

Voorjaarsnota 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	5
Financieel beeld	7
Opvolging eerdere besluitvorming	23
Ambities	29
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland	31
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	37
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen	43
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	49
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	57
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	65
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland	71
Overzicht Algemene middelen en Organisatie	77
Indicatoren	85
Wettelijke indicatoren	87
Financiële indicatoren	89
Paragrafen	95
Paragraaf Arbeidscapaciteit (loonkosten en inhuur)	97
Paragraaf Bedrijfsvoering	99
Paragraaf Subsidies	101

Leeswijzer

Opzet van de Voorjaarsnota

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2023. De voorjaarsnota en najaarsnota zijn bijstellingsproducten.

Deze voorjaarsnota is een 'herijking' van de Begroting 2023 op basis van (recente) ontwikkelingen en bevat bijstellingen die starten in het boekjaar 2023. Waar de ontwikkeling invloed heeft op de jaren na 2023 zijn deze ook in de Voorjaarsnota 2023 verwerkt. Een aantal autonome ontwikkelingen zoals volumestijging motorrijtuigenbelasting en mutaties kapitaallasten zijn meerjarig verwerkt.

In deze Voorjaarsnota 2023 presenteert het college van Gedeputeerde Staten het actuele financieel perspectief en het daaruit voortvloeiende meerjarenbeeld dat als startpunt geldt voor de Kadernota/Begroting 2024. Omdat de betreffende producten ook zelfstandig leesbaar moeten zijn, ook op de website, worden een aantal onderdelen opnieuw opgenomen zonder dat hier een wijziging op plaats vindt. Omdat veel materiaal ongewijzigd terugkomt zodat het op de website zelfstandig leesbaar is, is het papieren boekwerk relatief dik voor een bijstellingsproduct.

Evenals vorig jaar, is ook in deze Voorjaarsnota een paragraaf opgenomen als onderdeel van het financieel beeld waarin te verwachten mee- en tegenvallers zijn opgenomen, waarvan we weten dat ze zich voor gaan doen maar waarvan de hoogte van de wijziging nog niet gekwantificeerd kan worden.

Waar zijn de bijstellingen opgenomen?

Provinciale Staten voert zijn budgetrecht uit op de doelen. Daarom stelt Provinciale Staten de budgetmutaties vast zoals die zijn opgenomen binnen de ambities onder "Wat mag dat kosten?" en waar noodzakelijk een beleidsmatige toelichting bij "Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?"

Als er ten opzichte van de begroting geen wijzigingen zijn dan is er standaard een zin opgenomen dat er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Voor de leesbaarheid zijn in het ambitieplan de teksten van de ambities en doelen overgenomen vanuit de Begroting 2023. Voor de beleidsprestaties zijn de namen blijven staan maar niet de tekst zoals in de begroting was opgenomen.

Opbouw van een ambitie

De ambities in de P&C producten kennen een uitwerking in 3 niveaus:

- Beleidsdoelen (PS) - Wat willen we bereiken?
- Beleidsprestaties (GS) - Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?
- Hoeveel middelen zetten we daarvoor in - Wat mag dat kosten?

Provinciale Staten stelt de uitwerking van de ambities en beleidsdoelen vast inclusief de middelen die hiervoor op het niveau van het beleidsdoel beschikbaar voor worden gesteld. Gedeputeerde Staten stelt de uitwerking van de beleidsprestaties en de middelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld vast.

Financieel beeld

Samenvatting

In de Voorjaarsnota 2023 worden de beleidsmatige en financiële wijzigingen ten opzichte van de begroting 2023 verwerkt en toegelicht. De bijstellingen in deze Voorjaarsnota komen door:

- autonome ontwikkelingen (zoals provinciefonds, extra bijdragen vanuit het Rijk);
- verschuivingen in planning; of
- ontwikkelingen die bij het opstellen van de Begroting 2023 nog onvoldoende concreet waren.

Toen wij deze Voorjaarsnota opstelden vonden de Provinciale Statenverkiezingen plaats. Om zoveel mogelijk (financiële) ruimte te laten aan het nieuw te vormen college zijn we terughoudend omgegaan met begrotingsbijstellingen die een beslag leggen op de algemene middelen. De toename van het negatieve begrotingssaldo in het jaar 2023 wordt met name verklaard vanuit de overheveling van niet-bestede middelen (beklemmingen) vanuit de jaarrekening 2022. Daarnaast zijn meerjarig enkele ontwikkelingen doorgetrokken die ons inziens onvermijdbaar zijn, zoals de toegenomen kosten voor faunaschade en het structurele effect van sterke prijsstijgingen in 2022.

Deze Voorjaarsnota laat een stijging in lasten zien ten opzichte van de Begroting 2023 van € 864 mln naar € 892 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door de raming van uitgaven die niet in het jaar 2022 zijn verantwoord (de beklemmingen). Op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen jaarrekeningen is de omvang van dit lastenniveau zeer ambitieus te noemen. In aanloop naar de Najaarsnota zullen we extra kritisch zijn op de geraamde lasten en de mate waarin dit in 2023 wordt gerealiseerd. Bijstellingen daarop zullen we via die rapportage aan Provinciale Staten aanbieden.

Financieel totaalbeeld

In het financieel totaalbeeld geven we inzicht in het gewijzigde totaalbeeld van de begroting na vaststelling van de Voorjaarsnota 2023. Ook bevat het een overzicht van de voorgestelde mutaties per ambitie, uitgesplitst naar exploitatie en reservemutaties.

Exploitatie

In de Voorjaarsnota is een totaal aan lasten opgenomen van € 892 mln. De baten bedragen € 817,4 mln. Het verschil van € 74,7 mln wordt gedekt door het inzetten van bestemmingsreserves en de algemene reserve.

De oorspronkelijke Begroting 2023 heeft een lastentotaal van € 864,4 mln. In deze Voorjaarsnota wordt dit opgehoogd met € 27,7 mln (+ 3,2%). De oorspronkelijke Begroting 2023 heeft een batentotaal van € 792,4 mln. In deze Voorjaarsnota wordt dit opgehoogd met € 25 mln (+ 3,2%).

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	39,7	0,5	39,2	0,0	0,0	0,0	39,2
2 Bereikbaar Zuid-Holland	339,3	22,0	317,3	28,4	21,4	7,0	324,3
3 Schone energie voor iedereen	28,5	6,9	21,6	2,0	8,0	-6,0	15,6
4 Een concurrerend Zuid-Holland	85,2	7,5	77,7	16,8	21,6	-4,8	72,9
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	145,1	37,2	107,9	15,8	56,2	-40,4	67,6
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	35,7	5,0	30,7	0,0	0,0	0,0	30,7
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	98,0	6,3	91,7	8,4	12,3	-3,9	87,7

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
- Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	119,5	2,7	116,9	0,0	0,0	0,0	116,9
- Overzicht Algemene middelen	1,0	729,3	-728,3	164,3	190,9	-26,6	-754,9
Totaal	892,0	817,4	74,7	235,7	310,4	-74,7	0,0

Mutaties in de Voorjaarsnota ten opzichte van de Begroting 2023

Onderstaande tabel toont de mutaties die in deze Voorjaarsnota 2023 worden voorgesteld ten opzichte van de Begroting 2023. Dit betreft mutaties in zowel de lasten als de baten, als mutaties in de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Het totaalsaldo in de kolom 'Saldo lasten en baten' wordt gedekt door het inzetten van bestemmingsreserves en/of de Algemene reserve. Deze verrekening vindt ook plaats voor tussentijdse mutaties op het begrotingssaldo. Dat is ook de verklaring voor het totaalsaldo in de kolom 'Resultaat' dat gelijk is aan 0.

(bedragen x € 1 mln)	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	1,5	0,4	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2
2 Bereikbaar Zuid-Holland	17,2	9,9	7,4	10,0	5,7	4,3	11,7
3 Schone energie voor iedereen	0,0	4,9	-4,9	2,0	-2,0	4,0	-0,9
4 Een concurrerend Zuid-Holland	1,7	-0,3	2,0	1,9	-0,2	2,1	4,1
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	3,3	2,2	1,2	5,1	4,7	0,3	1,5
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	4,9	3,8	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	2,4	1,8	0,6	4,5	0,7	3,9	4,4
- Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	-0,6	0,0	-0,6	0,0	0,0	0,0	-0,6
- Overzicht Algemene middelen	-2,7	2,3	-5,1	36,0	53,4	-17,3	-22,4
Totaal	27,7	25,0	2,7	59,6	62,3	-2,7	0,0

Mutaties begrotingssaldo

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode								
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
A	Mutaties eerdere P&C producten									
1	Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten	-9,2	32,7	22,8	-19,9	-38,7	-56,8	-58,2	-61,4	-65,9
2	Beklemmingen JR 2022 ingezet in Voorjaarsnota	-23,9	-9,9	0,3	0,6					
	Totaal A: Mutaties eerdere P&C producten	-33,1	22,8	23,1	-19,4	-38,7	-56,8	-58,2	-61,4	-65,9
B	Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
1	1.1 Uitvoeren Data Protection Impact Assessments (DPIA)	-0,1	-0,2							
2	1.1 Verkiezingsactiviteiten 2023	-0,1								
3	1.1 Organisatie landelijke Griffiedag	-0,0								
4	1.1 Begrotingssubsidie Koningsdag Rotterdam	-0,2								

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode								
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
5	1.1 Verhoging maandelijkse vergoeding Statenleden	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
6	1.1 Voorfinanciering inrichting governance asielopvang	-0,2	-0,1							
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
7	1.1 NPLG (uitvoering ZHPLG) grove herijking	5,2	-0,2	-5,0						
	Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
8	2.1 Actualisatie prijsinflatie OV-concessies	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2
9	2.1 Subsidiebijdrage oeververbinding Rotterdam	-10,0								
10	2.1 Algeracorridor (exploitatie i.p.v. investering)	-0,8								
	Ambitie 3 Schone energie voor iedereen									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
11	3.1 Rijksbijdrage 'Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid 2023-2025'	3,5	3,5	5,0						
12	3.3 Voorfinanciering Klimaatakkoord Cluster Energie Strategie (CES) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (pMIEK)	-0,5	-0,5							
13	3.1 t/m 3.3 Herverdeling voorfinanciering middelen Klimaatakkoord inclusief toevoeging jaarschijf 2025	0,7	0,6	-4,6						
	Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
14	4.1 Vrijval subsidie Innovatieprogramma Energie en Klimaat	0,2								
15	4.1 Versnelling Circulaire Economie	-0,6								
16	4.3 Motie 1193 Bevrijdingsfestival Zuid-Holland	-0,0								
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
17	4.2 Subsidieverlening Human Capital	0,6	-0,2	-0,2	-0,2					
	Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland									
	<i>Extra/minder inzet</i>									
18	5.1 Faunaschade	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
19	5.3 Vrijval reserve Zandmotor en exploitatielasten opnemen	1,0	-0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
20	5.3 Vrijval Horizon 2020 NextGen	0,0								
21	5.3 Vrijval opheffen risicoreserve Grevelingen	5,0								
22	5.3 Storting in reserve Ontwikkelperspectief Grevelingen/Volkerak-Zoom	-5,0								
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
23	5.2 Subsidieverlening Waterinfiltratiesystemen (WIS)	0,4		-0,4						
24	5.2 Project IBP-VP Zuidwestelijke Delta	-0,0	-0,0	0,0						
	Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland									
	<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>									
25	6.1 Kasritmewijziging cofinanciering specifieke uitkering Flexpool	0,3	-0,3							
26	6.3 Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder	0,1	-0,1							
27	6.3 Subsidieverlening Landschapspark Schiezone Delft	3,0	-0,3	-0,4	-2,4					

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode								
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland										
<i>Extra/minder inzet</i>										
28	7.1 Omgevingsdiensten indexering 2022 en 2023 niet nodig in 2023	1,5								
29	7.2 Amendement 733 Verhogen subsidieplafond subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland	-0,9					0,9			
<i>Doorschuiven van middelen (saldo = 0)</i>										
30	7.1 Kasitmewijziging programma AADV	0,5	-0,4	-0,1						
Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en Organisatie										
<i>Extra/minder inzet</i>										
31	8.1 Verlaging budget bovenwettelijke WW	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
32	8.1 Bewaking en beveiliging	-0,1								
33	8.1 Taxatiekosten C-gebouw	-0,1								
Totaal B: Ontwikkelingen binnen de ambities		-2,8	-4,5	-12,0	-8,9	-6,3	-5,4	-6,3	-6,3	-6,3
C Algemene middelen										
<i>Autonome ontwikkelingen</i>										
1	9.1 Ontwikkelingen volume motorrijtuigenbelasting (incl. volledige heffing elektrische auto's vanaf 2026)	-2,4	0,3	-3,5	9,9	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
2	9.1 September circulaire 2022	4,5	6,1	7,4	14,0	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
3	Lagere sociale lasten en pensioenpremies	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
<i>Resterende ontwikkelingen</i>										
4	9.1 Vrijval reservering rente effecten coalitieakkoord 2019 tm 2023	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
5	9.1 Extra dividend BNG en NWB	0,2								
6	9.1 Vrijval risicoreserve Revolverend verenfond	5,0								
7	9.1 Vrijval risicoreserve Overcomitering OP-West	3,3								
8	9.1 Vrijval risicoreserve InnovationQuarter	3,0								
9	9.1 Vrijval risicoreserve Energiefonds	4,1								
10	9.1 Vrijval risicoreserve Nazorgfonds	2,2								
11	9.1 Storting vrijvallen risicoreserves in Bufferreserve weerstandscapaciteit	-17,6								
12	9.1 Overheveling vanuit Algemene reserve in Bufferreserve weerstandscapaciteit à €14,5 mln (heeft daarmee geen effect op het begrotingssaldo)	0,0								
13	Kapitaallasten (rente)	4,2								
14	Kapitaallasten (afschrijvingen)	-1,2	-1,2	-1,2	-1,1	-1,2	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Totaal C: Ontwikkelingen binnen algemene middelen		9,3	9,2	6,8	26,7	17,6	16,9	16,9	16,9	16,9
Totaal (B+C) mutatie op begrotingssaldo		6,5	4,7	-5,3	17,9	11,3	11,4	10,5	10,5	10,5
Begrotingssaldo ná Voorjaarsnota 2023 Totaal (A+B+C)		-26,6	27,5	17,8	-1,5	-27,4	-45,4	-47,6	-50,9	-55,4

Toelichting mutaties

A: Mutaties eerdere P&C producten

A1. Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten

Dit is het begrotingssaldo van de vastgestelde Begroting 2023.

A2. Beklemmingen JR 2022 ingezet in Voorjaarsnota

In de jaarstukken 2022 zijn beklemmingen opgenomen met een totale omvang van € 32,971 mln. Deze beklemmingen worden in verschillende jaarschijven in de exploitatie verwerkt en ten laste gebracht van het begrotingssaldo (dat vervolgens wordt verrekend met de algemene reserve). De beklemmingen zijn financieel verwerkt en toegelicht in de ambities waar ze betrekking op hebben en zijn daarin herkenbaar gemaakt via de benaming 'beklemming' in de toelichting bij de 3e W-vraag.

B: Ontwikkeling binnen de ambities

B1. Beleidsdoel 1-1 Uitvoeren Data Protection Impact Assessments (DPIA)

Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) kunnen organisaties verplicht worden een Data Protection impact assessment (DPIA) uit te voeren. Een DPIA is een instrument waarmee vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart worden gebracht, waarna maatregelen kunnen worden genomen om de risico's te verkleinen. In de AVG is op hoofdlijnen aangegeven wanneer een DPIA verplicht is, dit is het geval als een gegevensverwerking mogelijk een hoog privacy risico oplevert voor de mensen van wie de organisatie gegevens verwerkt. Vanuit de Wet op de ondernemingsraad (WOR) wordt door de ondernemingsraad gevraagd om DPIA's uit te laten voeren op voorzieningen, processen dan wel systemen waarbij personeelsleden kunnen worden gevolgd.

B2. Beleidsdoel 1-1 Verkiezingsactiviteiten 2023

Voor de verkiezingsactiviteiten is in de begroting 2023 al een incidenteel budget opgenomen van € 125.000. Om alle activiteiten te kunnen uitvoeren, heeft het Fractievoorzittersoverleg van 30 november 2022 besloten dat het budget incidenteel met € 75.000 verhoogd moet worden.

B3. Beleidsdoel 1-1 Organisatie landelijke Griffiedag

Elk jaar organiseert de griffie van een provincie de Landelijke Griffie dag waar alle medewerkers van de griffies aan deel kunnen nemen. In principe is elke provincie één keer in de 12 jaar gastheer/gastvrouw. De griffie van Zuid-Holland heeft de Landelijke Griffie dag voor het laatst in 2008 georganiseerd. Bij een verwachte deelname van ca. 80 personen, is voor de organisatie van deze dag een budget nodig van circa € 20.000. Het Fractievoorzittersoverleg van 15 februari 2023 heeft besloten om voor de organisatie van deze landelijke griffiedag incidenteel € 20.000 ter beschikking te stellen.

B4. Beleidsdoel 1-1 Begrotingssubsidie Koningsdag Rotterdam

Aan de organisatie van de Koningsdag in 2023 in Rotterdam draagt de provincie € 250.000 bij. Via de beklemmingen bij de jaarstukken 2022 is hiervoor reeds € 100.000 aan budget apart gezet. Voor de resterende € 150.000 wordt via deze Voorjaarsnota het budget ter vaststelling aan de Staten voorgelegd.

B5. Beleidsdoel 1-1 Verhoging maandelijks vergoeding Statenleden

Leden van Provinciale Staten vervullen een belangrijke rol in ons democratisch bestel. De vergoeding van de leden sloot niet meer goed aan bij de zwaarte van de taken die deze volksvertegenwoordigers hebben. De Ministerraad heeft besloten de vergoeding vanaf 2023 structureel te verhogen van € 1.329 bruto per maand naar € 1.895 bruto per maand. Hieruit volgt voor de 55 Statenleden in Zuid-Holland een structurele verhoging van het budget van € 0,4 mln.

B6. Beleidsdoel 1-1 Voorfinanciering inrichting governance asielopvang

Op 15 november 2022 is in Gedeputeerde Staten gesproken over de consultatiereactie op het wetsvoorstel Gemeentelijke Taak Mogelijk Maken Asielopvangvoorzieningen. Op 6 februari is het advies van de Raad van State op het wetsvoorstel verschenen. Hierin wordt de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (JenV) geadviseerd om het wetsvoorstel aan te passen voordat het naar de Tweede Kamer gaat. Dit kan betekenen dat de invoering van de wet op zich laat wachten. Gezien het aantal huidige en benodigde plekken is het belangrijk om binnen de provincie Zuid-Holland hoe dan ook te beginnen met de realisatie van extra asielopvangplekken. Binnen deze opgave lopen drie sporen. Twee sporen betreffen materiële inzet van budgetten. Voor spoor 1 heeft het IPO € 0,3 mln toegezegd aan de provincie. Voor spoor 3, de ondersteuning en coördinatie in de regio's om opvangplekken te realiseren, zijn middelen nodig. De provincie is met het Rijk in gesprek is over de financiering. De kosten voor Spoor 2 worden verdeeld over onze Ambities 1 en 6. Om alvast te beginnen met de realisatie van de opvangplekken financiert de provincie het voor, zodat gestart kan worden. De dekking is ten laste van het begrotingssaldo voor Ambitie 1. Ambitie 6 heeft ruimte om deze voorfinanciering te dekken.

B7. Beleidsdoel 1-1 Actualisatie bestedingsritme NPLG (uitvoering ZHPLG)

In de Voorjaarsnota 2022 is € 20 mln beschikbaar gesteld voor de jaren 2022 en 2023 voor het toekomstig Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Door vertraging in rijksbreed beleid en in afwachting van ontwikkelingen en kaders voor de uitvoering van het NPLG is de feitelijke uitvoering, waarbij de extra € 20 mln ingezet kon worden, vertraagd. De middelen moeten beklemd blijven voor de uitvoering van no-regret maatregelen (voorfinanciering in afwachting van het definitief akkoord op gebiedsplannen), mogelijke cofinanciering of inzet van provinciale middelen voor maatregelen die niet helemaal passen binnen de kaders van het NPLG en niet voor dekking uit rijksmiddelen in aanmerking komen.

B8. Beleidsdoel 2-1 Actualisatie prijsinflatie OV-concessies

Bij het opstellen van de begroting 2023 is gewerkt met de verwachte indexatiepercentage van de Landelijke Bijdrage Index (LBI) voor openbaar vervoer. Over 2022 is gerekend met 5,7%. Inmiddels is de werkelijke indexatie LBI over 2022 bekend: 8,9%. Dit betekent dat de structurele lasten van onvoldoende dekking zijn voorzien om te compenseren voor de prijsontwikkeling 2022. Dit leidt bij ongewijzigd beleid voor OV-concessies (LBI) tot een structureel tekort op de materiële lasten van ca. € 4,2 mln vanaf 2023. Voorgesteld wordt om het budget voor de OV-concessies hiervoor structureel te compenseren.

B9. Beleidsdoel 2-1 Subsidiebijdrage oeververbinding Rotterdam

Tijdens het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) zijn ook afspraken gemaakt over een nieuwe multimodale brug Rotterdam. Deze brug krijgt een belangrijke functie in met name het openbaar vervoer netwerk door middel van een nieuwe tramverbinding tussen Kralingse Zoom en Zuidplein. Gedeputeerde Staten hebben een subsidiebijdrage van € 10 mln (prijspeil 2022) toegezegd in het BO MIRT. Hiermee maakt de provincie de bouw van 35.000 woningen in dit deel van Rotterdam mede mogelijk. Omdat hiervoor geen dekking beschikbaar is in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI) wordt voorgesteld om de bijdrage te dekken vanuit het begrotingssaldo. De dekking wordt vooralsnog als exploitatiebudget toegevoegd aan het PZI.

B10. Beleidsdoel 2-1 Algeracorridor (exploitatie i.p.v. investering)

Voor de kortetermijnmaatregelen Algeracorridor wordt € 0,8 mln aan investeringsmiddelen omgezet in exploitatiemiddelen. De dekking voor de exploitatiemiddelen komt uit het begrotingssaldo, wat wordt gecompenseerd door lagere toekomstige afschrijvingslasten als gevolg van het niet investeren.

B11. Beleidsdoel 3-1 Rijksbijdrage 'Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid 2023-2025'

Vanuit de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) ontvingen wij de beschikking met betrekking tot de 'Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid 2023-2025'. Dit betreft een bedrag van bijna € 12 miljoen voor een periode van drie jaar. Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. In de regeling is klimaat- en energiebeleid gedefinieerd als beleid gericht op het behalen van de doelstellingen genoemd in artikel 2, eerste en tweede lid, van de [Klimaatwet](#). De middelen worden als een brede doeluitering uitgekeerd. Dat wil zeggen dat gemeenten en provincies een ruime vrijheid hebben om de middelen te besteden, zo lang ze binnen de grenzen van de regeling blijven. De middelen zijn bedoeld om Nederlandse gemeenten en provincies in staat te stellen voldoende arbeidskrachten in te huren zodat zij het klimaat- en energiebeleid kunnen uitvoeren. De meest efficiënte en effectieve manier om dit te doen, is als gemeenten en provincies hun ambtelijke capaciteit vergroten met ambtenaren die voor langere tijd in dienst worden genomen. Op die manier wordt namelijk expertise en ervaring in de organisatie opgebouwd. Gemeenten en provincies kunnen er echter ook voor kiezen externe capaciteit in te zetten.

B12. Beleidsdoel 3-3 Voorfinanciering Klimaatakkoord Cluster Energie Strategie (CES) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (pMIEK)

Het betreft een voorfinanciering van nog te ontvangen middelen van het Rijk uit het Klimaatakkoord voor de inzet van de provincie voor het opstellen van een provinciaal Meerjaren Infrastructuurprogramma Energie & Klimaat (pMIEK) € 0,4 mln en voor de inzet voor de Cluster Energiestrategie (CES) € 0,1 mln.

B13. Beleidsdoel 3-1 t/m 3-3 Herverdeling voorfinanciering middelen Klimaatakkoord inclusief toevoeging jaarschijf 2025

In de Begroting 2023 is de keuze gemaakt om voor de uitvoering van het Klimaatakkoord alvast middelen ter beschikking te stellen, vooruitlopend op de te ontvangen Rijksbijdragen. Via die begroting is voor het jaar 2023 € 1 mln en voor het jaar 2024 € 4,9 mln beschikbaar gesteld. Op basis van actuele inzichten wordt nu voorgesteld om deze toegekende budgetten anders te verdelen over de jaren 2023, 2024 en 2025. Deze bijstelling sluit aan op het verwachte bestedingsritme van de beschikbaar gestelde middelen.

B14. Beleidsdoel 4-1 Vrijval subsidie Innovatieprogramma Energie en Klimaat

Aan InnovationQuarter BV is in 2020 een subsidie verleend van € 2 mln in het kader van het project Innovatieprogramma Energie en Klimaat. Onlangs vond de eindafrekening plaats. Niet alle activiteiten zijn uitgevoerd. Er is circa € 0,2 mln niet besteed. Dit bedrag valt vrij ten gunste van het begrotingsaldo.

B15. Beleidsdoel 4-1 Versnelling Circulaire Economie

Het doel van het Grondstoffenakkoord is een volledig circulaire economie in Zuid-Holland in 2050, met in 2030 al 50% reductie van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metaal). Om dit doel te bereiken is extra budget nodig. De provincie Zuid-Holland kan al dit jaar versnellen door € 0,7 mln bij te dragen. Hiervan is € 0,2 mln binnen eigen budget beschikbaar.

B16. Beleidsdoel 4-3 Motie 1193 Bevrijdingsfestival Zuid-Holland

In de Statenvergadering van 8 maart 2023 is motie [1193](#) 'Bevrijdingsfestival Zuid-Holland helpen' door Provinciale Staten aangenomen. In deze motie wordt GS opgeroepen om het bevrijdingsfestival Zuid-Holland (in Rotterdam) eenmalig een extra subsidie toe te kennen van 30.000 euro in 2023 als bijdrage in de dekking van het exploitatietekort. In de motie is verder aangegeven dat in de Voorjaarsnota hiervoor een voorstel wordt gedaan aan PS ten laste van het begrotingsaldo.

B17. Beleidsdoel 4-2 Subsidieverlening Human Capital

Voor het onderwerp Human Capital sluiten regionale branches in 2023 nieuwe deelakkoorden met de provincie. De daarop volgende subsidieverlening gaat deels in 2023 en deels in 2024 of later plaatsvinden. Op basis van actuele faseringen wordt € 0,6 mln van begroting 2023 verschoven naar 2024 tot en met 2026. Het saldo van deze mutaties heeft over de jaren geen effect op het begrotingssaldo.

B18. Beleidsdoel 5-1 Faunaschade

In de Wet natuurbescherming is bepaald dat de provincie in voorkomende gevallen tegemoetkomingen verleent in geleden schade door in het wild levende beschermde dieren. De geleden schade neemt de afgelopen jaren steeds verder toe. Als gevolg van hogere voedselprijzen, juridische procedures (waardoor op enkele soorten geen beheer uitgevoerd kon worden om onder andere de schade te beperken dan wel te voorkomen) en een toename van schade veroorzaakt door m.n. grauwe ganzen, knobbelzwanen en smienten. De uiteindelijke tegemoetkoming voor 2022 bleek ruim € 1,5 mln hoger dan begroot. Voor 2023 is de verwachting dat deze stijgende lijn zich zal doorzetten. Voorgesteld wordt om het budget structureel op te hogen met € 2 mln.

B19. Beleidsdoel 5-3 Vrijval reserve Zandmotor en exploitatielasten opnemen

De bestemmingsreserve Zandmotor kent per 1-1-2023 een omvang die kleiner is dan € 1,5 mln. In lijn met de financiële verordening (artikel 4.10) wordt voorgesteld om deze reserve op te heffen en het budget te laten vrijvallen. Een bedrag van € 532.000 moet echter beschikbaar blijven om de komende 10 jaar aan de betalingsverplichtingen met betrekking tot de Zandmotor te kunnen blijven voldoen. Dit bestaat uit een subsidie aan de reddingsbrigade in 2023 en 2024 en daarnaast jaarlijks terugkerende beheer- en exploitatielasten voor de periode 2023 tot en met 2033. Voorgesteld wordt om de vrijval en de jaarlijks terugkerende lasten te verwerken via het begrotingssaldo.

B20. Beleidsdoel 5-3 Vrijval Horizon 2020 NextGen

Bij de afwikkeling van het overlopend passief 'Horizon 2020 NextGen' is gebleken dat een deel hiervan kan vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo. Dit betreft een bedrag van ruim € 28.000.

B21 en B22. Beleidsdoel 5-3 Opheffen risicoreserve Grevelingen en storting in reserve Ontwikkelperspectief Grevelingen/Volkerak-Zoom

Een bedrag van € 5 mln wordt overgeboekt naar de reserve Ontwikkelperspectief Grevelingen/Volkerak-Zoom. De huidige risicoreserve Grevelingen kwalificeert zich namelijk niet meer als een risico in de zin van de paragraaf Weerstandsvermogen. Dit bedrag dient wel beschikbaar te blijven ter dekking van mitigerende maatregelen voor natuur en recreatie die nodig zijn bij het terugbrengen van getij op de Grevelingen.

B23. Beleidsdoel 5-2 Subsidieverlening Waterinfiltratiesystemen (WIS)

Betreft een geringe budgettair neutrale verschuiving over de jaren.

B24. Beleidsdoel 5-2 Project IBP-VP Zuidwestelijke Delta

Betreft een geringe budgettair neutrale verschuiving over de jaren.

B25. Beleidsdoel 6-1 Kasritmewijziging cofinanciering specifieke uitkering Flexpool

Betreft een geringe budgettair neutrale verschuiving over de jaren.

B26. Beleidsdoel 6-3 Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

Betreft een geringe budgettair neutrale verschuiving over de jaren.

B27. Beleidsdoel 6-3 Subsidieverlening Landschapspark Schiezone Delft

Met de Begroting 2023 is € 3 mln beschikbaar gesteld voor een drietal projecten ten behoeve van Landschapspark Schiezone in Delft. De begrotingssubsidies zijn opgenomen in deze Voorjaarsnota, maar de lastneming vindt plaats in de komende jaren conform de verslaggevingsregels.

B28. Beleidsdoel 7-1 Omgevingsdiensten indexering 2022 en 2023 niet nodig in 2023

In de Najaarsnota 2022 en Begroting 2023 is geanticipeerd op de stijging van de loonkosten bij de omgevingsdiensten. Conform het provinciale indexatiebeleid is het indexatiebudget voor de omgevingsdiensten (structureel) verhoogd voor 2023 en verder. De omgevingsdiensten verwerken de stijging van loonkosten in de jaren 2022 en 2023 (met name) in hun tarieven 2024 (door nacalculatie). Dit betekent dat het indexatiebudget voor de omgevingsdiensten in 2023 niet in geheel nodig zal zijn en incidenteel terugvloeit ten gunste van het begrotingssaldo.

B29. Beleidsdoel 7-2 Amendement 733 'Verhogen subsidieplafond subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland'

Bij de behandeling van de begroting 2023 is [amendement A 733](#) aangenomen waarmee € 0,9 mln voor het recreatiebeheer voor 2023 beschikbaar is gesteld. In het amendement is opgenomen dat de dekking hiervoor wordt gevonden door het lastenbudget in jaarschijf 2028 met eenzelfde bedrag te verlagen.

B30. Beleidsdoel 7-1 Kasritmewijziging programma Altijd Actuele Digitale Vergunningverlening (AADV)

Betreft een geringe budgettaire neutrale verschuiving over de jaren.

B31. Beleidsdoel 8-1 Duurzame organisatie - Verlaging budget bovenwettelijke WW

Op het budget voor bovenwettelijke WW zal naar verwachting onderuitputting plaatsvinden. Daarom wordt dit budget neerwaarts bijgesteld met € 0,2 mln. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

B32. Beleidsdoel 8-1 Duurzame organisatie - Bewaking en beveiliging

Voor advieskosten en eenmalige onderhoudskosten is een incidenteel aanvullend budget voor bewaking en beveiliging benodigd.

B33. Beleidsdoel 8-1 Duurzame organisatie - Taxatiekosten C-gebouw

De verbouwing van het C-gebouw is voltooid. Om het te verzekeren bedrag te kunnen bepalen moet het gebouw getaxeed worden.

C: Algemene middelen

C1. Algemene dekkingsmiddelen - Ontwikkelingen volume motorrijtuigenbelasting (incl. volledige heffing elektrische auto's vanaf 2026)

De verwachte ontwikkeling van de opbrengst uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting is bijgesteld. Hiervoor baseren we ons op de recent ontvangen prognose van de Belastingdienst van de ontwikkeling van de belastingcapaciteit (aantal auto's). Bij die actualisatie is ook rekening gehouden met de aangepaste indexatiecijfers die gehanteerd worden voor de jaarlijkse verhoging van de opcenten en die vermeld zijn in de Kadernota 2024-2027. Verder is vanaf 2026 rekening gehouden met het volledig onder de heffing komen van elektrische auto's die tot dan toe waren vrijgesteld van het betalen van motorrijtuigenbelasting. Conform de huidige wetgeving vervalt vanaf dat jaar namelijk de volledige vrijstelling. Mocht die wetgeving in de komende jaren door het Rijk worden aangepast dan is onze verwachting dat we hiervoor vanuit het Rijk een compensatie ontvangen, net zoals dat is gedaan voor de jaren 2021 tot en met 2024.

C2. Algemene dekkingsmiddelen - September circulaire 2022

Op 20 september 2022 is de septembercirculaire van het provinciefonds door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gepubliceerd. Provincies worden hierin geïnformeerd over de meerjarige accresontwikkeling van de algemene uitkering en daarnaast over de hoogte van de decentralisatie-uitkeringen. In de [GS-brief](#) aan Provinciale Staten van 1 november zijn de meerjarige effecten inzichtelijk gemaakt. Die voordelige effecten worden via deze Voorjaarsnota meerjarig in de begroting verwerkt.

C3. Lagere sociale lasten en pensioenpremies

Jaarlijks worden de sociale lasten en pensioenpremies geactualiseerd en de effecten daarvan verwerkt via de planning- en controlcyclus. Als gevolg van de beëindiging van de regeling voor voorwaardelijk pensioen per 1 januari 2023 is sprake van lagere pensioenpremies die nu meerjarig in de begroting worden verwerkt. Omdat de salarislasten worden doorberekend aan de verschillende ambities, is dit voordeel verhoudingsgewijs op dezelfde wijze verrekend.

C4. Algemene dekkingsmiddelen - Vrijval reservering rente effecten coalitieakkoord 2019 t/m 2023

Bij de verwerking van het coalitieakkoord 2019-2023 is rekening gehouden met rente-effecten als gevolg van de inzet van middelen uit (bestemmings)reserves. Dit effect is niet in die mate opgetreden. In verband met de vorming van een nieuw college kan deze stelpost structureel vrijvallen.

C5. Algemene dekkingsmiddelen - Extra dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

De provincie is aandeelhouder van de BNG en de NWB en ontvangt jaarlijks een vergoeding in de vorm van dividend. Op basis van ontvangen informatie is in 2023 incidenteel sprake van een hogere dividenuitkering dan in de begroting was opgenomen.

C6 t/m C12. Algemene dekkingsmiddelen - Vrijval risicoreserves en vorming bufferreserve Weerstandscapaciteit

In 2022 zijn de artikelen uit de Financiële Verordening met betrekking tot het provinciale risicomanagement gewijzigd en door Provinciale Staten vastgesteld. De uitwerking hiervan vindt plaats in deze Voorjaarsnota: het opheffen van de bestaande bufferreserves, en het vorming van de nieuwe bufferreserve Weerstandscapaciteit. Een nadere toelichting is opgenomen [in het vervolg](#) van deze Voorjaarsnota.

C13 en C14. Kapitaallasten (rente en afschrijvingen)

Door de verschuiving van de investeringen in de tijd (inclusief de verwerking van de onderuitputting op de investeringen 2022) wijzigen de afschrijvings- en rentelasten in het meerjarenperspectief. Op basis van de renteverwachtingen van de grootbanken zijn de verwachte rentetarieven voor nieuwe leningen op de korte termijn verhoogd en na 2025 verlaagd ten opzichte van verwachtingen in de huidige meerjarenbegroting. In combinatie met de verwerking van de onderuitputting in 2022 vallen de begrote rentelasten lager uit en wijzigen de afschrijvingen door de jaren heen. Dekking ten gunste van het begrotingsaldo en daarmee van de Algemene Reserve.

Eventuele mee- en tegenvallers

In deze paragraaf zijn onderwerpen opgenomen die een financieel effect op het resultaat gaan hebben in 2023, maar waarvan de hoogte nu nog niet te kwantificeren is.

Provinciefonds

De Meicirculaire 2023 is nog niet verwerkt in de Voorjaarsnota. De financiële effecten daarvan worden verwerkt in de Najaarsnota. Deze effecten zijn naar verwachting licht positief op basis van de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk. De definitieve effecten zijn pas bekend op basis van de Meicirculaire.

Motorrijtuigenbelasting

De afgelopen jaren is de opbrengst gemiddeld gestegen met 1,4% door de groei van het wagenpark. Doordat het aandeel van het elektrische wagenpark in 2022 sneller is gegroeid dan verwacht (en het aandeel benzine/diesel auto's dus lager was), waren de opbrengsten toen voor het eerst lager dan een eerder afgegeven prognose door de belastingdienst. Voor het jaar 2023 en daarna is de verwachting voor de opbrengst onzeker door de rol van de elektrische voertuigen.

Arbeidscapaciteit

Voor het realiseren van de ambities in de begroting is arbeidscapaciteit nodig. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het daardoor moeilijker om alle vacatures tijdig te vullen. Dat kan deels ondervangen worden door tijdelijk van extern personeel gebruik te maken.

Rente

In 2022 kwam een einde aan de jarenlange lage rente. Daarna is het rentetarief voor 30-jarige lineaire leningen voor decentrale overheden gestegen van 0,7% naar een rentepercentage tussen de 3 en 3,5% in de eerste maanden van 2023. In de meerjarenbegroting 2023 hanteerden we een gemiddeld rentepercentage van 2,5% voor nieuw aan te trekken leningen voor het jaar 2023 met een gemiddelde stijging van 0,5% in de jaren daarna tot maximaal 4,0% .

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in korte tijd de beleidsrente aanzienlijk verhoogd door de sterk stijgende inflatie. De werkelijke rente bedraagt momenteel aanzienlijk meer dan het begrote rentepercentage, maar we verwachten dat de langlopende rente op de (middel)lange termijn weer gaat dalen. In deze Voorjaarsnota is het verwachte rentetarief voor 2023 verhoogd naar 3,5% met een lichte daling in de jaren daarna tot een tarief van 3%. Deze ontwikkeling heeft een positief effect op de begrote rentelasten. Door de stijging van de rente op de korte termijn ontvangen we extra rentebaten. In de voorgaande paragraaf is dit toegelicht onder mutatie C13. Kapitaallasten (rente). In 2023 hebben we een liquiditeitsoverschot door de onderuitputting in de jaarrekening 2022 en de reeds aangetrokken geldleningen uit 2020 die zijn/worden gestort in 2022 en 2023. Op de (middel)lange termijn dalen de rentelasten ten opzichte van de raming in de Begroting 2023.

Momenteel verwachten we dat de ECB de rente in 2023 verder zal verhogen, maar waarschijnlijk in een lager tempo dan de afgelopen periode. Afhankelijk van de inflatie en de inflatieverwachtingen kan de ECB tegen het einde van het jaar alweer van koers veranderen en de rente geleidelijk gaan verlagen. De onzekerheid over de ontwikkeling van de inflatie zorgt voor een onzekerheid voor de ontwikkeling van de rente op de (middel)lange termijn.

Onderstaande grafiek toont de werkelijke ontwikkeling van de rente van langlopende lineaire leningen vanaf 1 januari 2019 tot begin mei 2023.

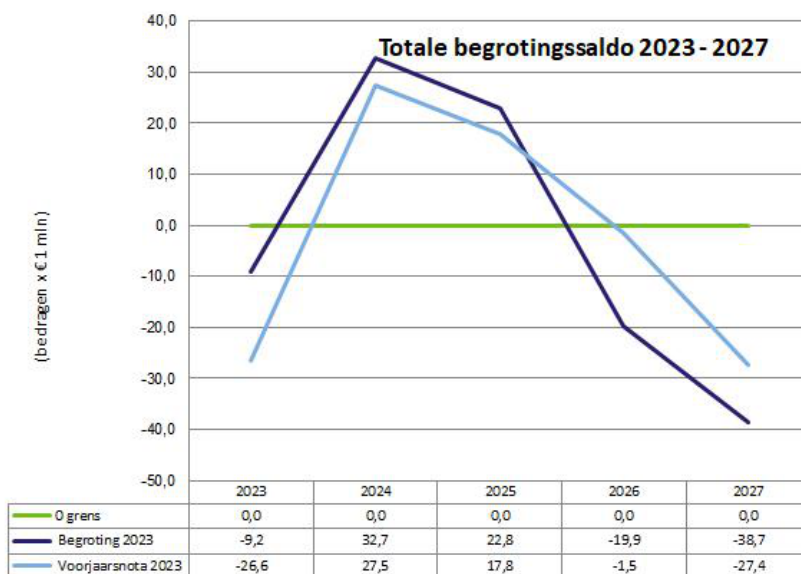
Toekomstige baten van het Rijk

Het Rijk maakt momenteel veel fondsen vrij om de drie grote transities (Natuur & Stikstof, Wonen & Bereikbaarheid en Klimaat & Energie) uit te voeren. Een groot gedeelte van deze uitvoerlast ligt bij de provincies en daarom zullen deze fondsen deels ten goede komen aan de provincies. Omdat de fondsen echter vaak een incidenteel karakter hebben (weliswaar meerjarig), terwijl de uitvoering maar vooral het beheer en onderhoud van de transities een structureel karakter hebben, bestaat er een grote zorg bij de provincies dat deze onbalans op termijn de financiële posities van de provincies kan gaan uithollen. Het IPO is daarom een lobby traject namens de provincies gestart waarbij een toekomstbestendige financiering van de transities meegenomen dient te worden in het thema financieringssystematiek voor na 2025.

Begrotingssaldo en Algemene reserve jaarschijf 2023

Het begrotingssaldo 2023 was bij vaststelling van de Begroting 2023 € 9,2 mln nadelig. Door de mutaties in de Voorjaarsnota 2022 is dit gewijzigd naar € 26,6 mln nadelig.

In overeenstemming met het huidig beleid wordt het begrotingssaldo verrekend met de vrije algemene reserve. De vrije algemene reserve bedraagt na verrekening van bovengenoemd begrotingssaldo € 228,3 mln. Hiervan dient € 9,1 miljoen beschikbaar te blijven voor de verrekening van de inzet van de beklemmingen uit de jaarrekening 2022 die worden ingezet in de jaarschijven 2024-2026.

Prijscompensatie

Stelpost prijscompensatie

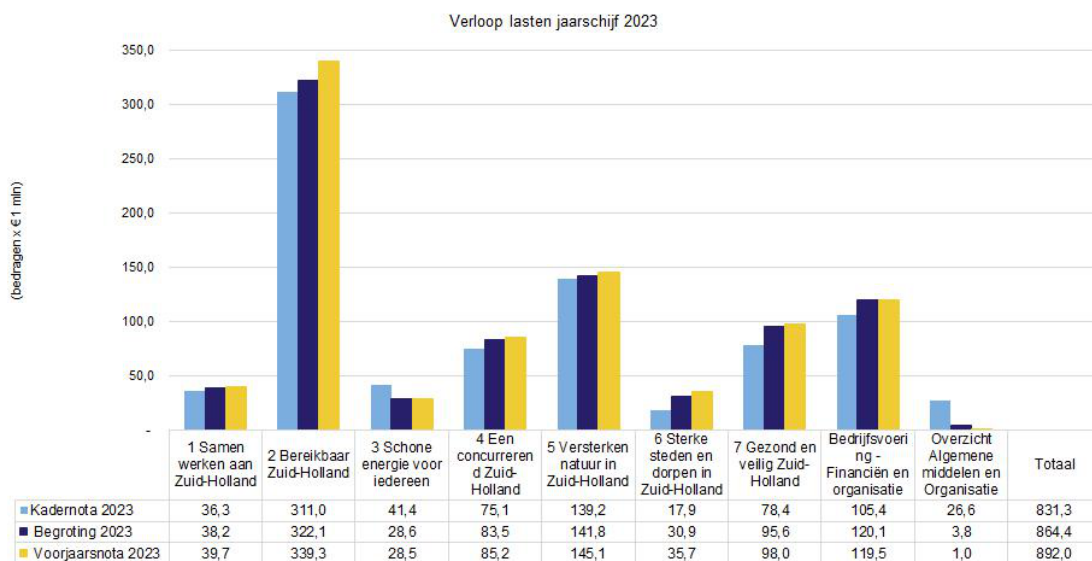
In de oorspronkelijke Begroting 2023 zijn op basis van de toen bekende [indexatiepercentages](#) de middelen toegekend aan de ambities om de verwachte kostenstijgingen te dekken. De stelpost prijscompensatie kent voor het jaar 2023 om die reden een saldo van nihil.

Stelpost indexatie loonontwikkeling

In de oorspronkelijke Begroting 2023 is op basis van de cao-afspraken een doorrekening gemaakt van het benodigde lastenbudget voor het jaar 2023. Dit is verwerkt en toegekend aan de ambities om de verwachte kostenstijgingen te dekken. De stelpost indexatie loonontwikkeling kent voor het jaar 2023 om die reden een saldo van nihil.

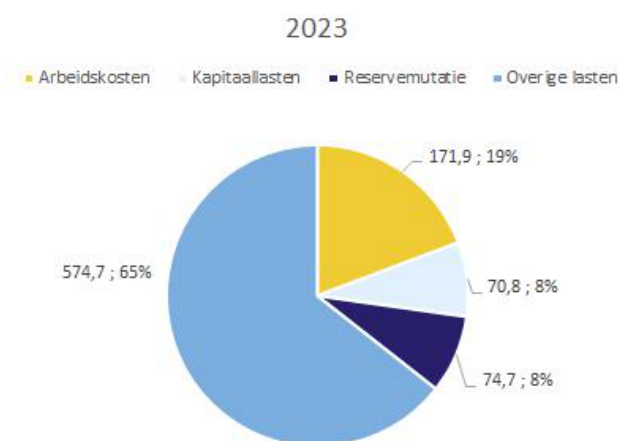
Hoe is de Voorjaarsnota 2023 opgebouwd

Lasten

Toelichting:

De bovenstaande cijfers betreffen jaarschijf 2023. Ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting 2023 nemen de lasten in de Voorjaarsnota 2023 toe met € 27,7 mln. Deze hogere lasten worden met name gedekt door de mutaties op de bestemmingsreserves en de inzet vanuit het begrotingssaldo.

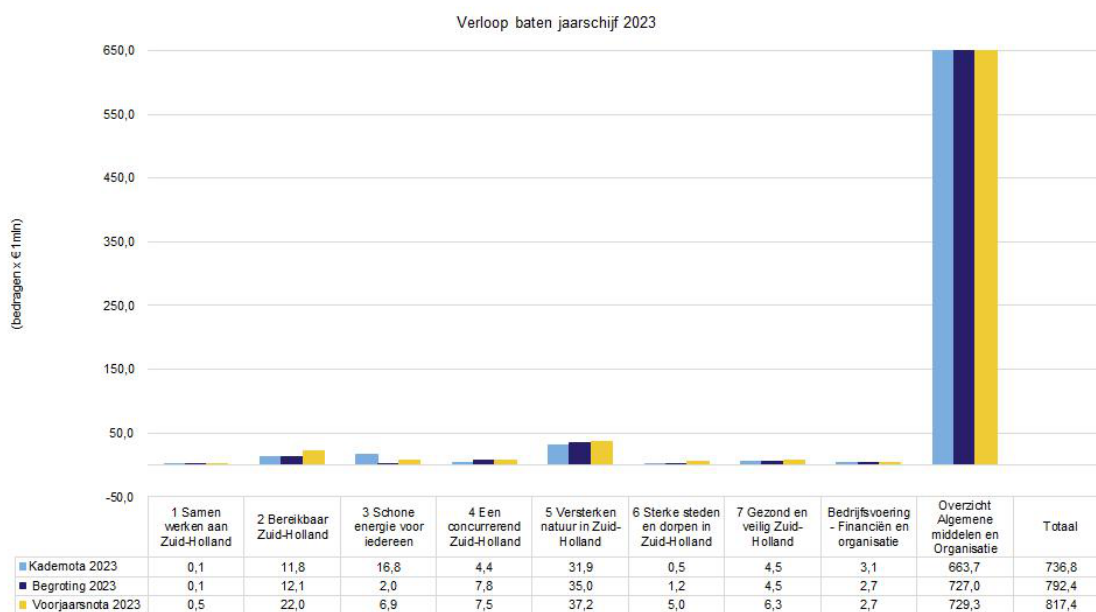

Toelichting:

Bovenstaande visualisatie geeft weer hoe het lastenbudget van 2023 is opgebouwd:

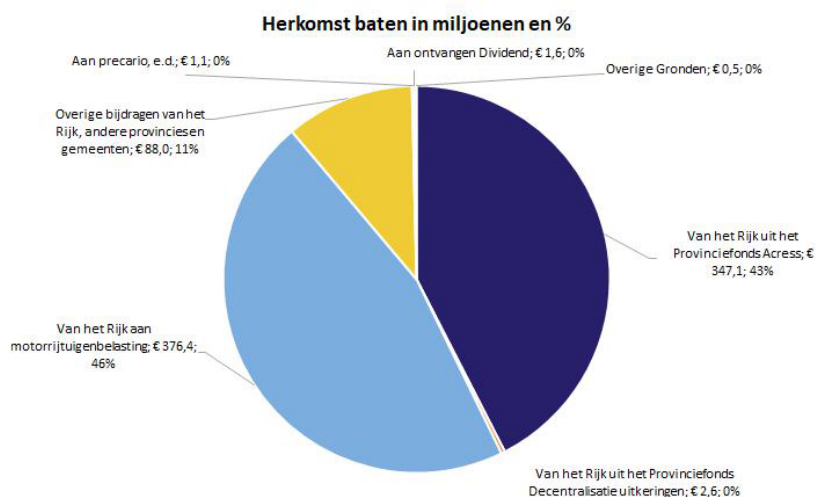
- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de [Paragraaf Arbeidscapaciteit](#).
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering.
- Reservemutaties: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves.
- Overige lasten: betreft de lasten die niet gerekend worden tot de hiervoor genoemde categorieën.

Baten

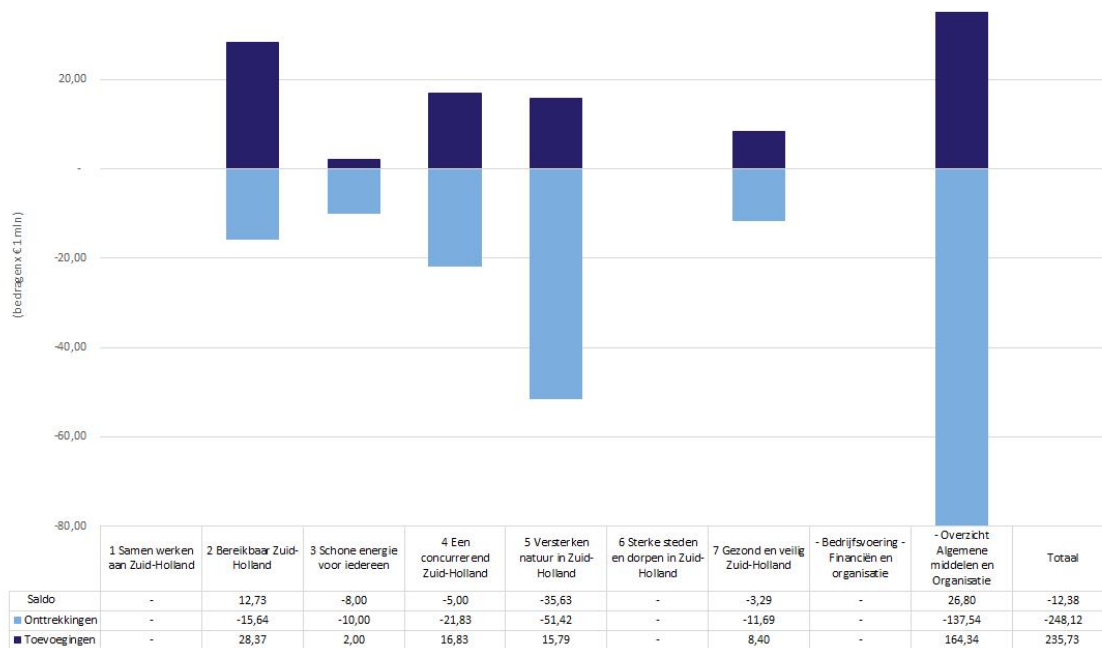
Toelichting:

De bovenstaande cijfers betreffen jaarschijf 2023. Ten opzichte van de oorspronkelijke Begroting 2023 nemen de baten in de Voorjaarsnota 2023 toe met € 25 mln. Deze toename wordt met name verantwoord in de ambities 2, 3 en 6.

Bestemmingsreserves

Toevoegingen en onttrekkingen uit bestemmingsreserves binnen ambities in 2023

Toelichting:

Dit overzicht laat zien welke toevoegingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserves plaatsvinden binnen de ambities. De inzet van bestemmingsreserves per ambitie zorgt voor een ophoging van met name de lasten. Er worden meer lasten begroot dan er baten binnenkomen. Dat verschil wordt gedekt vanuit de inzet van reserves.

Opvolging eerdere besluitvorming

Instellen bufferreserve Weerstandscapaciteit

Aanleiding

Op basis van gesprekken met de Commissie Onderzoek van de Rekening (COR) in 2022 zijn de artikelen uit de Financiële Verordening met betrekking tot het provinciale risicomangement gewijzigd. Provinciale Staten hebben de wijzigingen van deze artikelen in december 2022 vastgesteld. De uitwerking van twee artikelen vindt plaats bij de Voorjaarsnota 2023, namelijk het instellen van de bufferreserve Weerstandscapaciteit en het toepassen van de norm voor het weerstandsvermogen.

Beleidswijzigingen: bufferreserve Weerstandscapaciteit en norm weerstandsvermogen

De bufferreserve Weerstandscapaciteit wordt ingesteld ter afdekking van de incidentele risico's als bedoeld in artikel 4.24. van de financiële verordening. De bestaande bufferreserves, die ter afdekking van individuele risico's waren ingesteld, worden opgeheven. De bijbehorende risico's worden voortaan opgenomen in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing. Dit heeft tot doel om het aantal reserves tot een minimum te beperken. Door een aparte bufferreserve Weerstandscapaciteit naast de algemene reserve in te stellen, vinden de mutaties die nodig zijn om risico's af te dekken expliciet en transparant plaats, en is de algemene reserve volledig vrij inzetbaar.

Met de wijziging van artikel 4.21 in de [Financiële Verordening](#) is tevens de norm van het weerstandsvermogen vastgesteld op > 1 (was > 2), omdat deze norm voldoende wordt geacht voor het afdekken van risico's en middelen niet onnodig worden beklemd.

Gevolgen voor de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

De omvang van de bufferreserve Weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen worden bepaald in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing. De actualisatie van deze paragraaf gebeurt twee maal per jaar, namelijk bij het opstellen van de provinciale begroting en jaarrekening. Om de beginstand van de bufferreserve Weerstandscapaciteit bij Voorjaarsnota 2023 te bepalen, zijn de volgende stappen genomen:

- De bestaande bufferreserves worden opgeheven en er is bepaald in hoeverre de risico's behorende bij deze bufferreserves worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen.
- De financiële omvang van deze risico's zijn toegevoegd aan het saldo van alle incidentele risico's uit de provinciale Jaarrekening 2022.
- De omvang van de bufferreserve Weerstandscapaciteit is bepaald op basis van de nieuwe norm voor het weerstandsvermogen.

Bij toekomstige actualisatie van de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing in voorgenoemde P&C producten zal, indien de omvang van de incidentele risico's wijzigt, een mutatie op de bufferreserve Weerstandscapaciteit worden uitgevoerd.

Toelichting gevolg opheffing bufferreserves bij Voorjaarsnota 2023

Bij Voorjaarsnota 2023 worden alle bestaande bufferreserves opgeheven. Onderstaande tabel geeft de stand van de reserves zoals opgenomen in de provinciale Jaarrekening 2022 weer. De bijbehorende risico's worden, voor zover dit nog niet het geval is, opgenomen in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing. Dit betekent het volgende:

- De risico's met betrekking tot Innovation Quarter, Energietransitie en Fonds Nazorg zijn reeds opgenomen in de paragraaf, te weten risico #6, #10 en #24. De volledige afdekking verloopt voortaan via de bufferreserve Weerstandscapaciteit. De middelen in de op te heffen bufferreserves vallen vrij naar de algemene reserve van de provincie.

- De risico's met betrekking tot het Verenfonds en de Overcommitting OP-West worden als nieuwe risico's opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Het risico met betrekking tot de overcommitting op het subsidieprogramma Kansen voor West II wordt vooralsnog ingeschat op € 3,3 mln. De eventuele afrekening van dit programma vindt plaats in 2024 waarna dit risico wordt herijkt. Het risico met betrekking tot het Verenfonds wordt, in afwijking op de Jaarrekening 2022, vooralsnog ingeschat op € 1,5 mln. De afdekking van deze risico's verloopt voortaan via de bufferreserve Weerstandscapaciteit. De middelen in de op te heffen bufferreserves vallen vrij naar de algemene reserve van de provincie.
- De risicoreservering Grevelingen wordt opgeheven. Er wordt geen risico in de paragraaf Weerstandsvermogen opgenomen. De middelen in de bufferreserve worden beklemd voor de spaarreserve Ontwikkelingsperspectief Grevelingen en Volkerak-Zoom.

Reserve (bedragen x € 1.000)	Omvang bufferreserve	Omvang risico	'Weerstands- vermogen' per bufferreserve
Innovation Quarter	3.000	3.510	0,9
Risicoreserve Energiefonds	4.067	3.600	1.1
Risicoreserve Revolverend Verenfonds	5.000	725	6,9
Risicoreservering Grevelingen	5.000	PM	PM
Overcommitting OP-West	3.300	3.300	1,0
Nazorg stortplaatsen	2.203	1.900	1,2

Toelichting op totale omvang van incidentele risico's

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de netto strategische risico's toegelicht die de benodigde incidentele en structurele weerstandscapaciteit bepalen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen beleidsmatige risico's, die (nog) geen financiële afdekking behoeven, en de financiële risico's, die worden meegenomen voor het bepalen van het weerstandsvermogen. In onderstaande twee tabellen wordt het complete overzicht gegeven van de risico's, zowel beleidsmatig als financieel, zoals opgenomen in de Jaarrekening 2022 aangevuld met de twee nieuwe risico's.

De beleidsmatige risico's zijn opgenomen vanwege politiek-bestuurlijke importantie en/of om de ontwikkeling van deze risico's in relatie tot de aangehouden buffers op het niveau van de begrotingsprogramma's te kunnen blijven volgen.

Nr.	Beleidsmatige risico's	Incidenteel / structureel	Beleidsdoel
5	Deelnamerisico ROM-D Capital B.V.	i	4.1
8	Meerkosten als gevolg van onverwachte incidenten bij projecten in uitvoering	i	2.1
15	Natuuropgave realiseren binnen wettelijke verplichting	s	5.1
21	Doorlevering gronden TBO's	i	5.1
25	Informatieverzoeken Woo	i	1.1
27	Stikstofproblematiek	i	1
28	Opbrengstverliezen OV	i	2.1
33	Procedures Bibob	i	1.1
38	Transitiekosten OGO	i	8
39	Inwerkingtreding Omgevingswet per 2023	i	6.2
41	Arbeidscapaciteit	i	8

Bij de financiële risico's is aangegeven of het effect bij optreden incidenteel of structureel van aard is.

De nieuwe risico's ten gevolge van het opheffen van de bufferreserves zijn in onderstaande tabel verwerkt.

Nr.	Financiële risico's (bedragen x € 1 mln)		Max. schade	Kans van optreden	Effect netto (l)	Effect netto (s)	Beleids- doel
2	Renterisico	s	2,8	0-25%		0,4	8
6	Deelnamerisico InnovationQuarter	i	28,1	0-25%	3,51		4.1
9	Risico's informatieveiligheid	i	1	0-25%	0,13		8
10	Risico gekoppeld aan de provinciale opgave Energietransitie	i	28,8	0-25%	3,60		3.2
12	Lagere uitkering provinciefonds	s	5	25-50%		1,9	8
13	Lagere opbrengst MRB	s	3,8	25-50%		1,4	8
14	Waardeontwikkeling grondaandeel Zuidplas	i	21,2	0-25%	2,65		6.3
16	BRZO / RIE-bedrijven kunnen niet meer aan vergunningplicht voldoen	i	15	25-50%	5,63		7.1
17	De Europese Commissie kan subsidiabiliteit van uitgaven betwisten	i	2,55	0-25%	0,32		4.1
18	Omgevingsrisico's vergunningverlening, toezicht en handhaving	i	5	0-25%	0,63		7.1
19	Geen aflossing van garantstellingen	i	10,6	0-25%	1,33		8
20	Aansprakelijkheidsrisico ingeleend personeel	s	0,25	0-25%		0,03	8
22	Meerkosten a.g.v. onverwachte incidenten areaal	i	25	0-25%	3,13		2.2
23	Claims op subsidieregeling bedrijventerreinen	i	2,38	0-25%	0,30		4.2
30	Deelnamerisico ONW	i	0,8	0-25%	0,10		6.3
32	Rijksbijdrage subsidieregeling MIT	i	8,1	0-25%	1,01		4.1
34	Fonds Nazorg	i	5	25-50%	1,88		7.1
36	Datalek van persoonsgegevens	i	20	0-25%	2,50		8
37	Niet naleven privacywetgeving	i	1,5	25-50%	0,56		8
40	Prijs- en loonontwikkelingen	s	7,5	25-50%		2,8	8
Nieuw	Verenfond	i	12	0-25%	1,50		
Nieuw	Overcomitering Kansen voor West	i	3,3	100%	3,30		
	Totaal				32,08	6,5	

Omvang bufferreserve Weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen drukt uit of de provincie voldoende weerbaar is voor het opvangen van risico's. Dit wordt berekend door de middelen die de provincie beschikbaar heeft c.q. kan maken (de zogenaamde weerstandscapaciteit) te delen door de omvang van de risico's. Hierbij maken we een onderscheid tussen structureel weerstandsvermogen en incidenteel weerstandsvermogen.

De beleidswijzigingen hebben geen invloed op de structurele weerstandscapaciteit en blijft de omvang van het structurele weerstandsvermogen onveranderd ten opzichte van Jaarrekening 2022.

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de nieuw in te stellen bufferreserve Weerstandscapaciteit. Om de omvang van deze bufferreserve te bepalen, wordt voor het weerstandsvermogen de norm van "> 1" aangehouden, zoals vastgesteld in de [Financiële verordening](#). De bufferreserve Weerstandscapaciteit moet dus (minimaal) evenveel middelen bevatten als de som van de incidentele risico's, zoals hierboven in de tabel aangegeven. Daarnaast is in art. 4.22 van de Financiële Verordening vastgelegd dat de omvang van de bufferreserve Weerstandscapaciteit minimaal € 30 mln bedraagt.

$$\text{Incidentele weerstandsvermogen} = \text{Incidentele weerstandscapaciteit} / \text{de omvang van de incidentele risico's}$$

$$1 = 32,08 / 32,08$$

In de bufferreserve Weerstandscapaciteit wordt bij Voorjaarsnota € 32,08 mln aan middelen toegevoegd.

Motie 1140: Uitwerken Zuid-Hollandse Agenda Natuurinclusief

Op 9 november 2022 is in de Statenvergadering motie 1140 'Uitwerken Zuid-Hollandse Agenda Natuurinclusief' aangenomen. In deze motie wordt het college opgeroepen om PS te informeren over de voortgang van de Zuid-Hollandse Agenda Natuurinclusief, inclusief een planning met de voorgenomen activiteiten en in een bijlage bij de voorjaarsnota 2023 aan te geven hoe de Zuid-Hollandse Agenda Natuurinclusief wordt ingevuld bij de andere ambities en domeinen dan natuur.

In onze brief van 13 december 2023 (PZH-2022-820847323 DOS-2022-0007169) schetsten we hoe het college van GS van plan is invulling te geven aan motie 1140 en is toegezegd om nog deze collegeperiode een contour voor een agenda natuurinclusief aan te bieden. Op 21 februari 2023 hebben GS deze '[Contouragenda Natuurinclusief Zuid-Holland](#)' vastgesteld en vervolgens aan u toegestuurd met brief met nr. PZH-2023-826508247. De contouragenda vormt een handelingskader voor natuurinclusief werken en ontwikkelen binnen onze provinciale organisatie en met onze partners. Natuurinclusief werken en ontwikkelen is de mate waarin maatschappelijke en economische activiteiten 'verweven' zijn met de natuur. Dit houdt in dat bij de uitvoering van de activiteiten (en ook van tevoren, bij de besluitvorming erover) goed rekening is gehouden met de natuur. Met de bedoeling natuurkwaliteit te verbeteren, natuurlijke kansen te benutten en natuurschade te voorkomen. We versterken intern de verbindingen tussen de opgave biodiversiteit, als dwarsdoorsnijdend thema, en andere opgaven zoals infrastructuur, woningbouw en energie.

We willen binnen de bestaande ambities gezamenlijk een meer natuurinclusieve manieren van werken bereiken. Bij natuurinclusieve infrastructuur gaat het bijvoorbeeld over ecologisch bermbeheer van provinciale (vaar)wegen. Of de aanleg van faunapassages waar dit van toegevoegde waarde is voor veiligheid en het creëren van een fijnmazig en daarmee robuuster natuurnetwerk.

Zoals eerder genoemd is de contouragenda een tussenproduct in aanloop naar een volwaardige agenda Natuurinclusief. De contouragenda schetst, net als de landelijke agenda Natuurinclusief 1.0, wat er binnen een domein al gebeurt en welke vervolgstappen er worden gezet.

De contouragenda bestaat op hoofdlijnen uit de volgende agendapunten:

1. Natuurinclusief werken
2. Actief soortenbeleid, basiskwaliteit natuur en iconsoorten
3. Start natuurinclusief werken in provinciale domeinen

De vervolgstappen zijn in tien domeinen geconcretiseerd aan de hand van acties. Een aantal voorbeelden van acties uit verschillende domeinen zijn:

- *Natuurinclusief ontwikkelen, inrichten en beheren van infrastructuur een uitgangspunt maken bij beleid en uitvoering* - Domein Infrastructuur
- *Uitwerken inzet op Natuurinclusieve Landbouw, in samenhang met gebiedsgerichte aanpak ZH-PLG* - Domein Landbouw
- *Analyseren en ontwikkelen van Zuid-Hollands subsidiesysteem en aansluiten op fondsensysteem waarin natuurinclusiviteit geborgd is* - Domein Financiële sector

Natuurinclusief werken en ontwikkelen is een aanpak die vaak niet duurder hoeft te zijn dan de huidige aanpak, mits het vanaf de start van ontwikkelingen integraal onderdeel is van de planvorming. Natuurinclusief is een transitie die, net als de opgaven klimaat en circulair, erop gericht is onderdeel te worden van reguliere werkzaamheden in elk domein. In lijn met de andere transitithema's vraagt natuurinclusief om die reden geen individuele budgetten per domein, maar alleen middelen en capaciteit om de transitie aan te jagen en te faciliteren.

De contouragenda beoogt een basis te zijn voor het gesprek om de koers van Zuid-Holland de komende jaren uit te werken in de richting van een natuurinclusieve provincie. Op basis van de bespreking van de contouragenda met PS en partners en het nieuwe Coalitieakkoord werken we toe naar een volwaardige provinciale Agenda Natuurinclusief. We verwachten u deze in Q1 in 2024 aan te kunnen bieden.

Daarbij leveren we de komende tijd ook inbreng voor (de volgende versie van) de landelijke Agenda Natuurinclusief en is er een wisselwerking met de verdere uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, met name rond het thema natuurinclusieve landbouw en de wateropgave.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Ambities

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 1](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Beleidsprestatie 1-1-1 Sterke gemeenten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur

Verhoging vergoeding Statenleden

Leden van Provinciale Staten vervullen een belangrijke rol in ons democratisch bestel. De vergoeding van de leden sloot niet meer goed aan bij de zwaarte van de taken die deze volksvertegenwoordigers hebben. De Ministerraad heeft besloten de vergoeding vanaf 2023 structureel te verhogen van € 1.329 bruto per maand naar € 1.895 bruto per maand. Hieruit volgt voor de 55 Statenleden in Zuid-Holland een structurele verhoging van het budget van € 0,4 mln.

Data Protection Impact Assessment (DPIA) Onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) kunnen organisaties verplicht worden een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uit te voeren.

Een DPIA is een instrument waarmee vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart worden gebracht, waarna maatregelen kunnen worden genomen om de risico's te verkleinen.

In de AVG is op hoofdlijnen aangegeven wanneer een DPIA verplicht is, dit is het geval als gegevensverwerking mogelijk een hoog privacyrisico oplevert voor de mensen van wie de organisatie gegevens verwerkt. De Ondernemingsraad vraagt op basis van de Wet op de ondernemingsraad (WOR) om DPIA's uit te laten voeren op voorzieningen, processen of systemen waarbij personeelsleden kunnen worden gevolgd.

De verwachte totale kosten bedragen € 0,4 mln

NPLG

In de Voorjaarsnota 2022 is € 20 mln beschikbaar gesteld voor de jaren 2022 en 2023 - het toekomstig Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Door vertraging in rijksbreed beleid en in afwachting van ontwikkelingen en kaders voor de uitvoering van het NPLG is de feitelijke uitvoering, waarbij de extra € 20 mln ingezet kon worden, vertraagd. De middelen moeten beklemd blijven voor de uitvoering van no-regret maatregelen (voorfinanciering in afwachting van het definitief akkoord op gebiedsplannen), mogelijke cofinanciering of inzet van provinciale middelen voor maatregelen die niet helemaal passen binnen de kaders van het NPLG en niet voor dekking uit rijksmiddelen in aanmerking komen.

Stikstofbeleid

Gezien het advies Remkes en het te sluiten Landbouwakkoord zijn de middelen voor cofinanciering Rijksregelingen en voor Innovatie niet uitgegeven. Van de niet bestede middelen wordt € 2 mln doorgeschoven, omdat voorzien wordt dat diverse rijksregelingen wel in 2023 in werking treden, waaronder een regeling over innovatie en stikstofreductie. Daarnaast wordt € 2,4 mln van de middelen uit 2022 doorgeschoven naar de begroting 2023 voor een bijdrage aan de legalisatie van de PAS-melders

Bibob

In 2022 is door onderbezetting (vacatures), de eerste lijn uit de opdracht *Weerbaar bestuur en organisatie* over de interne weerbaarheid (Bibob, integriteit en ondermijning) een aantal cruciale projecten niet uitgevoerd. Deze projecten komen voort uit de aanbevelingen bij de RIECscan Interne weerbaarheid PZH en het verdiepende

onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut naar ondermijningsrisico's voor de provincie. In 2023 worden de adviezen versneld opgepakt, waaronder een meldpunt inrichten, een fenomeenonderzoek naar milieucriminaliteit uitvoeren, een trainingsprogramma opzetten en tools ontwikkelen voor medewerkers van de provincie en de omgevingsdiensten. Het budget van 2022 wordt doorgeschoven naar 2023.

Koningsdag 2023

Gelet op het budgetrecht van Provinciale Staten ligt het verzoek voor om in te stemmen met het op de Begroting 2023 opnemen van een begrotingssubsidie van € 0,3 mln aan de gemeente Rotterdam. Dit bedrag is bedoeld voor activiteiten tijdens Koningsdag 2023

Inrichting governance Asielopgave

Op 15 november 2022 is in Gedeputeerde Staten gesproken over de consultatiereactie op het wetsvoorstel Gemeentelijke Taak Mogelijk Maken Asielopvangvoorzieningen. Op 6 februari is het advies van de Raad van State op het wetsvoorstel verschenen. Hierin wordt de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (JenV) geadviseerd om het wetsvoorstel aan te passen voordat het naar de Tweede Kamer gaat. Dit kan betekenen dat de invoering van de wet op zich laat wachten. Gezien het aantal huidige en benodigde plekken is het belangrijk om binnen de provincie Zuid-Holland hoe dan ook te beginnen met de realisatie van extra asielopvangplekken. Binnen deze opgave lopen drie sporen. Twee sporen betreffen materiële inzet van budgetten. Voor spoor 1 heeft het IPO € 0,3 mln toegezegd aan de provincie. Voor spoor 3, de ondersteuning en coördinatie in de regio's om opvangplekken te realiseren, zijn middelen nodig. De provincie is met het Rijk in gesprek is over de financiering. De kosten voor Spoor 2 worden verdeeld over onze Ambities 1 en 6. Om alvast te beginnen met de realisatie van de opvangplekken financiert de provincie het voor, zodat gestart kan worden. De dekking is ten laste van het begrotingssaldo voor Ambitie 1. Ambitie 6 heeft ruimte om deze voorfinanciering te dekken.

Weerbaarheid kleine gemeenten

De provincie ontvangt vanuit het Rijk een bijdrage voor de aanpak van weerbaarheid en ondermijning van bestuur. Voorgesteld wordt om deze middelen toe te voegen aan de Begroting 2023.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Beleidsprestatie 1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Provinciale Staten heeft via amendement 742- 'Ondersteuning armoede-schuldproblematiek' besloten om een bedrag van € 0,4 beschikbaar te stellen voor de Nederlandse Schuldhulproute (NSR). Dit bedrag wordt via een begrotingssubsidie in 2023 verstrekt.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-1 Sterke gemeenten	1.088	-5	1.083	1.075	1.074	1.074
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	34.733	1.127	35.860	29.542	23.039	18.104
Totaal beleidsdoel 1-1	35.821	1.122	36.943	30.616	24.113	19.179
Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving						
1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie	27	0	27	77	27	77
1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen	2.313	406	2.719	2.034	1.974	1.974
Totaal beleidsdoel 1-2	2.340	406	2.746	2.111	2.001	2.051
Totaal Lasten	38.161	1.528	39.689	32.727	26.114	21.229
Baten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	135	367	502	135	135	135
Totaal beleidsdoel 1-1	135	367	502	135	135	135
Totaal Baten	135	367	502	135	135	135
Saldo lasten en baten Ambitie 1	38.026	1.161	39.187	32.592	25.979	21.094

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Beklemmingen en actualisatie NPLG € 5,2 mln (v)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 9,8 mln in jaarschijf 2024.

Het (meerjarig) budget voor de provinciale bijdrage aan het NPLG wordt bijgesteld aan de hand van een bijgestelde planning. Activiteiten gepland in 2022 en 2023 worden (gedeeltelijk) verschoven naar 2024 en 2025.

Dekking ten gunste van begrotingsaldo.

Beklemmingen: Bibob € 0,2 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,2 mln voor Bibob, integriteit en ondernijning. De dekking voor het uitvoeren van taken in kader van Bibob is incidenteel. Door budgetoverheveling uit eerdere jaren is nu tot 2026 een bedrag van € 250.000 jaarlijks beschikbaar. Dit is echter ontoereikend voor een wettelijke taak die de provincie moet uitvoeren. Door onderbezetting zijn projecten niet uitgevoerd en het resterende budget wordt doorgeschoven naar de Begroting 2023. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Beklemmingen: Stikstof € 4,4 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 4,4 mln voor stikstof. Activiteiten die in 2022 nog niet zijn uitgevoerd, worden in 2023 opnieuw in de begroting opgenomen. Het betreft € 1 mln omdat voorzien wordt dat diverse rijksregelingen, waaronder regelingen voor piekbelasters, wel in 2023 in werking treden. Daarnaast wordt € 1 mln begroot voor innovatie en tenslotte wordt € 2,4 mln voor een bijdrage aan de legalisatie van de PAS-melders. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Beklemming: Weerbaar Bestuur € 0,4 mln (n)

In de besluitvorming over de Laarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,4 mln voor weerbaarheid van kleine gemeenten. De provincie heeft hiervoor in 2022 vanuit het Rijk een bijdrage ontvangen voor de aanpak van weerbaarheid en ondernijning van bestuur. Voorgesteld wordt om deze middelen toe te voegen aan de begroting 2023. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Inrichting asielopvang € 0,5 mln (n)

Met het wetsvoorstel Gemeentelijke Taak Mogelijk Maken Asielopvangvoorzieningen is de provincie verplicht om extra asielopvangplekken te realiseren. Financiële bijdrage vanuit het Rijk voor de inrichting en realiseren van deze plekken zal in 2023 ontvangen worden. Voor spoor 1 (inrichting) heeft het Rijk € 0,3 mln beschikbaar gesteld. Voor spoor 2 (bemensing) zal ambitie 1 en ambitie 6 gezamenlijk voorfinancieren, omdat de bijdrage vanuit het Rijk nog niet bekend is. Voor ambitie 1 betekent dit een bijdrage van € 0,2 mln. Dekking uit rijksbijdrage en ten laste van begrotingsaldo.

Overige € 0,9 mln (n)

Extra middelen zijn nodig voor de uitvoering van diverse taken binnen de ambitie. De middelen worden ingezet voor onder andere:

- Bijdrage Koningsdag 2023
- Landelijke Griffiedag
- Personele ondersteuning Bibob
- Bijdrage provinciale verkiezingen 2023
- Ophoging vergoeding Statenleden

- Aanschaf applicatie voor AVG (DPIA)

Dekking ten laste van de begrotingssaldo.

Apparaatslasten € 0,1 mln (v)

Zie voor toelichting [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Beklemmingen: Armoede- en schuldproblematiek € 0,4 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 350.000. Provinciale Staten heeft via amendement 742- 'Ondersteuning armoede-schuldproblematiek' besloten om een bedrag van € 350.000 beschikbaar te stellen voor de Nederlandse Schuldhulproute (NSR). Dit bedrag wordt via een begrotingssubsidie in 2023 verstrekt. Dekking ten laste van begrotingssaldo.

Toelichting baten

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Inrichting Asielopvang € 0,4 mln (v)

Van het IPO is een bedrag van € 67.000 ontvangen ter dekking van de kosten voorbereiding asioldossier, daarnaast is € 0,3 mln toegezegd voor de ondersteuning van de Regio Regie Tafels (RRT) en Provinciale Regie Tafels (PRT). De uitgaven en inkomsten worden in 2023 ter begroting gebracht. (zie lasten).

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 1.](#)

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 2](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Beleidsprestatie 2-1-1 Efficiënt Goederenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-3 Slimme systemen en netwerken

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Beleidsprestatie 2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Beleidsprestatie 2-3-1 Duurzame mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-3-2 Veilige mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	1.648	542	2.191	2.216	2.155	2.194
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	154.764	18.571	173.335	173.252	190.774	199.027
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	1.411	-37	1.374	1.225	1.249	1.282
Totaal beleidsdoel 2-1	157.823	19.077	176.900	176.693	194.178	202.503
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	156.318	-2.665	153.653	194.093	182.265	183.625
2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur	1.234	31	1.265	632	642	753
Totaal beleidsdoel 2-2	157.552	-2.634	154.918	194.725	182.907	184.379
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	1.805	814	2.619	1.876	1.670	1.128
2-3-2 Veilige mobiliteit	4.873	-8	4.865	4.855	4.810	4.810
Totaal beleidsdoel 2-3	6.678	806	7.484	6.731	6.480	5.938
Totaal Lasten	322.053	17.249	339.302	378.149	383.565	392.820
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	1.308	9.433	10.741	7.215	7.295	1.285
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	0	42	42	42	41	0
Totaal beleidsdoel 2-1	1.308	9.475	10.783	7.257	7.336	1.285

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	9.194	0	9.194	6.694	2.504	2.020
Totaal beleidsdoel 2-2	9.194	0	9.194	6.694	2.504	2.020
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	266	400	666	166	66	66
2-3-2 Veilige mobiliteit	1.361	0	1.361	1.361	1.255	1.255
Totaal beleidsdoel 2-3	1.628	400	2.028	1.528	1.321	1.321
Totaal Baten	12.130	9.875	22.004	15.479	11.162	4.627
Saldo lasten en baten Ambitie 2	309.924	7.374	317.298	362.670	372.403	388.193

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Exploitatie OV beschikbaarheidsvergoeding € 12,8 mln (n)

Het Rijk heeft € 9,2 mln beschikbaar gesteld voor een transitievergoeding. Om de transitie van het openbaar vervoer naar zero emissie te faciliteren en de dienstverlening op het gewenste niveau te houden, is aanvullende € 3,6 mln nodig. Dekking € 9,2 mln uit de rijksbijdrage en € 3,6 mln uit de reserve Mobiliteit.

Exploitatie OV indexering € 4,2 mln (n)

De sterke prijsinflatie in 2022 heeft een doorwerking naar 2023. Ook stijgen in 2023 en volgende jaren de indexpercentages. Het budget voor prijscompensatie wordt daarom structureel verhoogd. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Vervanging treinen Merwedelinglijn (MLL) € 0,4 mln (n)

Voor de ondersteuning van de toekomstige vervanging van de treinen die ingezet worden voor de MLL is externe inhuur nodig. De totale kosten bedragen € 0,8 mln voor de periode t/m 2027. Dekking uit de reserve Mobiliteit.

Kortetermijnaanpak Mobiliteit en Verstedelijking (KTA MoVe) € 1 mln (v)

Voor de kortetermijnmaatregelen Algeracorridor wordt € 0,8 mln aan investeringsmiddelen omgezet in exploitatiemiddelen. De dekking voor de exploitatiemiddelen komt uit het begrotingssaldo, wat wordt gecompenseerd door lagere toekomstige afschrijvingslasten als gevolg van niet-investeren. Uit de reservering voor KTA Mobiliteit en Verstedelijking wordt € 0,7 mln toegevoegd. Dekking incidenteel € 0,8 mln uit het begrotingssaldo en € 0,7 mln uit de reservering voor KTA MoVe.

Algeracorridor € 1,5 mln (n)

Voor de kortetermijnmaatregelen Algeracorridor wordt € 0,8 mln aan investeringsmiddelen omgezet in exploitatiemiddelen. De dekking voor de exploitatiemiddelen komt uit het begrotingssaldo, wat wordt gecompenseerd door lagere toekomstige afschrijvingslasten als gevolg van het niet investeren. Uit de reservering voor KTA Mobiliteit en Verstedelijking wordt € 0,7 mln toegevoegd. Dekking incidenteel € 0,8 mln uit het begrotingssaldo en € 0,7 mln uit de reservering voor KTA MoVe.

Streekbuslijn 80 Meerkerk-Vianen € 0,3 mln (n)

Streekbuslijn 80 is na de gemeentelijke herindeling onderdeel gebleven van DMG-concessie binnen de provincie Zuid-Holland. Op verzoek van de provincie Utrecht wordt deze buslijn tot en met 2025 (totale kosten € 0,8 mln) door de provincie Zuid-Holland voortgezet en betaald door de provincie Utrecht. Dekking uit de bijdrage van de provincie Utrecht.

Arbeidscapaciteit € 0,4 mln (n)

Zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Overige wijzigingen € 0,5 mln (n)

- Projecten in initiatief/nazorgfase € 0,4 mln (n), betreft diverse kleine wijzigingen op verschillende projecten.
- Connected Transport Corridors Z-H € 0,1 mln (n), zie Kadernota. Betreft de inzet voor 2023 voor onderzoek hoe Smart Mobility kan worden ingezet voor fietsbereikbaarheid en welke rol intelligente verkeerslichten (IVRI's) daarin kunnen spelen.
- Luchtvaartbeleid € 0,1 mln (n), betreft doorschuiven van nog niet uitgegeven middelen in 2022 voor burgermeetnet.
- N59 projectmanagement € 0,1 mln (n), betreft de inhuur van een contractmanager.
- SecureNL2.0 Truckparkings € 0,1 mln (v). De eindafrekening voor de bijdrage aan Noord-Brabant voor het partnership valt lager uit dan geraamd.
- Diverse kleine bijstellingen € 0,1 mln (v).

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Onderzoek grond parallelstructuur A12 € 0,4 mln (n)

Bij de aanleg van de Moordrechtboog/Parallelstructuur A12 in gemeenten Waddinxveen en Zuidplas is thermisch gereinigde grond toegepast. De Omgevingsdienst Midden-Holland onderzoekt de kans op mogelijke verspreiding van verontreinigende stoffen naar de omgeving. Dit is niet in 2022 uitgevoerd en staat nu gepland voor 2023. Dekking uit de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.

Overdrachten € 0,3 mln (n)

De overdracht van de N453 aan de gemeente Waddinxveen is niet in 2022 gerealiseerd. Deze wordt in 2023 afgerond (€ 0,3 mln). Dekking uit de egalisatiereserve Beheer en Onderhoud.

Arbeidscapaciteit € 0,2 mln (v)

Zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Kapitaallasten € 3,1 mln (v)

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Overige wijzigingen € 0,1 mln (v)

Diverse kleine bijstellingen € 0,1 mln (v).

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Duurzame scheepvaart € 0,8 mln (n)

In het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) is aan Zero Emission Services een subsidie verleend van € 1,1 mln om het project ZES - Docking Station Alblasterdam uit te voeren. Op basis van het uitvoeringsritme van dit project wordt de begroting bijgesteld (€ 0,8 mln in 2023 en € 0,3 mln in 2024). Dekking uit de rijksbijdrage (SLA € 0,4 mln) en de reserve Bereikbaarheid (€ 0,4 mln).

Toelichting baten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Exploitatie OV beschikbaarheidsvergoeding € 9,2 mln (v)

Zie de toelichting bij de lasten.

Streekbuslijn 80 Meerkerk-Vianen € 0,3 mln (v)

Zie de toelichting bij de lasten.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Duurzame scheepvaart € 0,4 mln (v)

Zie de toelichting bij de lasten.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Bereikbaarheid	2-1	-2.618	10.000	290	7.092
Mobiliteit	2-1	-5.535	42	4.382	-9.874
Bereikbaarheid	2-2	-200	0	0	-200
Mobiliteit	2-2	-5	0	0	-5
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	2-2	12.130	0	650	11.480
Bereikbaarheid	2-3	-600	0	425	-1.025
Mobiliteit	2-3	-484	0	0	-484
Eindtotaal		2.688	10.042	5.747	6.984

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 2.](#)

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 3](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Beleidsprestatie 3-1-1 Duurzaam en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening

De subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland is per 2022 bijgesteld. Eigenaren van daken die versterkt moeten worden of waar asbest gesaneerd moet worden voor PV-panelen en van daken die aan een energiecoöperatie ter beschikking gesteld worden, komen in aanmerking voor deze subsidie. Sinds de bijstelling vallen ook daken van parkeerterreinen en daken op waterbassins onder deze regeling. Het aantal aanvragen in 2022 is mede hierdoor toegenomen. Het onbenutte budget uit 2022 wordt in 2023 aangewend voor deze regeling.

De definitieve te ontvangen bedragen voor de middelen uit het Klimaatakkoord voor de inzet van personeel van de provincie zijn voor de jaren 2023-2025 inmiddels bekend. Die worden nu ingeboekt.

Beleidsprestatie 3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Beleidsprestatie 3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening

Duurzame Wijkwarmte Zuid-Holland (DuWijZH) betreft een set aan projecten met een Europese subsidie voor de voorbereidingskosten warmtenet en isolatie in 10 wijken bij 9 gemeenten. Het geheel heeft vertraging door onder meer de coronapandemie en uitblijven van een vernieuwde Warmtewet. Hierdoor zullen de middelen met een lager tempo worden besteed. Bij de EIB is een jaar uitstel gevraagd.

Met rijksmiddelen wordt de energiebesparing in en verduurzaming van vastgoed van maatschappelijke organisaties vormgegeven. Daarvoor heeft het ministerie van BZK in 2020 een specifieke uitkering beschikbaar gesteld. Inmiddels is ook een tweede tranche aan middelen toegekend. De middelen worden ingezet voor ontzorging van de eigenaren en voor kennisdeling met maatschappelijke vastgoedeigenaren binnen de provincie en met landelijke kennispartners. De processen vergen meer tijd dan gedacht, hoofdzakelijk zijn de stijgende kosten, beperkt beschikbare adviescapaciteit en naweeën van corona hier debet aan.

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur

De provincie levert een bijdrage aan de cluster energiestrategie (CES) Rotterdam-Moerdijk en die voor de verspreide industrie. Ook is de provincie het proces met netbeheerders gestart voor een provinciaal Meerjaren Investeringsprogramma Energie en Klimaat (pMIEK), om de benodigde toekomstige energie-infrastructuur te plannen. Hiervoor worden rijksmiddelen ter beschikking gesteld.

De aanvragen voor de subsidieregeling Energieinfrastructuur op industrieterreinen, de extra call in het kader van het innovatieprogramma Energie en Klimaat en de bijdrage voor de gridconnectie voor het Offshore Test Site van

Campus@Sea bij Scheveningen zijn over de jaargrens van 2022 heengegaan en worden in 2023 worden opgepakt.

Beleidsprestatie 3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

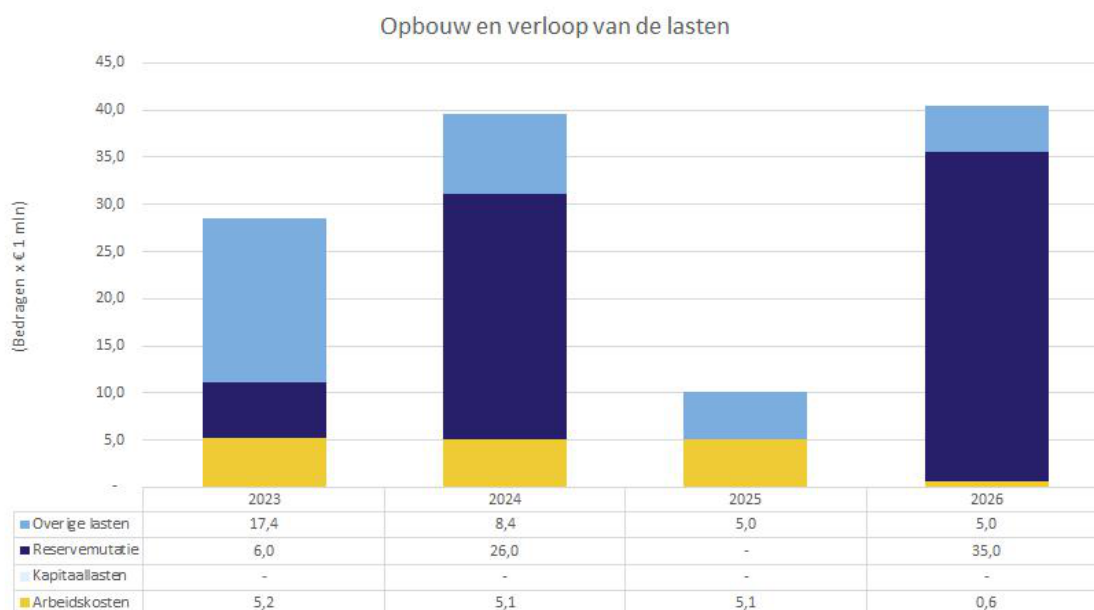
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	8.700	-583	8.117	5.689	5.687	1.106
3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie	1.436	-1	1.435	1.195	1.195	1.195
Totaal beleidsdoel 3-1	10.136	-584	9.552	6.884	6.881	2.301
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie	1.391	887	2.278	2.772	350	350
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	12.156	-1.520	10.637	26.612	611	35.611
Totaal beleidsdoel 3-2	13.547	-633	12.914	29.384	961	35.961
Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie-en grondstoffsysteem in de industrie						
3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur	3.390	724	4.114	2.725	1.350	1.350
3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem	1.496	448	1.944	595	902	902
Totaal beleidsdoel 3-3	4.886	1.172	6.058	3.320	2.252	2.252
Totaal Lasten	28.570	-45	28.525	39.588	10.095	40.514
Baten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	0	3.500	3.500	3.498	4.978	0
Totaal beleidsdoel 3-1	0	3.500	3.500	3.498	4.978	0
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie	731	887	1.618	2.422	0	0
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	1.299	481	1.780	0	0	0
Totaal beleidsdoel 3-2	2.030	1.368	3.398	2.422	0	0
Totaal Baten	2.030	4.868	6.898	5.920	4.978	0
Saldo lasten en baten Ambitie 3	26.539	-4.913	21.627	33.668	5.117	40.514

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Voorfinanciering specifieke uitkering Klimaat- & Energiebeleid en herverdeling apparaatslasten € 0,8 mln (v)

De definitieve bedragen voor de middelen uit het Klimaatakkoord voor de provincie Zuid-Holland zijn voor de jaren 2023-2025 inmiddels bekend. 2023: € 3,5 mln; 2024: € 3,5 mln en 2025: € 5 mln. Voor 2026 en verder zijn nog geen bedragen bekend. Dit betreft herverdeling en aanpassing van de voorgefinancierde budgetten uit de uitvoeringsmiddelen Klimaatakkoord naar de apparaatslasten voor de inzet personeel voor Ambitie 3. De reeds bij Begroting 2023 opgevoerde voorfinanciering van € 3 mln (2023) en € 4,9 mln (2024) en de reeds bestaande middelen van € 2 mln (2023) worden hiervoor ingezet. Bij Begroting 2023 is besloten om vanaf 2024 structureel € 4,4 mln toe te kennen aan Ambitie 3. Hiervan is € 1,2 mln als materieel budget beschikbaar gesteld en € 3,2 mln werd tijdelijk ingezet om apparaatslasten structureel af te dekken in Beleidsdoel 3-1. Deze € 3,2 mln wordt bij voorjaarsnota omgezet naar budget voor opdrachten, onderzoek en subsidies en verdeeld over de Beleidsdoelen 3-1, 3-2 en 3-3. Voor Beleidsdoel 3-1 betreft dit € 1,3 mln, voor Beleidsdoel 3.2 € 0,6 mln en voor Beleidsdoel 3-3 € 1,3 mln. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Beklemmingen: Zonnig Zuid-Holland € 0,2 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,2 mln voor de subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 1^e tranche € 0,4 mln (n)

In 2022 was er een onderbesteding van het ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 1^e tranche van € 0,4 mln. Deze middelen worden toegevoegd aan de Begroting 2023. Dekking uit een specifieke uitkering (een OVP), zie ook de toelichting bij de baten.

Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 2^e tranche € 0,5 mln (n)

Eind 2022 is een specifieke uitkering toegekend door het ministerie van BZK om maatschappelijke organisaties te ondersteunen met verduurzamingsmaatregelen van € 2,9 mln. Deze wordt nu toegevoegd aan de begroting. Het kasritme is als volgt geraamd: € 0,5 mln in 2023 en € 2,4 mln in 2024. Dekking uit een specifieke uitkering (een OVP), zie ook de toelichting bij de baten.

Warmteleiding Warmteling € 2 mln (v)

Het betreft een wijziging van het kasritme van de door uw Staten beschikbaar gestelde subsidie voor dit project. Het kasritme wordt hiermee: 2023 € 8 mln, in 2024 € 26 mln, in 2026 € 35 mln en in 2027 € 4 mln. Vrijval ten gunste van de reserve Warmteleiding Warmteling.

Duurzame wijkwarmte Elena € 0,5 mln (n)

In 2022 was er een onderbesteding van de Europese subsidie Elena van € 0,5 mln. Deze middelen worden toegevoegd aan de Begroting 2023. Dekking uit de Europese subsidie, zie ook de toelichting bij de baten.

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Voorfinanciering CES & PMIEK € 0,5 mln (n)

Het betreft een voorfinanciering van nog te ontvangen middelen van het Rijk uit het Klimaatakkoord voor de inzet van de provincie voor het opstellen van een provinciaal Meerjaren Infrastructuurprogramma Energie & Klimaat (pMIEK) € 0,4 mln en voor de inzet voor de Cluster Energiestrategie (CES) € 0,1 mln. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beklemmingen € 0,7 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,7 mln. Deze middelen worden in 2023 ingezet voor een beschikking binnen de subsidieregeling Energieinfrastructuur op industrieterreinen (€ 0,25 mln), de toekenning van een extra call binnenn het innovatieprogramma Energie en Klimaat(€ 0,25 mln) en de bijdrage voor de gridconnectie voor het Offshore Test Site van Campus@Sea bij Scheveningen(€ 0,2 mln). Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Toelichting baten

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Specifieke uitkering Klimaat - & Energiebeleid 3,5 mln (v)

Bij beschikking van 6 april 2023 heeft het Rijk een bedrag verleend van € 12 mln (2023: € 3,5 mln; 2024; € 3,5 mln en 2025: € 5 mln) voor de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor Klimaat- en Energiebeleid. Het bedrag wordt vooralsnog als baat opgenomen ter dekking van de voorfinanciering waarmee de loonkosten zijn afgedekt. Bij Najaarsnota 2023 wordt dit hersteld.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 1^e tranche € 0,4 mln (v)

Bij de lasten is toegelicht dat het ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 1^e tranche hogere lasten heeft. Die lasten worden gedekt uit een specifieke uitkering (een OVP). Dit leidt ook tot hogere baten.

Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 2^e tranche € 0,5 mln (v)

Bij de lasten is toegelicht dat het ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed 2^e tranche hogere lasten heeft. Die lasten worden gedekt uit een specifieke uitkering (een OVP). Dit leidt ook tot hogere baten.

Duurzame wijkwarmte Elena € 0,5 mln (v)

Bij de lasten is toegelicht dat het project duurzame wijkwarmte Elena hogere lasten heeft. Die lasten worden gedekt uit een EU-subsidie. Dit leidt ook tot hogere baten.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Warmteleiding Warmteling	3-2	-10.000	2.000	-2.000	-6.000
Eindtotaal		-10.000	2.000	-2.000	-6.000

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 3.](#)

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 4](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren

Het activiteitenprogramma voor deze beleidsprestatie blijft bij Voorjaarsnota vrijwel geheel in stand. Slechts van enkele specifieke activiteiten wordt een gedeelte verplaatst naar 2024 en verder:

- Het onderwerp Aerospace speelt zich voor een belangrijk deel af in en om het ESA ESTEC complex in Noordwijk. Onderdeel van de regiodeal die het Rijk enkele jaren geleden sloot met de provincie Zuid-Holland en gemeente Noordwijk is de bouw van een basisgebouw op het terrein: het Basecamp. Dit moet zorgen voor een aantrekkelijke werking voor bedrijven en organisaties uit de sector. De provincie draagt hieraan financieel bij. De bouwplannen zijn enkele malen aangepast. De laatste wijziging wordt bij Voorjaarsnota 2023 verwerkt. Het effect is dat er € 0,9 mln aan bouwactiviteiten niet in 2023 maar in 2025 wordt voorzien. De planning wordt naar verwachting ook in volgende fasen nog weer herzien. Dit zal dan in de van toepassing zijnde begrotingen van de provincie worden verwerkt.
- Voor het onderwerp Life Sciences and Health is een eigen programmareserve aanwezig waarin het eenmalig door de provincie ter beschikking gestelde bedrag wordt bewaard. Voor 2023 voorzien we net als in eerdere jaren € 0,1 mln lasten voor het bestaande RegMed XB programma. Dit wordt bij Voorjaarsnota uit de reserve onttrokken.
- Voor de RNIZ-subsidieregeling voor netwerken in de regio zijn de verleningen uit de openstelling van het laatste kwartaal 2022 bijna allemaal administratief verwerkt. De vooraf gemaakte schatting van de lasten (begroting 2023) wordt nu naar aanleiding van de werkelijke verleningen aangepast. Het effect is gering (€ 0,2 mln minder lasten in 2023, meer lasten in 2024).
- Aan InnovationQuarter is in 2020 een subsidie verleend van 2 mln in het kader van het Innovatieprogramma Energie en Klimaat. Onlangs vond de eindafrekening plaats. Niet alle activiteiten zijn uitgevoerd. Er is circa € 0,2 mln niet gebruikt. Dit bedrag vloeit terug naar de algemene middelen. Bij Voorjaarsnota 2023 wordt de eindafrekening budgettair verwerkt.
- Op basis van de actuele inzichten wordt de budgetverdeling van de MIT-subsidie voor innovatie in het mkb over de jaren van de looptijd licht aangepast. De mutaties (er wordt € 0,6 mln verplaatst naar 2024) zijn van beperkte aard afgemeten aan de jaarlijkse subsidieopenstelling van rond € 14 mln.

Programma ASE 2023-2024 (Aerospace)

In 2024 wordt het wereldwijde ruimtevaartcongres Astronautical Space Explorers (ASE) in Noordwijk gehouden. Het congres gaat vooral over het belang van ruimtevaart voor onze planeet. André Kuipers is gastheer. Er is ook veel aandacht voor 'human capita': interesseren van scholieren en studenten voor werken in de ruimtevaart, via 'student challenges' van de astronauten. Deze zullen gericht zijn op alle relevante opleidingsrichtingen (dus niet alleen techniek maar ook onder meer economie) en op mbo, hbo en wo. De ruimtevaart heeft ook behoorlijke Human Capital opgaven en 80% van de Nederlandse ruimtevaartactiviteiten vindt plaats in Zuid-Holland. De gemeente Noordwijk en het Netherlands Space Office (NSO) zijn al partner. Voorgesteld wordt dat ook de provincie partner wordt. Het partnerschap biedt ons kansen om de week nog steviger te verbinden aan NL Space Campus in Noordwijk, de Zuid-Hollandse universiteiten en het beroepsonderwijs. De waarde van ruimtevaart kan nu breed onder de aandacht worden gebracht 1 jaar voor de volgende European Space Agency (ESA) Ministerial waarbij het Rijk opnieuw kan inschrijven op ESA technologieprogramma's. Het gaat om een bijdrage van € 0,1

mIn, waarvoor ruimte is vrijgemaakt in de eigen middelen van ambitie 4, Een concurrerend Zuid Holland. De middelen zijn in verband met de congresvoorbereiding al benodigd in de loop van 2023.

Beklemmingen 2022

In 2022 hebben na de Najaarsnota enkele subsidieontvangers aangegeven dat hun activiteitenprogramma langer nodig heeft dan tot dan toe gedacht. De lastnamingen van de provincie volgen de bijgestelde activiteitenpatronen. In 2022 is in deze beleidsprestatie daarom € 0,5 mln niet gerealiseerd en bij jaarrekening is het bedrag beklemd. Dit wordt bij Voorjaarsnota 2023 bij het bestaande budget 2023 voor deze beleidsprestatie gevoegd.

Beleidsprestatie 4-1-2 Transitie van de Greenports

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-1-3 Transitie Havencomplex

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-1-4 Digitaal Zuid-Holland

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-1-5 Circulair Zuid-Holland

Doel uit het Grondstoffenakkoord is een volledig circulaire economie in Zuid-Holland in 2050, met in 2030 al 50% reductie van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metaal). Ondanks inspanningen liggen deze doelen nog ver buiten bereik. De provincie Zuid-Holland kan al dit jaar versnellen. Dit draagt bij aan de provinciale opgaven: circulair ondernemerschap, toekomstbestendige woningbouw en een duurzame tuinbouwsector. Om dit te bereiken is het voorstel om € 0,6 mln extra middelen te vragen uit de algemene ruimte van de provincie, naast de eigen budgetterschikking waaruit € 0,2 mln wordt vrijgemaakt voor dit onderwerp. Daarmee laat de provincie zien dat zij partner is voor andere partijen die ook investeren in circulariteit. Het gaat om:

- Vernieuwing en belemmeringen wegnemen rond plastics. Vanaf 1 januari 2024 geldt voor eten en drinken op locatie een verbod op wegwerpdrank- en maaltijdverpakkingen. Er is een vernieuwersnetwerk om de ondernemers hierbij dit jaar te ondersteunen. Daarnaast wordt in de Zuid-Hollandse tuinbouw veel plastic gebruikt, voor transportverpakkingen, potjes en folies. Terugdringen daarvan staat in het Nationale Programma Circulaire Economie 2023-2030. Om dit doel te halen moet huidig ondernemersinitiatief nu worden gebundeld en vormgegeven.
- Natuurlijke reststromen verwaarden. Bermgras, bagger en andere stromen uit openbaar groen worden niet langer verwerkt als afval maar ingezet als grondstof. Vijf van de acht reeds ingediende projecten helpen de transitie maar vragen wel om ondersteuning. Met de huidige middelen kunnen er maar twee geheel gehonoreerd worden.
- Normalisatie van biobased bouw- en isolatiematerialen is nog in opbouw maar gaat bijdragen aan Toekomstbestendig Bouwen. Door de subsidie voor circulaire doorbraakprojecten open te stellen voor 'Biobased Bouwen' kunnen projecten op korte termijn starten.

Naast de € 0,2 mln extra eigen inzet voor Circulair wordt er in de loop van 2023 vanuit het gehele domein Economie ook € 0,7 mln terug gegeven aan de algemene middelen door verlaagde vaststelling van twee subsidiebeschikkingen (innovatieprogramma Klimaat en bedrijventerrein Scheveningen Haven).

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit

In 2022 is opnieuw de subsidieregeling Energie en duurzaamheid op bedrijventerreinen opengesteld geweest (€ 2,5 mln). Er zijn twee bijzonderheden:

- De subsidieaanvragen zijn in 2022 deels in december binnengekomen. Deze laatste groep subsidies is in januari 2023 verleend. Dit houdt in dat de uitvoering en verantwoording niet in 2022 maar in 2023 plaatsvindt.

Het bij jaarrekening 2022 daarom overgebleven en onbenutte budget (€ 0,7 mln) is toen beklemd en wordt bij Voorjaarsnota 2023 aan het budget voor dit onderwerp toegevoegd.

- Een gedeelte van het beschikbare subsidiebedrag 2022 is als gevolg van de energiecrisis en gestegen gasprijzen niet gerealiseerd: de terugverdiëntijd van de gesubsidieerde projecten werd hierdoor korter dan 5 jaar waardoor aanvragen buiten de subsidievoorwaarden vielen (voorwaarde was een terugverdiëntijd langer dan 5 jaar). Ons verzoek is om € 0,5 mln hiervan alsnog in dezelfde lijn te mogen gebruiken in het jaar 2023, te weten als financiering van het verduurzamingsprogramma Werklandschappen van de toekomst dat via het programma van het Instituut Voor Natuureducatie (IVN) wordt uitgevoerd en waarvoor de provincie begin 2023 de intentieovereenkomst heeft getekend. IVN heeft voor het programma ook een bijdrage uit het Nationaal Groeifonds gekregen.

Beleidsprestatie 4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis

Voor Human Capital sluiten regionale branches in 2023 deelakkoorden met de provincie. De daaropvolgende subsidieverlening gaat deels in 2023 in, en deels in 2024 of later. Bij Voorjaarsnota 2023 worden de actuele faseringen in de cijfers verwerkt. Er wordt € 0,6 mln gespreid over de jaren van de looptijd en verplaatst van 2023 naar 2024-2026.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Beleidsprestatie 4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving

Een beperkt aantal activiteiten zijn in 2022 vertraagd. Daarmee samenhangend zijn in het jaarrekeningresultaat 2022 enkele niet-gerealiseerde budgetbedragen beklemd, die nu worden toegevoegd aan het budget 2023:

- Erfgoedlijnen, uitloop van de uitvoering van reeds verleende subsidies voor zogenoemde 'Kanjersprojecten' en een Erfgoeddealproject in 2023; € 0,5 mln.
- Restauraties rijksmonumenten, uitloop van de uitvoering van reeds verleende subsidies in 2023; € 0,5 mln).

Daarnaast is bij de Jaarrekening 2022 € 0,8 mln beklemd voor een incidentele begrotingssubsidie aan de Rijnlandse Molenstichting in 2023. Dit betreft een tegemoetkoming in de onderhoudskosten voor de Molendriegang Stompwijk bij de voorgenomen overdracht van de molens aan deze stichting.

Beleidsprestatie 4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken

Met motie 1193 *Bevrijdingsfestival Zuid-Holland helpen* hebben Provinciale Staten het college opgeroepen om in de Voorjaarsnota 2023 een voorstel te doen om het budget van Beleidsprestatie 4-3-3 te verhogen met € 0,03 mln ten laste van de Algemene reserve en eenmalig een extra subsidie toe te kennen aan het Bevrijdingsfestival Zuid-Holland in 2023 als bijdrage in de dekking van het exploitatietekort. In navolging van deze motie wordt het gevraagde bedrag van € 0,03 mln. toegevoegd aan het budget voor Beleidsprestatie 4-3-3.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

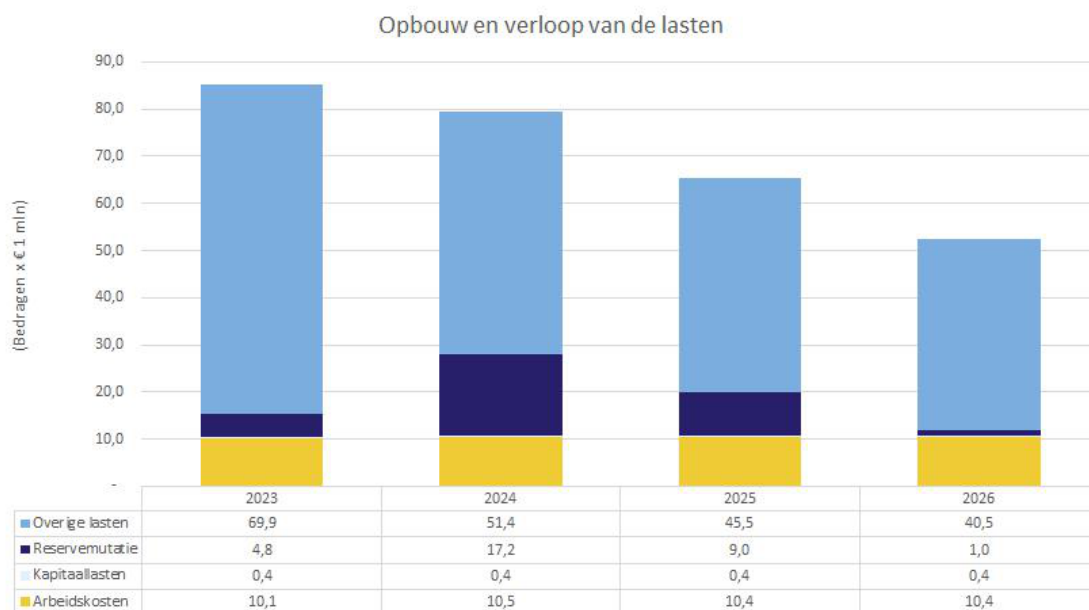
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	35.548	-1.197	34.351	33.279	22.616	11.138
4-1-2 Transitie van de Greenports	2.534	-5	2.529	1.019	1.017	1.017
4-1-3 Transitie Havencomplex	100	0	100	1.500	1.500	0
4-1-4 Digitaal Zuid-Holland	1.720	-2	1.718	1.281	1.281	1.281
4-1-5 Circulair Zuid-Holland	4.424	530	4.954	3.987	3.734	3.733
Totaal beleidsdoel 4-1	44.327	-675	43.652	41.066	30.148	17.169
Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat						
4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit	11.020	2.147	13.167	8.965	7.894	7.618
4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis	2.945	-602	2.343	2.627	1.469	1.469
Totaal beleidsdoel 4-2	13.965	1.545	15.510	11.592	9.364	9.088

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving	16.444	817	17.261	17.360	16.421	16.679
4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek	695	-2	693	990	990	989
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	8.031	27	8.058	8.420	8.419	8.419
Totaal beleidsdoel 4-3	25.170	843	26.012	26.770	25.830	26.088
Totaal Lasten	83.461	1.712	85.174	79.429	65.342	52.344
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	7.687	-291	7.396	5.637	1.047	0
Totaal beleidsdoel 4-1	7.687	-291	7.396	5.637	1.047	0
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving	14	0	14	14	9	0
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	57	0	57	57	57	57
Totaal beleidsdoel 4-3	70	0	70	70	66	57
Totaal Baten	7.757	-291	7.466	5.707	1.113	57
Saldo lasten en baten Ambitie 4	75.704	2.003	77.708	73.722	64.230	52.288

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Diverse beklemmingen EZ € 0,5 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,5 mln. In 2022 was sprake van lagere uitgaven van diverse budgetten als gevolg van fasering naar 2023. Dit is het gevolg van fasering van de activiteiten bij externe partijen naar 2023 en van het later openstellen van regelingen dan verwacht. In de jaarrekening 2022 zijn deze middelen daarom beklemd, zodat ze beschikbaar blijven voor het betreffende doel. Nu worden zij in de Voorjaarsnota 2023 aan de budgetten 2023 toegevoegd. Het betreft:

- Subsidies Interregionale EFRO € 0,1 mln.
- Boekjaarsubsidie IQ € 0,1 mln.
- Regiodeal Noordwijk € 0,1 mln.
- Subsidie gebiedsprogramma Hoeksche Waard € 0,2 mln.

Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Aerospace € 0,9 mln (v)

De Aerospace campus in Noordwijk wordt voorzien van een basisgebouw met algemene voorzieningen, zodat specialistische bedrijven zich mogelijk op het terrein gaan vestigen. Op basis van actuele gegevens over de planning van de bouw wordt € 0,9 mln van de geraamde uitgaven van 2023 doorgeschoven naar 2025. Fasering via bestemmingsreserve Versterking economie.

MKB/MIT € 0,5 mln (v)

De actualisatie van de inkomsten voor de MIT-regeling wordt in de raming van de lasten verwerkt. Daarnaast wordt een lichte wijziging van de fasering van de MIT uitgaven verwerkt, via de reserve MKB/MIT. Hierbij is in 2023 sprake van een daling van de lasten met € 0,5 mln, tegenover een stijging van € 0,6 mln. in 2024. Dekking gebeurt uit bestemmingsreserve MIT MKB en rijksbijdragen MIT

Versnelling Circulaire Economie € 0,5 mln (n)

Het doel van het Grondstoffenakkoord is een volledig circulaire economie in Zuid-Holland in 2050, met in 2030 al 50% reductie van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metaal. Om dit doel te bereiken is extra budget nodig. De provincie Zuid-Holland kan al dit jaar versnellen door € 0,7 mln bij te dragen. Hiervan is € 0,2 mln binnen eigen budget beschikbaar. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Overig € 0,3 mln (v)

- Op basis van de actuele gegevens is de lastenverdeling van de RNIZ-subsidie over de jaren van de looptijd licht herzien. De cijfermatige invloed is gering, het betreft een fasering van € 0,2 mln van 2023 naar 2024. Dekking is ten gunste van de bestemmingsreserve Regionale netwerken in Zuid Holland.
- Voor provinciale cofinanciering (EFRO) is de verdeling over de jaarschijven van de looptijd 2021 tot en met 2027 geactualiseerd. Dit leidt tot minder onttrekking uit de reserve in 2024 (€ 0,3 mln). Fasering via de bestemmingsreserve Versterking economie.
- Voor het onderwerp Life Sciences and Health is een eigen reserve aanwezig waarin het eenmalig door de provincie ter beschikking gestelde bedrag wordt bewaard. Voor 2023 wordt voorzien dat € 0,1 mln. lasten nodig zijn voor het RegMed XB programma. Dekking ten laste van de bestemmingsreserve Life Sciences and Health.
- Aan InnovationQuarter BV is in 2020 een subsidie verleend van € 2 mln in het kader van het project Innovatieprogramma Energie en Klimaat. Onlangs vond de eindafrekening plaats. Niet alle activiteiten zijn uitgevoerd. Er is circa € 0,2 mln niet besteed. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene middelen. Vrijval ten gunste van het begrotingssaldo.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Diverse beklemmingen € 1,1 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 1,1 mln. In 2022 was sprake van lagere uitgaven door toekenning van subsidies in 2023 in plaats van 2022. Dit is het gevolg van doorschuiven van de activiteiten bij externe partijen naar 2023 en van het later openstellen van regelingen dan verwacht. In de jaarrekening 2022 zijn deze middelen daarom beklemd, zodat ze beschikbaar blijven voor het betreffende doel. Nu worden zij in de Voorjaarsnota 2023 aan de budgetten 2023 toegevoegd. Het betreft:

- Energie op bedrijventerreinen € 0,7 mln
- Subsidie bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard € 0,4 mln

Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Negatieve Beklemming UHB Subsidie Hoogewaard fasering € 0,3 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklommingen vastgesteld.

Bij de Najaarsnota 2022 is een inschatting gemaakt over de verwachte looptijdswijziging van het UHB project Herstructurering Hoogewaard. Hierbij is € 3 mln doorgeschoven van 2022 naar 2023 tot en met 2026. Bij het daadwerkelijke besluit over de looptijdswijziging is gebleken dat € 2,4 mln doorschuift. Dit leidt tot een verhoging van de lasten in 2023 van € 0,4 mln, en een verlaging van de lasten van € 1 mln in de jaren 2024 tot en met 2026. Per saldo is daarmee over deze jaren heen sprake van een teruggave van € 0,6 mln aan de algemene middelen. De mutatie in het jaar 2023 komt ten laste van het begrotingssaldo.

Beklemming: Energie op bedrijventerreinen € 0,5 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklommingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,5 mln. De beklomming draagt bij aan de ambitie om te zorgen voor een goed vestigingsklimaat voor een concurrerend Zuid-Holland met aantrekkelijke bedrijventerreinen. Het programma Werklandschappen van de Toekomst kan een vliegwiel vormen om deze provinciale ambities te bereiken. In de begroting 2023 is, naast het budget voor de subsidieregeling verduurzaming bedrijventerreinen, al € 1 mln gereserveerd om deze ambitie te bereiken. Door beklomming op het overschot op plafond 2022 van Energie op bedrijventerreinen (€ 0,5 mln) kan de provincie het programma co-financieren. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Human Capital fasering € 0,6 mln (v)

Voor het onderwerp Human Capital sluiten regionale branches in 2023 nieuwe deelakkoorden met de provincie. De daarop volgende subsidieverlening gaat deels in 2023 en deels in 2024 of later plaatsvinden. Op basis van actuele faseringen wordt € 0,6 mln van begroting 2023 verschoven naar 2024 tot en met 2026. Het saldo van deze mutaties heeft over de jaren geen effect op het begrotingssaldo. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Kapitaallasten € 0,2 mln (n)

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed Cultuur en toerisme

Diverse beklommingen subsidies Cultuur € 0,8 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklommingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,8 mln. In 2022 was sprake van lagere uitputting van diverse budgetten door doorschuiven van uitgaven naar 2023. Dit betreft een twee looptijdverlengingen voor de kanjerprojecten Herstel tuin landgoed De Tempel en restauratie en herbestemming Huys ten Donck. Daarnaast zijn er looptijdswijzigingen van een aantal grote restauratieprojecten (restauratie Geertruidhoeve, restauratie Arcade 2021-2023, restauratie Buitenplaats Hodenpijl en restauratie Bomvrij Hospitaal) geweest. In de jaarrekening 2022 zijn deze middelen beklemd, zodat ze beschikbaar blijven voor het betreffende doel. Nu worden zij in de Voorjaarsnota 2023 aan de budgetten 2023 en volgende jaren toegevoegd. Dit betreft:

- Restauratie rijksmonumenten € 0,5 mln
- Erfgoedlijnen € 0,3 mln in 2023 en € 0,1 mln in 2024

Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Bijstelling Erfgoedlijnen en Restauratie € 0,8 mln (v)

Op basis van de ontvangen aanvragen met betrekking tot de subsidieregelingen Erfgoedlijnen en Restauratie Rijksmonumenten voor plafondjaar 2023 zijn de lasten die in 2023 gaan vallen voor deze subsidies naar beneden bijgesteld. Een bedrag van € 0,8 mln wordt doorgeschoven naar 2024. Dekking ten gunste van de bestemmingsreserve Restauratie en herbestemming.

Beklemming: Overdracht molendriegang € 0,8 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,8 mln. Om de verkoop van de molendriegang Stompwijk aan de Rijnlandse Molenstichting te realiseren, wordt een incidentele subsidie verleend voor het onderhoud van de molens. De Rijnlandse Molenstichting heeft in februari 2023 aangegeven bereid te zijn om de molens over te nemen onder voorwaarde van een tegemoetkoming in de onderhoudskosten voor de komende 10 jaar. Ook met de gemeente zijn afspraken gemaakt voor overname. De hoogte van dit bedrag komt voort uit de berekening van de onderhoudskosten in de komende 10 jaar door een onafhankelijke externe partij. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Toelichting baten

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

MKB/MIT € - 0,3 mln (n)

Actualisatie van de inkomsten voor de MIT-regeling leidt per saldo tot een lichte verlaging van de baten met € 0,3 mln in 2023. In 2024 is sprake van een verhoging met € 0,4 mln. Dekking ten laste/gunste van de rijksbijdragen MIT.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Interreg-cofinanciering EFRO	4-1	347	0	0	347
Regionale netwerken in Zuid-Holland	4-1	37	0	-175	212
Versterking economie	4-1	-4.587	0	-870	-3.717
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	4-1	-83	54	-224	195
Regionale gebiedsgerichte projecten	4-1	-38	210	210	-38
Life Science & Health	4-1	900	0	75	825
Versterking economie	4-2	-1.118	0	0	-1.118
Restauratie&herbestemming monumenten	4-3	-2.368	1.646	754	-1.476
Eindtotaal		-6.910	1.911	-230	-4.770

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 4.](#)

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 5](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Beleidsprestatie 5-1-1 Natuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-1-3 Faunabeheer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Beleidsprestatie 5-3-1 Waterveiligheid

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

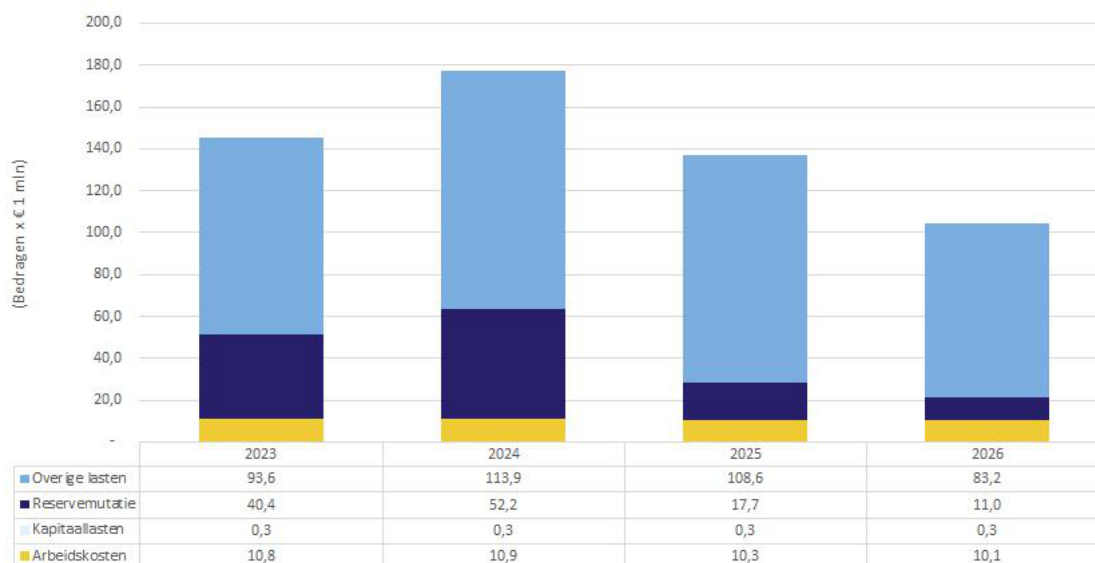
'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	93.554	-618	92.936	131.448	98.312	72.230
5-1-2 Bevorderen biodiversiteit	4.040	2.093	6.133	5.410	4.563	3.302
5-1-3 Faunabeheer	8.197	2.779	10.976	9.352	9.352	9.342
Totaal beleidsdoel 5-1	105.791	4.253	110.044	146.210	112.227	84.874
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	17.413	-573	16.840	15.447	11.816	10.828
5-2-2 Aanpak bodemdaling (landelijk gebied)	10.891	-504	10.388	7.761	6.254	2.361
Totaal beleidsdoel 5-2	28.304	-1.076	27.228	23.208	18.070	13.189
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	3.502	-56	3.446	3.989	2.591	2.625
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en kwaliteit	4.163	217	4.379	3.944	3.945	3.946
Totaal beleidsdoel 5-3	7.665	161	7.825	7.933	6.536	6.571
Totaal Lasten	141.760	3.337	145.098	177.351	136.833	104.634
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	21.115	3.458	24.573	45.579	45.341	24.585
5-1-2 Bevorderen biodiversiteit	0	102	102	0	0	0

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
5-1-3 Faunabeheer	726	0	726	313	313	313
Totaal beleidsdoel 5-1	21.841	3.560	25.401	45.892	45.654	24.898
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	5.880	72	5.952	2.914	0	0
5-2-2 Aanpak bodemdaling (landelijk gebied)	6.450	-1.713	4.737	4.240	3.193	0
Totaal beleidsdoel 5-2	12.330	-1.641	10.690	7.154	3.193	0
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	46	7	53	53	0	0
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en kwaliteit	772	247	1.019	580	580	580
Totaal beleidsdoel 5-3	818	254	1.072	633	580	580
Totaal Baten	34.989	2.173	37.162	53.679	49.427	25.478
Saldo lasten en baten Ambitie 5	106.771	1.164	107.935	123.671	87.406	79.156

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Agrarische natuurbeheer € 7,2 mln (n)

De lasten voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb), gedekt uit bijdragen van de EU en derden, worden meerjarig in de begroting verwerkt. Voor de periode 2023-2028 is dat jaarlijks € 7,2 mln. Dekking uit bijdragen EU / Derden (zie baten).

Buitenland van Rhoon € 3,6 mln (v)

In 2022 zijn een aantal grondaankopen versneld uitgevoerd. Hierdoor vinden deze aankopen niet plaats in 2023. Dit jaar wordt het bestemmingsplan aangepast en in 2024 worden weer aankopen verwacht nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. In 2023 dalen de lasten met € 3,6 mln. In de periode 2024-2026 stijgen de lasten met respectievelijk € 11,6 mln, € 11,6 mln en € 2,6 mln. Dekking uit de OVP PMR 750 ha (zie baten).

NNN Krimpenerwaard € 2,9 mln (v)

Een deel van de Krimpenerwaard is eind 2022 gegund (Den Hoek) waarbij de uitgaven in lijn zijn gebracht met de laatste verwachte uitgaven op basis van deze gunning. De lasten verschuiven van 2023 naar 2024. Dekking uit de bestemmingsreserve NatuurNetwerk Nederland.

NNN Zuid-Holland – Ecologische verbindingzones € 0,3 mln (n)

De geplande uitgaven van de maatregelen zijn aangepast aan de voortgang van de verleende subsidies bij de verschillende externe partijen. De lasten verschuiven van 2023 naar 2024. Dekking uit de bestemmingsreserve NatuurNetwerk Nederland.

NNN Zuid-Holland - Overige gebieden € 2,4 mln (v)

Door vertraging in de grondverwerving van het project Groene Waterparel worden de uitgaven van € 1,6 mln doorgeschoven naar 2024. De planning van de uitgaven voor de overige maatregelen is aangepast aan de voortgang van de verleende subsidies bij de verschillende externe partijen, daardoor verschuift € 0,8 mln naar 2024. Dekking uit de bestemmingsreserve Ontwikkelopgave natuur.

IODS € 0,8 mln (n)

Als gevolg van wijzigingen in subsidies zijn de subsidielasten in 2023 met € 0,8 mln verhoogd. Dekking uit de bestemmingsreserve IODS.

N2000 € 0,1 mln (v)

In 2022 zijn alle projectactiviteiten met betrekking tot de realisatie van Data Monitoring Systeem, gedekt uit een rijksbijdrage, afgerond. De in 2023 begrote lasten zijn in 2022 gerealiseerd. Dekking uit de OVP DMS N2000 (zie baten).

Verbeterplan boerenlandvogels € 2,1 mln (n)

De lasten voor 2023 worden met € 1,1 mln opgehoogd voor de uitvoering van motie 1141. Voor de uitvoering van deze motie wordt in 2024 t/m 2026 jaarlijks € 0,3 mln begroot. Daarnaast wordt voor € 0,9 mln aan subsidieactiviteiten doorgeschoven van 2022 naar 2023; het betreft lasten van een openstelling eind 2022. Tenslotte nemen de lasten voor de afronding van het project Zoetermeerse Meerpolder met € 0,1 mln toe. Dekking van € 2 mln uit de bestemmingsreserve Groene ambities en dekking van € 0,1 mln uit de OVP Zoetermeerse Meerpolder (zie baten).

Beklemmingen: Wet natuurbescherming € 0,8 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,8 mln. In de december circulaire 2022 is een bijdrage toegezegd / ontvangen voor Natuurinclusief na-isoleren. Deze bijdrage wordt vooralsnog volledig in 2023 begroot. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Faunabeheer € 2 mln (n)

In de Wet natuurbescherming is bepaald dat de provincie in voorkomende gevallen tegemoetkomingen verleent in geleden schade door in het wild levende beschermde dieren. De geleden schade neemt de afgelopen jaren steeds verder toe. Als gevolg van hogere voedselprijzen, juridische procedures (waardoor op enkele soorten geen beheer uitgevoerd kon worden om onder andere de schade te beperken of te voorkomen) en een toename van schade veroorzaakt door (met name) grauwe ganzen, knobbelzwanen en smienten. De uiteindelijke tegemoetkoming voor 2022 bleek ruim € 1,5 mln hoger dan begroot. Voor 2023 is de verwachting dat deze stijgende lijn zal doorzetten. Voor 2023 zal het budget daarom met € 2 mln worden verhoogd. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Diverse kleine bijstellingen € 0,1 mln (v)

Diverse kleine bijstellingen leiden gezamenlijk tot een verlaging van de lasten met € 0,1 mln. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Kapitaallasten € 0,2 mln (n)

De kapitaallasten € 0,2 mln toe als gevolg van een wijziging van de toegerekende rente. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Provinciaal landbouwbeleid € 0,3 mln (n)

Als gevolg van wijzigingen in een subsidie zijn de subsidielasten in 2023 met € 0,3 mln en in 2024 met € 0,2 mln verhoogd. Dekking uit de bestemmingsreserve Groene ambities.

IBP VP Zuidwestelijke delta € 0,1 mln (n)

Activiteiten die in 2022 niet zijn uitgevoerd schuiven door naar 2023. Dekking uit de OVP IBP VP Zuidwestelijke delta (zie baten).

VIP-NL € 0,1 mln (n)

Door aanvullende afspraken van alle partners in de samenwerkingsovereenkomst VIP-NL kan een extra jaarlijkse aanvulling (2023 t/m 2025) op een bestaande subsidie worden verleend van € 0,1 mln. Dekking uit de OVP VIP-NL (zie baten)

Waterinfiltratiesystemen € 0,4 mln (v)

Als gevolg van wijzigingen in een subsidie zijn de subsidielasten meerjarig verschoven. Als gevolg daarvan verschuiven de lasten van 2023 naar 2025. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beklemming: Klimaatakkoord € 0,1 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,1 mln voor een subsidie die in 2022 gepland was om verleend te worden, maar die doorschoof naar 2023. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Klimaatslim boeren op veen € 0,1 mln (n)

Als gevolg van wijzigingen in een subsidie zijn de subsidielasten meerjarig verschoven. Als gevolg daarvan nemen de lasten in 2023 en in 2024 met € 0,1 mln toe. Dekking uit de bestemmingsreserve Groene ambities

Regiodeal bodemdaling € 0,5 mln (n)

Als gevolg van wijzigingen in subsidies en voortschrijdend inzicht in de uitvoering worden de lasten meerjarig aangepast. De lasten nemen in 2023 met € 0,5 mln toe en in 2024 met € 0,1 mln af. Dekking uit de bestemmingsreserve Groene ambities

Impuls veenweide € 1,9 mln (v)

In de meerjarenraming van het project Impuls veenweide is ervan uitgegaan dat de verwervingen van grond als exploitatielasten zouden worden verantwoord. Volgens het BBV (besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) en op aanwijzing van de accountant dienen deze verwerving direct (via de balans) ten laste van de rijksbijdrage gebracht. De lasten dalen in de periode 2023 met respectievelijk € 1,9 mln, 2,1 mln en 2,7 mln. Dekking uit de OVP Impuls veenweide (zie baten).

IBP VP Hollands & Utrechts veenweidegebied € 0,1 mln (n)

Activiteiten die in 2022 niet zijn uitgevoerd schuiven door naar 2023. Dekking uit de OVP IBP VP H&U veenweide

Loon- en kapitaallasten € 0,1 mln (v)

De verlaging van het aandeel werkgeversbijdrage pensioenpremies zorgt voor structureel lagere lasten. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Diverse kleine bijstellingen € 0,2 mln (n)

Diverse kleine bijstellingen leiden gezamenlijk tot een verhoging van de kosten met € 0,2 mln onder andere met betrekking tot het samenwerkingsverband Rijn-West en zoet water projecten. Dekking uit baten van derden.

Toelichting baten

VIBeleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Agrarisch Natuurbeheer € 7,2 mln (v)

In de begroting is de bijdrage van de EU (€ 6,9 mln) en derden (€ 0,3 mln) voor de uitvoering van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) meerjarig verwerkt (zie lasten).

Buitenland van Rhoon € 3,6 mln (n)

Als gevolg van lagere lasten, is ook de bijdrage uit de OVP (baten) lager.

N2000 € 0,1 mln (n)

In 2022 zijn alle projectactiviteiten met betrekking tot de realisatie van Data Monitoring Systeem, gedekt uit een rijksbijdrage, gerealiseerd (zie lasten). Ook de in 2023 begrote rijksbijdrage is in 2022 gerealiseerd.

Verbeterplan boerenlandvogels € 0,1 mln (v)

Partners in de samenwerkingsovereenkomst Zoetermeerse Meerpolder doen een extra bijdrage van € 0,1 mln voor de afronding van het project (zie lasten).

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

IPB Zuid-Westelijke Delta voor € 0,1 mln (v)

Als gevolg van een actualisatie van geplande activiteiten zijn de lasten en de bijdrage uit de OVP (baten) hoger.

VIP-NL voor € 0,1 mln (v)

Voor de hogere bijdrage in de subsidie lasten wordt meer uit de OVP (baten) bijgedragen.

Impuls Veenweide voor € 1,9 mln (n)

Als gevolg van lagere lasten wordt de bijdrage (baten) uit de OVP lager.

IBP-VP Hollands-Utrechts Veenweidegebied voor € 0,1 mln (v)

Als gevolg van de hogere lasten (doorgeschoven activiteiten uit 2022) nemen de bijdragen (baten) uit OVP toe.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Diverse kleine bijstellingen € 0,2 mln (v)

Diverse kleine bijstellingen leiden gezamenlijk tot een verhoging van de baten met € 0,2 mln onder andere over het samenwerkingsverband Rijn-West en zoet water projecten. Dekking vanuit baten van derden.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Groene ambities	5-1	-7.324	0	2.009	-9.333
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	5-1	-866	0	0	-866
Reserve Ontwikkelopgave natuur	5-1	-10.669	0	-2.441	-8.227
NatuurNetwerk Nederland	5-1	-16.899	0	-2.537	-14.362
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-1	-55	0	-5	-50
IODS	5-1	-22	0	758	-780
Groene ambities	5-2	-3.504	0	958	-4.462
Reserve UPG 40	5-2	-258	0	0	-258
Versterking economie	5-2	-207	0	0	-207
Groene ambities	5-3	-50	0	0	-50
Ontw.persp.Grevelingen/Volkerak-Zoom	5-3	0	5.000	0	5.000
Risicoreservering Grevelingen	5-3	0	0	5.000	-5.000
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-3	-663	57	0	-606
Zandmotor	5-3	-170	0	1.006	-1.176
Eindtotaal		-40.687	5.057	4.747	-40.378

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 5.](#)

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 6](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Beleidsprestatie 6-1-1 Versnelling Woningbouw

Vliegende Brigade/ Flexpoolmiddelen

Eind 2022 heeft de provincie Zuid-Holland van het ministerie van BZK een specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw tweede tranche ontvangen (€ 8,6 mln), kortweg 'flexpoolmiddelen'. De provincie heeft als cofinanciering in eenzelfde bedrag voorzien. De middelen dienen in 2023 en 2024 te worden ingezet voor de financiering van capaciteitsondersteuning in de gemeentelijke of provinciale organisatie om woningbouwprojecten te versnellen (procesmiddelen). Voor 2023 en 2024 beschikt de provincie daarmee over ruim € 17 mln aan flexpoolmiddelen.

Deze middelen worden via drie pijlers ingezet, onder de collectieve naam 'Vliegende Brigade':

- Pijler 1: Subsidieregeling Vliegende Brigade met een (voorlopig) jaarlijks subsidieplafond van € 3,5 mln per jaar. Hierbij kan een gemeente subsidie aanvragen om tijdelijk externe kennis en capaciteit in te huren en om een regionale integrale woonzorgvisie op te stellen.
- Pijler 2: Experts Toekomstbestendig Bouwen (€ 0,5 mln per jaar).
- Pijler 3: Flexpool verdichten en mixen: gericht op gemeenten en (koepels van) corporaties (€ 4,2 mln per jaar).

Woondeals

In het vierde kwartaal 2022 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken een specifieke uitkering (SPUK) Woondeals toegekend om de Woondeals op te stellen en uit te voeren. In 2022 is de provincie gestart met het opstellen van de woondeals/regionale realisatieagenda's Zuid-Holland. Op 14 maart 2023 zijn de vijf regionale realisatieagenda's binnen Zuid-Holland ondertekend door gemeenten, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, woningcorporaties en de provincie. De SPUK zal nu worden ingezet om de afspraken uit de vijf regionale realisatieagenda's uit te voeren. Zo moeten er bijvoorbeeld woondealafspraken en versnellingsafspraken worden opgezet.

Beleidsprestatie 6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Beleidsprestatie 6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit

Bij vaststelling van de Begroting 2023 is het subsidieplafond 2023 voor de Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland vastgesteld op nul. Daarbij werd ervan uitgegaan dat het in 2022 beschikbare subsidiebudget volledig benut zou worden. Dit is helaas niet zo geweest. Oorzaken daarvan zijn onder andere gebrek aan ambtelijk capaciteit bij gemeenten om een aanvraag rond te krijgen en in te dienen; planontwikkeling vraagt meer tijd in aanbestedingsprocedures (onder andere door Didam-arrest) en stijgende bouwkosten en rente maken onderhandelingen tussen partijen nog scherper. Hierdoor is bij gemeenten de aarzeling toegenomen om bij het doen van een aanvraag vooraf te verklaren dat voldaan zal kunnen worden aan het subsidievereiste dat de start van de bouw binnen 2 jaar zal plaatsvinden.

Voorstel is het subsidieplafond 2023 gewijzigd vast te stellen op € 1,2 mln (restant budget 2022), te bestemmen voor de openstelling van deze subsidieregeling in 2023 en vanuit de provincie ook in dit laatste loopjaar van de regeling gericht bij te dragen aan het Regioakkoord. De subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw vervalt per 1 januari 2024.

Beleidsprestatie 6-2-2 Aanpak toekomstbestendig bouwen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen

Opgave Asielopvang

Starten met de realisatie van nieuwe, duurzame (minimaal 5 jaar) asielopvang is belangrijk omdat de nood aan opvangplekken hoog is en de opgave voor Zuid-Holland groot. Er is nog veel onduidelijkheid over zaken als de vergoeding van het Rijk aan de gemeenten, de definitieve uitwerking van de wet, hoe de regio's de opgave gaan oppakken en de ingangstermijn van de wet. Hierdoor hebben wij eerder als Zuid-Holland een onderscheid gemaakt tussen een primaire fase en een secundaire fase om de opgave in te richten. Om een vliegende start te kunnen maken richten we in de primaire fase op korte termijn de asielopvang in binnen de provincie. Voor deze fase wordt capaciteit binnen de provinciale organisatie onder andere bij Wonen/Ruimtelijke ordening (RO) werkzaamheden gefinancierd. Dit maakt onze provincie minder afhankelijk van het precieze ingangsmoment van de asielwet. De capaciteit die binnen Wonen/RO werkzaamheden wordt ingezet, richt zich op hulp bij het vinden van geschikte locaties, inrichting van de intergemeentelijke plannen voor asielopvang (een aanzienlijke RO- en coördinatie-opgave), in samenwerking met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en colleges van burgemeester en wethouders. De primaire fase stopt zodra er duidelijkheid komt over financiële middelen van het Rijk. De beoogde extra inzet van 5 fte in de primaire fase is onderverdeeld in 2 fte voor Wonen en 3 fte voor RO. Voor 4 fte hiervan is dekking binnen de ambitie gevonden. Voor de resterende 1 fte RO is het voorstel de dekking in het kader van de voorjaarsnota te regelen.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	13.279	4.498	17.776	17.598	9.380	9.142
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	2.803	2.735	5.539	1.377	939	818
Totaal beleidsdoel 6-1	16.082	7.233	23.315	18.975	10.319	9.960
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	4.540	-216	4.324	4.184	4.330	4.329
6-2-2 Aanpak toekomstbestendig bouwen	1.073	1.054	2.127	1.565	1.062	1.062
Totaal beleidsdoel 6-2	5.612	839	6.451	5.749	5.392	5.391
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen	9.170	-3.194	5.975	10.499	6.432	8.431
Totaal beleidsdoel 6-3	9.170	-3.194	5.975	10.499	6.432	8.431
Totaal Lasten	30.864	4.878	35.741	35.224	22.143	23.782
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	700	3.520	4.220	3.850	0	0
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	487	55	542	48	38	0
Totaal beleidsdoel 6-1	1.187	3.575	4.762	3.898	38	0

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	0	12	12	0	0	0
6-2-2 Aanpak toekomstbestendig bouwen	0	250	250	250	0	0
Totaal beleidsdoel 6-2	0	262	262	250	0	0
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen	15	0	15	0	0	0
Totaal beleidsdoel 6-3	15	0	15	0	0	0
Totaal Baten	1.202	3.837	5.040	4.148	38	0
Saldo lasten en baten Ambitie 6	29.661	1.040	30.702	31.075	22.105	23.782

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Specifieke uitkering Woondeals € 0,2 mln (n)

Eind 2022 heeft de provincie een specifieke uitkering Woondeals ontvangen. In 2022 is ongeveer de helft van de uitkering besteed. In 2023 wordt het restant van de SPUK uitgegeven. Dekking komt ten laste van de specifieke uitkering Woondeals.

Beklemming: Sociale woningbouw subsidieregelingen € 2,5 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 2,5 mln. In 2022 zijn voor de subsidieregelingen sociale woningbouw Haaglanden, Holland Rijnland en Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid subsidies verleend, waarvan de subsidie lasten over meerdere jaren vallen. De subsidie lasten zijn juridisch verplicht. De uitvoering van de projecten verloopt over meerdere jaren en de lasten volgen dat ritme. Deels vanwege de meerjarige lastneming en deels door restant budget, is bij de jaarrekening 2022 voorgesteld om € 2,5 mln budget te verschuiven naar 2023. Dekking is deels ten laste van het begrotingssaldo Beleidsdoel 6-1 en deels uit de bijdrage door gemeente Rotterdam.

Subsidieregeling Vliegende Brigade € 2,6 mln (n)

Eind 2022 ontving de provincie een specifieke uitkering Flexpool 2de tranche voor de periode tot en met 2024. Deels wordt deze middelen ingezet voor de voortzetting van de subsidieregeling Vliegende Brigade. In 2023 en 2024 wordt jaarlijks € 3,5 mln ingezet. De afgesproken 50% cofinanciering is met de Begroting 2023 al opgenomen. Dekking komt voor 50% ten laste van de specifieke uitkering Flexpool 2de tranche en voor 50% uit bestaand budget.

Beklemming: Subsidieregeling Woonvormen Senioren € 1,1 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 1,1 mln. In 2022 zijn diverse subsidieaanvragen ontvangen voor de subsidieregeling Woonvormen Senioren waarvan de verlening en lasten pas in 2023 tot uitdrukking komen. Om die reden is bij de jaarrekening 2022 voorgesteld het restantbudget te verschuiven naar 2023. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beklemming: Plankosten collectieve wooninitiatieven € 0,2 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,2 mln. In 2022 ontving de provincie diverse subsidieaanvragen voor de subsidieregeling Plankosten collectieve wooninitiatieven waarvan de verlening en lasten pas in 2023 tot uitdrukking komen. Een deel van de middelen wordt ingezet voor een nieuwe openstelling in 2023. Om die reden is bij de jaarrekening 2022 voorgesteld het restantbudget te verschuiven naar 2023. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Subsidieregeling Woonvormen Senioren € 0,5 mln (n)

De provincie wil de doorstroming bevorderen en nieuwe woonvormen voor senioren stimuleren. Daarvoor is een subsidieregeling woonvormen senioren Zuid-Holland vastgesteld in 2021. Gezien het succes van de subsidieregeling en de maatschappelijke urgentie om doorstroming te bevorderen wordt voorgesteld het huidige subsidieplafond van 2023 te verhogen van € 800.000 naar € 1.650.000. Deze verhoging met € 850.000 wordt gedekt door het beschikbaar maken van budgetten binnen dit beleidsdoel 6-1 (€ 0,35 mln) en door overheveling van budgetten vanuit beleidsdoel 6-2 (€ 0,4 mln) en beleidsdoel 6-3 (€ 0,1 mln).

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Toekomstbestendig bouwen € 0,8 mln (n)

Voor de voortgang van het programma Toekomstbestendig bouwen is voorgesteld bij de jaarrekening 2022 om het restantbudget te verschuiven naar 2023 voor € 0,3 mln. Vanuit de Vliegende Brigade start de provincie met het traject 'Experts Toekomstbestendig bouwen' voor € 0,5 mln per jaar tot en met 2024. Dekking komt voor € 0,25 mln ten laste van de specifieke uitkering Flexpool 2de tranche, voor € 0,3 mln ten laste van het begrotingsaldo en voor € 0,3 mln uit bestaand budget.

Beklemming: Implementatie Omgevingswet € 0,3 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,3 mln. De verwachting is dat in dit jaar, voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024, alsnog de nodige specifieke (extra) kosten gemaakt zullen worden. In de Jaarrekening 2022 is voorgesteld € 0,3 mln uit het restbudget 2022 over te hevelen naar 2023 voor inzet in het kader van de inwerkingtreding Omgevingswet per 1 januari 2024. Dekking komt uit het begrotingsaldo.

Beklemming: Flexwonen € 0,3 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,3 mln. In 2022 ontving de provincie diverse subsidieaanvragen, voor een totaalbedrag van € 0,3 mln, waarvan de verlening en lasten pas in 2023 tot uitdrukking komen. Dekking ten laste van het begrotingsaldo.

Subsidieregeling Woonvormen Senioren € 0,4 mln (v)

Bij beleidsdoel 6-1 is het voorstel toegelicht om de subsidieregeling woonvormen senioren op te hogen met € 850.000. Vanuit beleidsdoel 6-2 wordt hiervoor € 400.000 overgeheveld naar beleidsdoel 6-1.

Beleidsdoel 6-3 - Afspraken met regio's

Kasritme wijziging Landschapspark Schiezone € 3 mln (v)

Met de Begroting 2023 is € 3 mln beschikbaar gesteld voor een drie projecten ten behoeve van Landschapspark Schiezone in Delft waarvoor begrotingssubsidies opgenomen zijn met de Voorjaarsnota 2023. Het budget volgt het kasritme van de begrotingssubsidies tot en met 2026. Dekking ten laste van bestaand budget.

Subsidieregeling Woonvormen Senioren € 0,1 mln (v)

Bij beleidsdoel 6-1 is het voorstel toegelicht om de subsidieregeling woonvormen senioren op te hogen met € 850.000. Vanuit beleidsdoel 6-3 wordt hiervoor € 100.000 overgeheveld naar beleidsdoel 6-1.

Diverse kleine wijzigingen € 0,1 mln (v)

In de begroting is € 0,1 mln bestemd voor de ontwikkeling van het Middengebied van de Zuidplaspolder. Door vertraging in de uitvoering door de gemeente Zuidplas is de verwachting dat het budget in 2024 wordt ingezet. Om die reden is het budget verschoven naar 2024. Dekking ten laste van bestaand budget.

Toelichting baten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Specifieke uitkering Flexpool € 3,2 mln (v)

In 2023 is de aanwending van de Specifieke uitkering Flexpool 2de tranche begroot ter dekking van de subsidieregeling Vliegende Brigade. Dekking komt uit de specifieke uitkering Flexpool 2de tranche.

Specifieke uitkering Woondeal € 0,2 mln (v)

In 2023 is de aanwending van de specifieke uitkering Woondeal begroot, waarvoor 0,2 mln kan worden ingezet. Dekking komt uit de specifieke uitkering Woondeal.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Specifieke uitkering Flexpool € 0,3 mln (v)

In 2023 is de aanwending van de Specifieke uitkering Flexpool 2de tranche begroot ter dekking van het traject 'Experts Toekomstbestendig bouwen'. Dekking komt voor 50% uit de specifieke uitkering Flexpool 2de tranche.

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 6.](#)

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Voor meer informatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Ambitie 7](#)

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Beleidsprestatie 7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-2 Verminderen van geluidhinder

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de ZH omgevingsdiensten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Beleidsprestatie 7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit	895	-2	894	893	893	893
7-1-2 Verminderen van geluidhinder	372	-1	371	370	370	370
7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)	825	-4	821	819	650	650
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem	8.156	1.212	9.368	5.734	3.717	3.223
7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten	60.771	-2.037	58.734	59.814	59.261	58.415
7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie	1.389	1.068	2.457	687	687	686
Totaal beleidsdoel 7-1	72.408	236	72.644	68.317	65.578	64.238

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	21.338	2.130	23.469	17.453	17.917	16.389
Totaal beleidsdoel 7-2	21.338	2.130	23.469	17.453	17.917	16.389
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling						
7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	1.846	-5	1.841	295	294	294
Totaal beleidsdoel 7-3	1.846	-5	1.841	295	294	294
Totaal Lasten	95.593	2.362	97.954	86.065	83.789	80.920
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem	925	1.809	2.734	3.546	1.662	769
7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten	3.400	0	3.400	3.400	3.400	3.400
Totaal beleidsdoel 7-1	4.325	1.809	6.134	6.946	5.062	4.169
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	155	0	155	155	155	155
Totaal beleidsdoel 7-2	155	0	155	155	155	155
Totaal Baten	4.479	1.809	6.288	7.101	5.216	4.323
Saldo lasten en baten Ambitie 7	91.113	553	91.666	78.965	78.573	76.597

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid

Beklemming: programma Gezond en Veilig € 1,1 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 1,1 mln. Bij de start van deze coalitieperiode zijn impuls gelden toegekend aan het programma Gezond en Veilig. Een deel van de gelden is in de periode tot en met 2022 niet besteed en wordt overgeheveld naar 2023 (€ 1,1 mln). Dit bedrag is geheel bestemd voor de subsidieregeling Groene schoolpleinen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Altijd actuele digitale vergunningverlening € 0,5 mln (v)

Met de Begroting 2023 is € 3,8 mln beschikbaar gesteld voor het verder ontwikkelen van het ICT-systeem voor de altijd actuele digitale vergunning. De bijstelling betreft verdeling van het budget over de jaren 2023 tot en met 2025. Het saldo van deze mutaties heeft over de jaren heen geen effect op het begrotingssaldo. Dekking ten gunste van begrotingssaldo.

Uitvoeringsprogramma Bodem en Aanpak Bodemlocaties € 1,2 mln (n)

Deze bijstelling betreft het opnemen van budget voor uitvoeringsprogramma Bodem en Aanpak bodemlocaties. Het budget wordt verhoogd in verband met het werkplan 2023 en dekking vanuit de specifieke uitkering voor de begrotingssubsidies voor Oude Tonge en Broekpolder. De dekking komt uit de reserve Bodem, ondergrond en grondwater en de Specifieke uitkering Tijdelijke regeling Bodem.

Indexatiebudget omgevingsdiensten € 1,5 mln (v)

In de Najaarsnota 2022 en Begroting 2023 is geanticipeerd op de stijging van de loonkosten bij de omgevingsdiensten. Conform het provinciale indexatiebeleid is het indexatiebudget voor de omgevingsdiensten (structureel) verhoogd voor 2023 en verder. De omgevingsdiensten verwerken de stijging van loonkosten in de jaren 2022 en 2023 (met name) in hun tarieven 2024 (door nacalculatie). Dit betekent dat het indexatiebudget voor de omgevingsdiensten in 2023 niet geheel nodig zal zijn en incidenteel terugvloeit naar de algemene middelen. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Subsidies en overige verplichtingen € 0,5 mln (n)

Het betreft subsidieaanvragen met sluitingsdatum 31 december 2022 die inmiddels zijn verleend of waarvan de verwachting is dat deze worden toegekend. In het vierde kwartaal van 2022 zijn diverse opdrachten verstrekt waarvan de lasten geheel of deels in 2023 vallen. Verder de looptijdswijziging Landschaptafels IJsselmonde en begrote indexatie 2022 voor de recreatieschappen waarvan de lasten in 2023 vallen. Dekking ten laste van de reserve Groene ambities.

Verhoging budget openstellingsbesluit 2022 € 0,4 mln (n)

Op 15 december 2022 heeft GS besloten het openstellingsbesluit kwaliteitsimpuls recreatie (sluitingsdatum 31 maart 2023) te verhogen met € 0,3 mln tot een bedrag van € 1,7 mln. Bij Najaarsnota 2022 is al rekening gehouden dat een deel van de toekenningen niet op boekjaar 2022 als last zou kunnen worden genomen maar pas in 2023 of later. Daarom is bij Najaarsnota 2022 € 1,3 mln doorgeschoven naar 2023. Uiteindelijk zijn geen lasten van de openstelling ten laste van 2022 gebracht. Het restant moet daarom beschikbaar komen voor 2023 m en een budget van € 0,4 mln zal moet doorgeschoven worden. Dekking ten laste van de reserve Groene ambities.

Oranjabonnen Looptijdswijziging € 0,3 mln (n)

Aan de gemeente Rotterdam is een looptijdverlenging toegekend voor het project Oranjabonnen. Hierdoor verschuift de lastneming. Dekking ten laste van de reserve Groene ambities.

Amendement A 733 - Verhogen subsidieplafond subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland € 0,9 mln (n)

Bij de behandeling van de begroting 2023 is amendement A 733 aangenomen waarmee € 0,9 mln voor het recreatiebeheer voor 2023 beschikbaar is gesteld. In het amendement is opgenomen dat de dekking hiervoor wordt gevonden door het lastenbudget in jaarschijf 2028 met eenzelfde bedrag te verlagen. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Toelichting baten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen en verbeteren milieukwaliteit en gezondheid

Specifieke uitkering Tijdelijke regeling Bodem 2021 en 2022 € 1,8 mln (v)

Dit betreft de aanwending van de Specifieke uitkering die gelijk is aan de opgenomen lasten voor PFAS, Broekpolder en Oude Tonge. Dekking komt uit de Specifieke uitkering Tijdelijke regeling Bodem 2021 en 2022.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	7-1	-6.200	4.518	-589	-1.093
Groene ambities	7-2	-1.607	0	1.249	-2.857
Eindtotaal		-7.807	4.518	660	-3.950

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 7.](#)

Overzicht Algemene middelen en Organisatie

Dit hoofdstuk bevat de overzichten van Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en Onvoorzien.

Voor meer informatie over Overzicht Algemene middelen en Organisatie verwijzen we u naar de [Begroting 2023 - Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie](#).

Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Financieel-strategisch beleid

Het provinciefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Verder hebben de onderschrijving van plafond van het Btw-compensatiefonds en diverse ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven, zoals wijziging van het peiljaar van de eigen inkomsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting, invloed op de hoogte van de uitkering.

Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting

De belangrijkste inkomstenbron waar de provincie zelf invloed op heeft bestaat uit de belasting opcenten motorrijtuigenbelasting (mrb). Naast het door de provincie vastgestelde opcententarief zijn de werkelijke inkomsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting afhankelijk van externe factoren, zoals de ontwikkeling van het wagenpark in Zuid-Holland.

Er heeft een budgettaire bijstelling plaatsgevonden. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de mutatie mrb.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Opbouw en verloop van de lasten

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	3.755	-2.739	1.016	21.550	39.621	57.815
Totaal Lasten	3.755	-2.739	1.016	21.550	39.621	57.815
Baten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	348.184	4.682	352.866	375.572	377.563	362.324
Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting	378.813	-2.364	376.450	388.251	402.098	423.577
Totaal Baten	726.998	2.318	729.316	763.823	779.661	785.901
Saldo lasten en baten	-723.242	-5.057	-728.300	-742.273	-740.040	-728.086

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsprestatie - Financieel-strategisch beleid

Vrijval reservering rente effecten € -2,6 mln (v)

Bij de verwerking van het Coalitieakkoord 2019-2023 is rekening gehouden met rente-effecten door de inzet van middelen uit (bestemmings)reserves. Dit effect is niet in die mate opgetreden. Deze stelpost kan vrijvallen. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Kapitaallasten € -0,1 (v)

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten.
Dekking ten gunste van het begrotingssaldo

Toelichting baten

Beleidsprestatie - Financieel-strategisch beleid

Bijstelling accres provinciefonds € 4,5 mln (v)

Het accres van het provinciefonds is aan de hand van de december circulaire naar boven bijgesteld met € 4,5 mln.
Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Bijstelling van de dividendopbrengsten € 0,2 mln (v)

De verwachte dividendopbrengsten van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Nederlandse Waterschap Bank (NWB) zijn naar boven bijgesteld met in totaal € 0,2 mln. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Beleidsprestatie - Heffen van opcenten Motorrijtuigenbelasting

Bijstelling van de opcenten motorrijtuigenbelasting € 2,4 mln (n)

De opbrengst motorrijtuigenbelasting is naar beneden bijgesteld met € 2,4 mln. Oorzaken hiervan zijn het feit dat de belastinggrondslag is veranderd op basis van de prognose van de belastingdienst en de tarieven vanaf 2024 zijn gewijzigd op basis van de nieuwe CPI-cijfers. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Instrumentarium

Reserves

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleids- doel	Saldo mutaties originele Begroting 2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2023
Algemene reserve	9-1	-9.234	3.959	35.794	-41.069
Risicoreserve Revolverend Verenfonds	9-1	0	0	5.000	-5.000
Overcommitting OP-West	9-1	0	0	3.300	-3.300
InnovationQuarter	9-1	0	0	3.000	-3.000
Risicoreserve Energiefonds	9-1	0	0	4.067	-4.067
Nazorg stortplaatsen	9-1	0	0	2.204	-2.204
Bufferreserve Weerstandscapaciteit	9-1	0	32.080	0	32.080
Eindtotaal		-9.234	36.039	53.365	-26.560

Subsidies

Niet van toepassing.

Onvoorzien

Vanuit de huidige risicomanagement methodiek, waarbij onder andere gepoogd wordt een stapeling van risicobuffers te voorkomen, is er geen behoefte aan een structurele algemene post onvoorzien. Binnen project- en programmareserves en de bufferreserve Weerstandscapaciteit zijn immers voldoende incidentele middelen aanwezig om incidentele risico's af te dekken. Daarnaast zijn er andere bronnen voor structurele weerstand zoals onbenutte belastingcapaciteit. De post onvoorzien is daarom als nihil opgenomen.

Organisatie

Organisatie zijn de overheadkosten die bestaan uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) voor verdere informatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

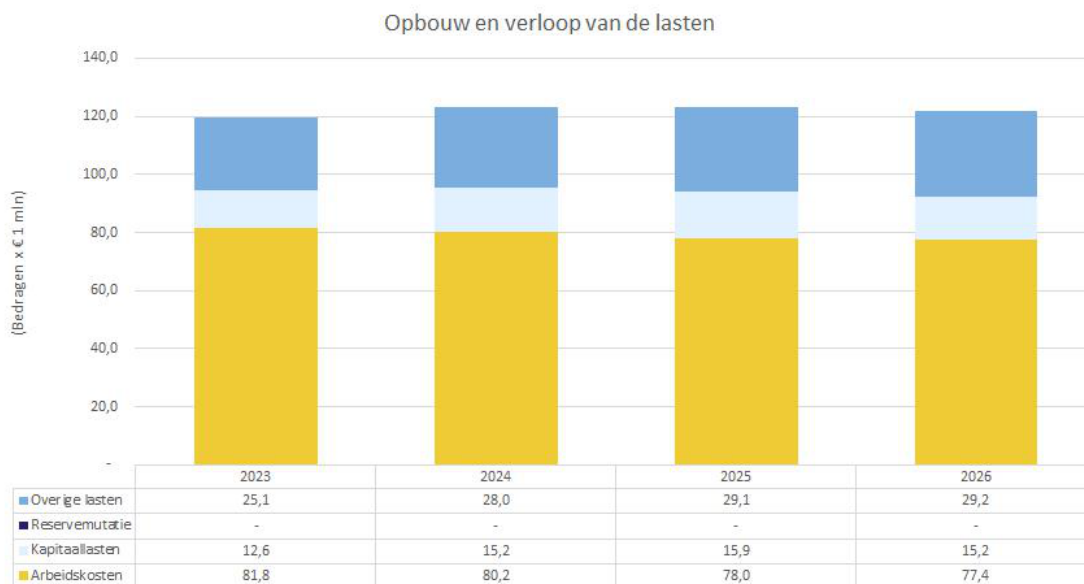
- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidscapaciteit
- Kapitaallasten: betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Reserves: het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves*
- Overige lasten: betreft de lasten niet zijnde de eerste 3

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire Begroting 2023	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten						
Duurzame organisatie						
Een duurzame informatievoorziening en digitalisering	24.601	29	24.630	29.351	29.951	29.400
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal	74.957	-653	74.304	73.442	72.151	71.477
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	17.942	-54	17.888	18.073	18.363	18.222
Een solide financieel en juridisch beleid	2.642	75	2.717	2.552	2.552	2.602
Totaal Lasten	120.143	-603	119.540	123.418	123.018	121.700
Baten						
Duurzame organisatie						
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal	371	0	371	371	371	371
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	2.187	0	2.187	2.787	2.787	2.787
Een solide financieel en juridisch beleid	131	0	131	131	131	131
Totaal Baten	2.689	0	2.689	3.289	3.289	3.289
Saldo lasten en baten	117.454	-603	116.851	120.129	119.729	118.412

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

Bijstelling van het budget voor bovenwettelijke WW € -0,2 mln (v)

Op het budget voor bovenwettelijke WW zal naar verwachting onderuitputting plaatsvinden. Daarom wordt dit budget neerwaarts bijgesteld met € 0,2 mln. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Beklemming: Pilot Individueel Maatwerk € 0,1 mln (n)

In de besluitvorming over de Jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,1 mln. De Pilot Individueel Maatwerk is in het leven geroepen om collega's op leeftijd makkelijker de eindstreep te laten halen van hun werkzame leven. Hiervoor worden diverse instrumenten ingezet zoals minder uren werken tegen hetzelfde salaris en eerder stoppen met werken.

In 2022 was sprake van lagere uitgaven omdat 11 trajecten wel in 2022 zijn gestart maar nog niet waren toegekend. Na toekenning leidt dit tot lasten in 2023. In de Jaarrekening 2022 zijn de middelen daarom beklemd, zodat ze beschikbaar blijven voor het betreffende doel. Deze middelen worden nu aan de budgetten in 2023 toegevoegd. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Arbeidscapaciteit € -0,6 mln (v)

Zie [paragraaf Arbeidscapaciteit](#).

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland**Bijstelling van het budget voor bewaking en beveiliging € 0,1 mln (n)**

Het budget voor bewaking en beveiliging is incidenteel verhoogd met € 0,1 mln voor advies en onderhoudskosten. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Beklemming: Niet dagelijks onderhoud gebouw C € 0,1 mln (n)

In de besluitvorming over de jaarstukken 2022 zijn de beklemmingen vastgesteld. In dit beleidsdoel betreft dit € 0,1 mln. Voor het niet-dagelijks onderhoud van gebouw C is een meerjarig contract afgesloten met de aannemer. In dit contract is afgesproken dat onderhoudsbudgetten meerjarig beschikbaar blijven ter besteding voor het onderhoud. In 2022 waren de uitgaven lager. Het restantbudget zal in 2023 of later tot besteding komen. In de Jaarrekening 2022 zijn de middelen daarom beklemd, zodat ze beschikbaar blijven voor het betreffende doel. Deze middelen worden nu aan de budgetten in 2023 toegevoegd. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Kapitaallasten € -0,3 mln (v)

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen en de rentelasten. Dekking ten gunste van het begrotingssaldo.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid**Taxatiekosten C-gebouw € 0,1 mln (n)**

De verbouwing van het C-gebouw is voltooid. Om het te verzekeren bedrag te bepalen moet het gebouw getaxeerd worden. Hiervoor is incidenteel € 0,1 mln nodig. Dekking ten laste van het begrotingssaldo.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

Niet van toepassing.

Subsidies

Niet van toepassing.

Indicatoren

Wettelijke indicatoren

Ambitie	Omschrijving	Nulmeting	2023	2024	2025	2026
1	Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	PM	0	0	0	0
1	Opkomst verkiezingen	PM	55% (provinciale staten verkiezingen)	55%	55%	55%
2	Waardering openbaar vervoer op basis van de Klantenbarometer	7,5	≥ landelijk gemiddelde 2023	≥ landelijk gemiddelde 2024	≥ landelijk gemiddelde 2025	≥ landelijk gemiddelde 2026
3	Totale productie van hernieuwbare energie in Zuid-Holland (PJ)	13.4 PJ	38	41	44	47
4	Procentuele groei BRP	PM	1,5	1,3	1,3	1,3
4	Procentuele werkgelegenheid	PM	72,0	72,3	72,3	72,3
4	Restauratievolume	15	12,1%	11,8%	11,5%	11,5%
5	Aantal KRW-grondwaterlichamen dat aan de KRW-doelen voldoet	3	Geen meting	Eventueel een meting op basis van de mid-term review 2024	Eventueel een meting op basis van de mid-term review 2024	Geen meting
5	Totale emissie broeikasgassen in Zuid-Holland (Mton)	40 Mton	35	33	31	30
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw ingericht natuurgebied ten opzichte van de opgave	-	411	819	750	750
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw natuurgebied in beheer ten opzichte van de opgave	27.476	125 (0%)	150 (1%)	500 (2%)	500 (2%)

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden ten opzichte van de opgenomen stand in de [Begroting 2023](#).

Financiële indicatoren

In de [Financiële verordening](#) (artikel 4.28) is aangegeven dat Provinciale Staten jaarlijks in de Kadernota de signaleringswaarden vaststelt de vijf financiële indicatoren: schuldquote, solvabiliteit, weerstandsvermogen, structurele lasten investeringen, garant- en borgstellingen. Bij iedere indicator leveren GS een korte analyse over de desbetreffende signaleringswaarde. Als twee of meer signaleringswaarden worden bereikt kunnen Provinciale Staten een uitgebreidere analyse aanvragen of direct maatregelen treffen.

Achtergrond van deze artikelen in de financiële verordening is de behoefte om op een gestructureerde wijze de ontwikkeling van de financiële situatie van de provincie Zuid-Holland te kunnen volgen. De indicatoren die dit moeten bewerkstelligen zijn een mix van al bekende indicatoren die al enkele jaren in de paragraaf Weerstandsvermogen worden weergegeven en nieuwe indicatoren.

De signaleringswaardes worden per P&C product afgezet tegen de gemeten waardes. Waarbij de signaleringswaarde vier keer (kadernota, begroting, voorjaarsnota en najaarsnota) wordt afgezet tegen een begrote (geplande) waarde en één keer (jaarrekening) tegen een gerealiseerde waarde.

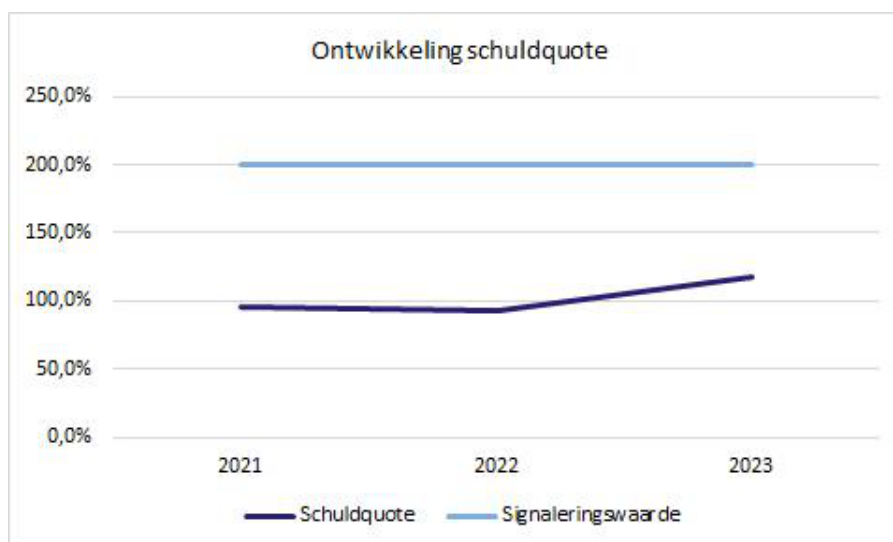
In deze Voorjaarsnota blijven alle indicatoren onder de vastgestelde signaleringswaarde.

Netto schuldquote

De netto schuldquote wordt berekend conform de ["Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten"](#) van het rijk. Op basis van deze regeling wordt dit kengetal al enkele jaren in de begroting en jaarrekening weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen. Dit kengetal wordt berekend door de schuld van een decentrale overheid te delen door de jaarlijkse baten. Er is momenteel geen wettelijke grens vastgesteld. De VNG houdt voor gemeenten een signaalwaarde aan van 130%, boven deze waarde is er sprake van een relatief hoge schuldendruk. Hierbij moet worden aangetekend dat bij gemeenten het aandeel exploitatie-uitgaven vrij hoog is. Bij waterschappen is juist sprake van intensieve investeringsuitgaven, daar is geen formele bovengrens gesteld maar wordt een grens van < 250% als acceptabel gezien.

De provincie Zuid-Holland is momenteel een van de weinige provincies met een substantiële schuldpositie.

Vastgestelde signaleringswaarde: 200%

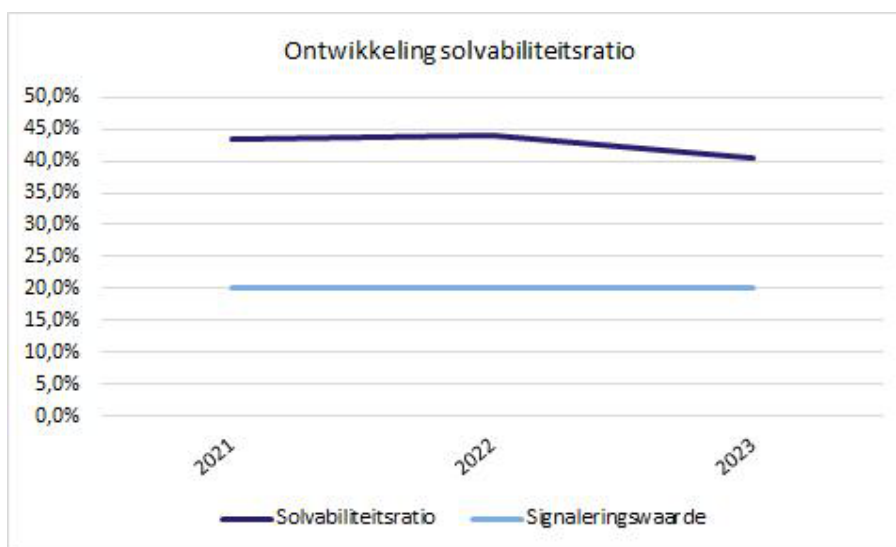
Korte analyse

Naar aanleiding van de wijzigingen in deze voorjaarsnota wordt de schuldquote aan het einde van dit jaar geraamd op 117%, een verlaging van zo'n 20% ten opzichte van de verwachte schuldquote in de primaire begroting 2023. Deze verlaging wordt veroorzaakt door de resultaten uit 2022. Zoals al eerder aangegeven gaat het hier om de begrote (geplande) schuldquote, de historie laat zien dat de realiseerde schuldquote substantieel lager uitvalt. De stijging van de schuldquote ten opzichte van 2022 wordt veroorzaakt door inzet van reserves en investeringen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit wordt berekend conform de "Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten". Dit kengetal wordt dus al enkele jaren in de begroting weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen. Deze ratio geeft aan welk percentage van de bezittingen is gefinancierd door eigen vermogen.

Vastgestelde signaleringswaarde: 20%

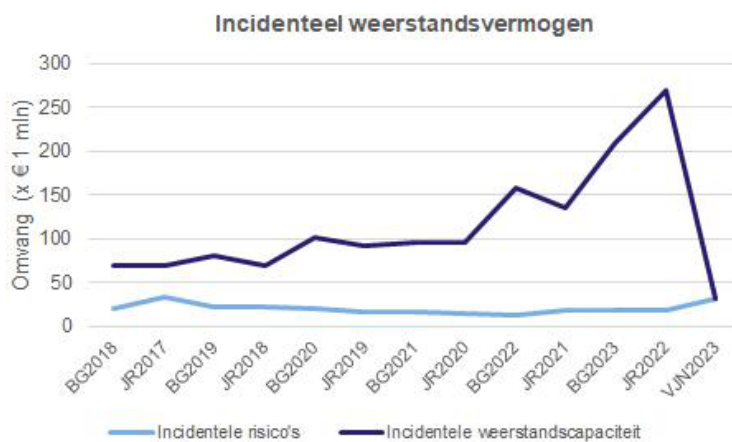
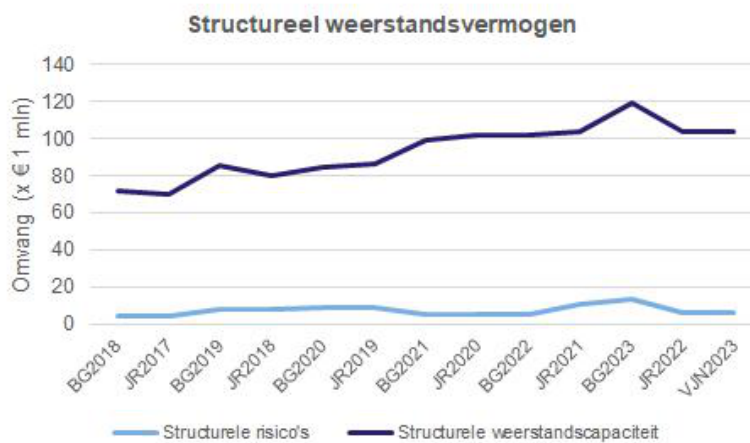
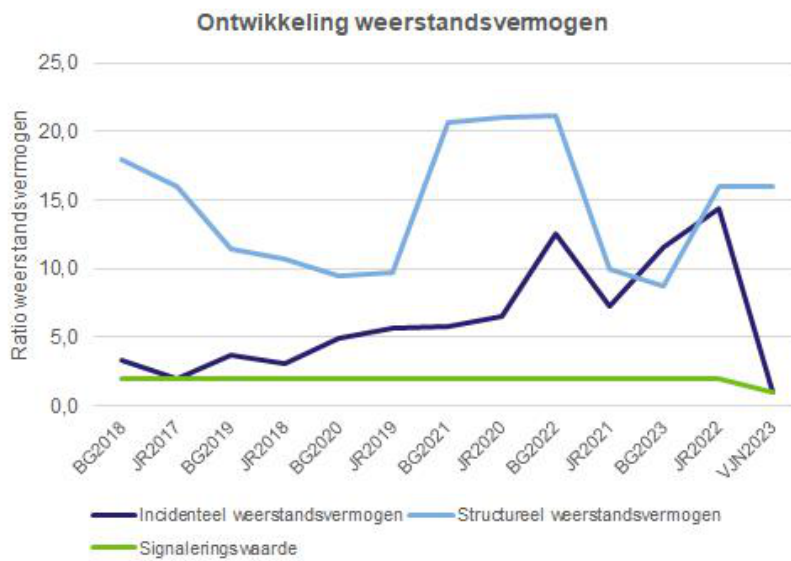
Korte analyse:

Door de beoogde onttrekkingen van de reserves in de komende jaren en de stijging van de balanstotalen wordt een steeds groter gedeelte van de balans gefinancierd door vreemd vermogen. Op dit moment is de verhouding vreemd vermogen / eigen vermogen ongeveer 56-44.

Ook hier geldt dat de verschillen tussen de begrote waarden en de gerealiseerde waarden de afgelopen jaren substantieel waren.

Weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het incidenteel en structureel weerstandsvermogen. In de Financiële verordening provincie Zuid-Holland 2021 is vastgesteld dat voor beide ratio's de provincie een waarde van minimaal 2 handhaaft en is de berekeningsmethode voor het incidenteel weerstandsvermogen gewijzigd. Deze berekeningsmethode is met terugwerkende kracht toegepast op alle voorgaande jaren. Vanaf de Voorjaarsnota 2023 is de gewijzigde Financiële verordening 2021 van kracht: voor het weerstandsvermogen wordt de signaleringswaarde van minimaal 1 gehanteerd en vormt de bufferreserve Weerstandscapaciteit de incidentele weerstandscapaciteit ter afdekking van de risico's met een incidenteel karakter.

Korte analyse:

Zowel het incidenteel als het structureel weerstandsvermogen is de afgelopen jaren ruim boven de signaleringswaarde gebleven. Dit betekent dat er ruim voldoende structurele en incidentele middelen zijn om de geïdentificeerde risico's op te vangen. Het structurele weerstandsvermogen is ten opzichte van 2022 flink gestegen vanwege een verschuiving tussen structurele en incidentele risico's, waardoor de omvang van de structurele risico's is afgenomen. Het incidentele weerstandsvermogen is gestegen vanwege een toename van de algemene reserve.

In 2023 is vanaf de Voorjaarsnota een trendbreuk zichtbaar. Dit komt door het instellen van één bufferreserve Weerstandscapaciteit, het opheffen van bestaande bufferreserves en het verlagen van de norm voor het weerstandsvermogen naar minimaal 1 (zie voor een nadere toelichting de paragraaf [Instellen bufferreserve weerstandscapaciteit](#)). De incidentele risico's die door de bestaande bufferreserves werden afgedekt, worden vanaf heden afgedekt via de bufferreserve Weerstandscapaciteit. De omvang van de bufferreserve Weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang van de incidentele risico's - met een minimum van € 30 miljoen-, zodat het incidenteel weerstandsvermogen overeen komt met de norm van minimaal 1. De incidentele risico's, en daarmee de weerstandscapaciteit, bedragen momenteel € 32,1 mln. Indien de algemene reserve wordt meegenomen bij de berekening van het incidenteel weerstandsvermogen, zodat deze vergelijkbaar is met voorgaande jaren, dan bedraagt deze 8,1. De daling ten opzichte van voorgaande jaren is te verklaren door het feit dat de omvang van de incidentele risico's is toegenomen vanwege het opheffen van de bufferreserves.

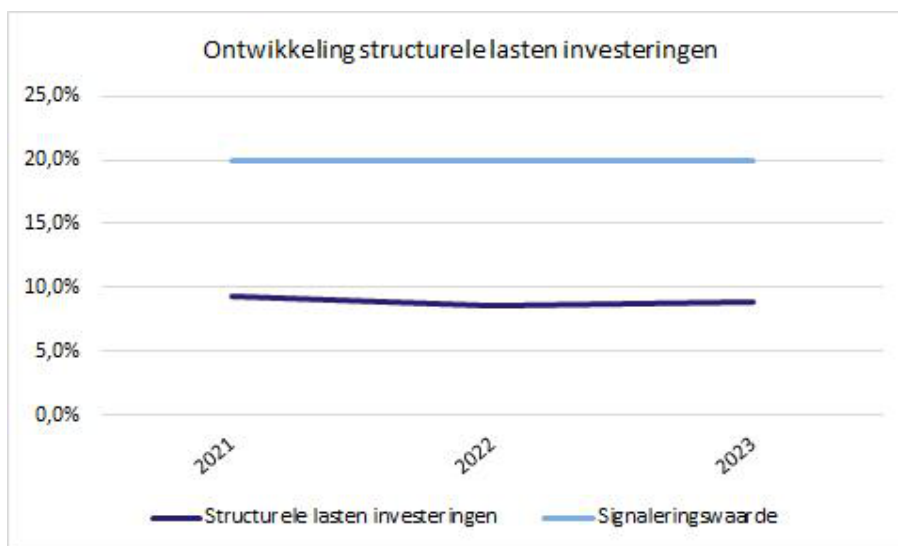
Structurele lasten investeringen

Deze ratio geeft de verhouding tussen de structurele lasten van meerjarige investeringen en de baten in een begrotingsjaar weer. Deze lasten bestaan uit de totale som van de afschrijvingslasten en rentelasten van geactiveerde investeringen en uit de lasten van meerjarige (lease)verplichtingen.

Door naast de kapitaallasten ook rekening te houden met o.a. leaseconstructies wordt niet alleen rekening gehouden met de lasten van investeringen die geactiveerd zijn maar met de totale jaarlijkse kosten van alle meerjarige investeringen. Dit ongeacht de manier waarop deze gefinancierd zijn.

Deze lasten zijn niet meer beïnvloedbaar voor PS en drukken voor langere tijd op de begroting.

Vastgestelde signaleringswaarde: 20%

Korte analyse:

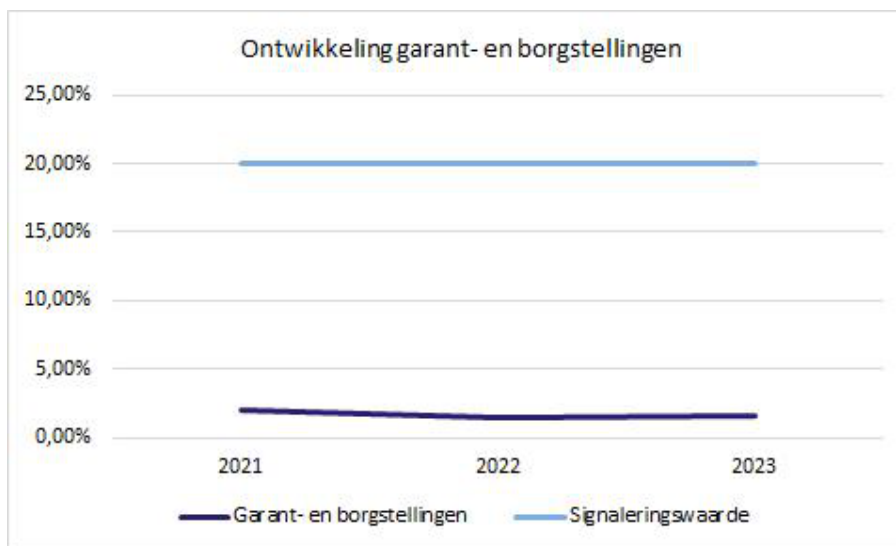
Het aandeel structurele lasten investeringen blijft op de korte termijn constant. Voor verder informatie zie de Kadernota 2024-2027.

Garant- en borgstellingen

Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen de hoogte van de garant -en borgstellingen die de provincie heeft afgegeven en de baten in een jaar. De garant- en borgstellingen zijn verplichtingen die (behalve in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing) niet cijfermatig op de balans worden meegeteld. Het gaat hierbij om de garant- en borgstellingen. Conform artikel 50 van het BBV moet het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt, worden vermeld.

Doordat de totale hoogte van deze garant- en borgstellingen potentiële toekomstige verplichtingen zijn en de (uitkomsten) van het benodigd weerstandsvermogen beïnvloeden is de verhouding tussen het totaal van deze posten en de totalen baten van belang.

Vastgestelde signaleringswaarde: 20%

Korte analyse:

Het huidige saldo garant- en borgstellingen is zeer beperkt. Het betreft hier incidentele besluiten en nieuwe garant- en borgstellingen worden momenteel niet begroot in de meerjarenbegroting.

Paragrafen

Paragraaf Arbeidscapaciteit (loonkosten en inhuur)

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de inzet van personeel en de daarmee samenhangende kosten. Het totaal aan kosten wordt geduid als onze arbeidscapaciteit. De arbeidskosten bestaan uit loonkosten en kosten voor inhuur van externen. Het BBV schrijft voor dat de arbeidskosten verbonden aan de uitvoering van de beleidsprogramma's (de directe arbeidskosten) worden opgenomen bij de beleidsprogramma's. De arbeidskosten van de ondersteunende taken (overhead) worden apart verantwoord in Overzichten en Middelen. Het gevolg van deze BBV-werkwijze is dat geen inzicht bestaat in het totaal van de arbeidskosten en de richtlijnen die hierop van toepassing zijn. Deze paragraaf voorziet in de behoefte aan een totaalinzicht in onze arbeidskosten.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenstelling en de omvang van de benodigde arbeidskosten, bestaande uit:

- loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland;
- kosten voor de inhuur van externen.
- kosten en baten uit detacheringen en het UWV

De wijze van registreren, sturen en rapporteren is volop in beweging. Dit komt onder andere voort uit de behoefte van Provinciale Staten om meer inzicht te krijgen in de inzet van externe inhuur. De provincie ontwikkelt zich tot een opgavegerichte organisatie die de eigen ambities verbindt en realiseert met de omgeving. Onderdeel van de ontwikkeling naar opgavegericht werken is het scherp inzichtelijk hebben van de benodigde arbeidskosten om het provinciale doel te bereiken.

Totaalbeeld arbeidskosten

In de onderstaande tabel is het begrote bedrag van de arbeidskosten opgenomen, onderverdeeld naar de loonkosten en de kosten voor inhuur van externen. Voor elk jaar is zowel de stand na de begroting als de stand na de bijstellingen in de voorjaarsnota opgenomen. Alle wijzigingen zijn minimaal.

Omschrijving (x € 1.000) (bedragen x € 1 mln)	2023		2024		2025		2026	
	Begroting	Na VJN	Begroting	Na VJN	Begroting	Na VJN	Begroting	Na VJN
A. Loonkosten formatie	172,5	171,9	170,0	169,9	165,1	165,0	164,2	159,6
B. Kosten voor inhuur van externen	23,2	24,3	21,5	22,3	20,6	21,4	20,1	20,9
C. UWV / Detacheringen	0,1	0,1	0,0	0,0	-	-	-	-
Totaal arbeidskosten	195,7	196,3	191,6	192,3	185,7	186,4	184,3	180,5
Percentage inhuur	11,8%	12,4%	11,2%	11,6%	11,1%	11,5%	10,9%	11,6%

Toelichting A. Loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland

Het formatiebudget bestaat uit vaste en variabele loonkosten en uit personeel-gerelateerde kosten uit het frictiebudget. Vaste loonkosten zijn de reguliere beloningen volgens de salarisschaal en vaste toelagen. Variabele loonkosten hebben betrekking op betalingen met een incidenteel karakter zoals overwerkkosten, toelagen onregelmatigheid en reis- en verblijfkosten. Personeel-gerelateerde kosten uit het frictiebudget zijn beschikbaar voor bijzondere omstandigheden, overgangsregelingen, specifieke afspraken en onvoorzien zaken.

Er is sprake van lagere pensioenpremies en een kleine toename van de benodigde inzet van personeel als gevolg van genomen besluiten in het najaar. Opgeteld resulteert dit in een licht lagere raming voor de loonkosten.

Toelichting B. Kosten voor de inhuur van externen

De omvang van de inhuur is een managementkeuze op grond van een aantal criteria, zoals specifieke expertise en opvang van fluctuaties in de personele bezetting en vervanging bij ziekte of piekbelasting. Daarnaast is gekozen voor een flexibele schil bij de uitvoering van programma's en projecten. Er is sprake van een lichte stijging door extra benodigde inzet als gevolg van genomen besluiten in het najaar.

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De dekking voor beleidsdoelstelling van deze paragraaf is onderdeel van de [organisatie](#).

Beleidsdoel Duurzame organisatie

We zijn een kennisintensieve organisatie, waar vakmensen hun werk doen en waarde toevoegen aan complexe maatschappelijke opgaven. Binnen onze organisatie werken daarom mensen met diverse achtergronden en expertises. Zuid-Holland is een regenboogprovincie. Wij zijn een diverse en inclusieve organisatie. Racisme, antisemitisme, discriminatie en uitsluiting worden niet getolereerd. Instroom van jonge medewerkers, doorstroom en behoud van kennis en ervaring in de organisatie vinden we belangrijk. We zetten in op talent. We lopen bij het aanbieden van participatiebanen voorop.

De Zuid-Hollandse organisatie zet samen met haar werknemers in op het vergroten van de slagkracht van de provinciale organisatie. We zetten in op een doelgerichte en kostenbewuste organisatie. Het is belangrijk dat we in onze eigen organisatie voldoende kennis en capaciteit hebben om onze taken uit te voeren. We grijpen niet te snel naar tijdelijke teams en contracten, maar erkennen dat een flexibele schil nodig is. Zeker voor bijzonder gespecialiseerde kennis blijft inhuur noodzakelijk. We werken steeds meer opgevegericht en integraal en daarmee werken we aan één uitvoeringsagenda. De Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om dit verder te ontwikkelen.

Digitalisering verandert fundamenteel de wijze waarop onze samenleving functioneert en daarmee de wijze waarop wij onze provinciale doelen realiseren. Nieuwe processen, nieuwe mogelijkheden en nieuwe samenwerkingen ontstaan door intensief gebruik van data en snel veranderde technologische mogelijkheden. Wij zien duurzame informatievoorziening en digitalisering als middelen om onze ambities als provincie te bereiken waarbij inwoners en samenleving centraal staan. Digitalisering raakt namelijk elke taak die de provincie uitvoert en elke opgave waaraan zij werkt, zeker in de uitvoeringsfase.

Onze werkwijze kenmerkt zich door de volgende uitgangspunten:

1. 'Practice what you preach'. Wat de provincie vertelt aan anderen voert zij in haar eigen organisatie ook door;
2. Opgavegericht werken en het inzetten van strategische personeelsplanning;
3. Leren en professionaliseren. Als organisatie leren we voortdurend, maken we meer participatie mogelijk, en werken we aan inclusiviteit en digitaalvaardigheid;
4. Wij stellen ons op als proeftuin en 'launching customer'. De provincie verwerkt leerervaringen vervolgens in beleid en projecten;
5. Alle bedrijfsvoeringsdisciplines zijn betrokken bij de realisatie van de opgaven.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Paragraaf Subsidies

Inleiding

Een samenvatting van de totale subsidieomvang voor begrotings-, boekjaar- en de projectsubsidies staat in de onderstaande tabellen. Wijzigingen worden toegelicht.

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
1.1	gemeente Rotterdam t.b.v. koningsdag 2023			250.000		250.000
1.1	Agrarisch Collectief Alblasserwaard-Vijfheerenlanden t.b.v. Biodiverse sloot en rand Alblasserwaard-Vijfheerenlanden				363.000	363.000
1.1	gemeente Krimpenerwaard t.b.v. Project Proeftuin Krimpenerwaard				1.000.000	1.000.000
1.1	Hoogheemraadschap van Rijnland t.b.v. project natuurvriendelijke watergangen				450.000	450.000
1.1	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard t.b.v. project klei op veen				1.000.000	1.000.000
1.1	Recreatieschap Voorne-Putten t.b.v. project bos en bomen Voorne Putten				800.000	800.000
1.1	Huisman Vastgoed B.V. t.b.v. realisatie 5MW walstroominstallatie				1.900.000	1.900.000
1.2	De Nederlandse Schuld hulproute t.b.v. Ondersteuning armoede schuldenproblematiek	350.000				
Totaal		350.000		250.000	5.513.000	5.763.000

Toelichting begrotingssubsidies 2023

De begrotingssubsidie aan Agrarisch Collectief Alblasserwaard-Vijfheerenlanden t.b.v. Biodiverse sloot en rand Alblasserwaard-Vijfheerenlanden voor een bedrag van € 363.000 (beleidsdoel 1-1)

In onderzoek is aangetoond dat met een meer extensief en ecologisch beheer van de sloten de biodiversiteit significant toeneemt. Met de subsidie wordt de biodiversiteit in het agrarisch gebied verhoogd door meer extensief en ecologisch beheer van de sloten en oeverranden. Met de subsidie wordt het mogelijk om:

- Oeverstroken van minimaal 2 meter langs beide zijden van de boerensloot niet te bemesten en te bewerken, en geen gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Ook worden de oeverstroken gefaseerd gemaaid gericht op flora en fauna;
- De sloot wordt gefaseerd geschoond en gebaggerd. Het maaisel en bagger wordt op minimaal 2 meter van de sloot gelegd of afgevoerd;
- Plaatselijk en kleinschalig worden oeverstroken afgeplagd en beheerd als natuurvriendelijke oevers.

Het doel is om in 2023 totaal 500 kilometer oeverstroken aan te leggen en deze extensief te beheren. Het project wordt gefinancierd uit de begrotingspost Prov. Uitvoeringskosten NPLG in beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit budget is door PS beschikbaar gesteld om de uitvoering van de NPLG doelen te versnellen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur

Het gaat hierbij om een pijnloze maatregel die een bijdrage levert aan doelen van het NPLG (verbetering van de groenblauwe dooraderen en verbeteren van de waterkwaliteit).

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidies overwogen. Alternatieven bleken minder geschikt. Subsidie is het meest geëigende instrument. De PZH is geen eigenaar van de grond en krijgt geen product of dienst geleverd. Er wordt een algemeen belang gediend.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 363.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Krimpenerwaard t.b.v. Project Proeftuin Krimpenerwaard voor een bedrag van € 1.000.000 (beleidsdoel 1-1)

Met het project wordt een bijdrage geleverd aan de verschillende doelen voor natuur, water en klimaat, die binnen de opgaven uit het NPLG worden gesteld. In de proeftuin Krimpenerwaard komen wetenschap, overheden, gebiedspartijen bij elkaar. Samen verkennen de deelnemers de toekomst en ontwerpen ze oplossingen voor de opgaven uit het NPLG. Dit leidt tot een selectie van kansrijke opties waar draagvlak en mogelijkheden voor zijn. Geslaagde toepassingen van deze opties hebben vervolgens een voorbeeldwerking voor de rest van het gebied. Dit resulteert in een bredere toepassing van deze geslaagde experimenten en een groter doelbereik.

Er wordt ingezet op het zoeken naar goede (combinaties van) maatregelen om aan de doelen van het NPLG te werken. Centraal staan het zoeken naar technisch goede maatregelen en het vinden van draagvlak voor de uitvoering van deze maatregelen. Het project wordt gefinancierd uit de begrotingspost Prov. Uitvoeringskosten NPLG in beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit budget is door PS beschikbaar gesteld om de uitvoering van de NPLG doelen te versnellen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit draagt bij aan diverse doelstellingen uit het NPLG: natuur, water en klimaat.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidies overwogen. Alternatieven bleken minder geschikt. Het betreft een bijdrage aan het zoeken naar goede (combinaties van) maatregelen door diverse partijen om aan de doelen van het NPLG te werken.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Hoogheemraadschap van Rijnland t.b.v. project natuurvriendelijke watergangen voor een bedrag van € 450.000 (beleidsdoel 1-1)

Door het stimuleren van onderhoudsplichtingen om te komen tot ecologisch onderhoud aan de sloten wordt:

- de biodiversiteit en blauw/groene dooradering verbeterd
- een bijdrage geleverd aan het behalen van de ecologische KRW-doelen
- nutriënten gereduceerd CO₂ uitstoot (en andere broeikasgassen) verminderd via verbeteren van de waterkwaliteit en de biochemische processen.

Door middel van communicatie en actieve participatie wordt de onderhoudsplichtige van de watergangen gestimuleerd om de watergangen op meer ecologische wijze te onderhouden. Dit kan door een aangepast maairegime waarmee er meer vegetatie en in het water en op de oever blijft staan, Dit draagt bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit en biodiversiteit.

Het project wordt gefinancierd uit de begrotingspost Prov. Uitvoeringskosten NPLG in beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit budget is door PS beschikbaar gesteld om de uitvoering van de NPLG doelen te versnellen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Het gaat hierbij om een spijtvrije maatregel die een bijdrage levert aan doelen van het NPLG (verbetering van de groenblauwe dooradering en verbeteren van de waterkwaliteit).

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Het betreft een bijdrage aan het stimuleren van de onderhoudsplichtige van de watergangen om de watergangen op meer ecologische wijze te onderhouden.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 450.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard t.b.v. project klei op veen voor een bedrag van € 1.000.000 (beleidsdoel 1-1)

Met het verstrekken van deze subsidie wordt een bijdrage geleverd aan de NPLG doelen: tegen gaan bodemdaling en beperken van de CO₂ uitstoot uit veenweidegebieden. Binnen de Regiodeal Bodemdaling Groen Hart is onderzoek gedaan en geëxperimenteerd met klei op veen in verschillende fieldlabs. Onderzocht is of door het verrijken van de veenbodem met klei de CO₂ uitstoot uit de veenbodem kan worden gereduceerd. In dit onderzoek is aangetoond dat het aanbrengen van 1 cm klei op veen een reductie kan bewerkstelligen van 5 ton CO₂ per hectare per jaar. Met dit project wordt opschaling mogelijk van de opgedane ervaring in de fieldlabs. In het project wordt bij 100 hectare veenweidegebied 1 cm klei opgebracht. Hiermee wordt de CO₂ uitstoot uit de veenweidegebieden alsmede de bodemdaling tegen gegaan. Het aanbrengen van klei op veen heeft als voordeel, ten opzichte van waterinfiltratie en peilverhoging, dat de watervraag niet toeneemt en niet of nauwelijks gevolgen heeft voor het watersysteem. De monitoring van de effecten maakt onderdeel uit van de subsidie. Het project wordt gefinancierd uit de begrotingspost Provinciale Uitvoeringskosten NPLG in beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit budget is door PS beschikbaar gesteld om de uitvoering van de NPLG doelen te versnellen. Omdat de percelen die geschikt zijn voor het opbrengen van de klei reeds geselecteerd zijn is het mogelijk om snel tot uitvoering van het project te komen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit draagt bij aan een specifieke doelstelling om broeikasgasemissies uit de veenweiden te reduceren, zoals verwoord in het Klimaatakkoord. Er zijn alternatieven voor het instrument subsidies overwogen. Alternatieven bleken minder geschikt. Subsidie is het meest geëigende instrument. Er is geen levering van producten of diensten er wordt een stimuleringsbijdrage verleend ten behoeve van het tegen gaan bodemdaling en beperken van de CO₂ uitstoot uit veenweidegebieden. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Recreatieschap Voorne-Putten t.b.v. project bos en bomen Voorne Putten voor een bedrag van € 800.000 (beleidsdoel 1-1)

In het Bos- en Bomenbeleid Zuid-Holland is de ambitie vastgelegd om te komen tot uitbreiding van bomen en bos en zo de natuur te versterken in onze drukbevolkte provincie. Met deze subsidie wordt hier invulling aan gegeven door totaal 34 hectare extra bos aan te leggen in recreatiegebieden op Voorne Putten. Door de bosuitbreiding ontstaat:

- versterking van de vitaliteit van de bossen door vergroting van bestaande bosoppervlakten met een betere spreiding in leeftijd en menging van boomsoorten;
- verhoging van de biodiversiteit doordat het habitat voor plant- en diersoorten wordt vergroot en geoptimaliseerd door een verbetering van de bosstructuur (menging en gelaagdheid) en het toevoegen van geleidelijke overgangen van bos, naar grasland en water (bosranden met zones van struiken en ruigtekruiden);
- vergroten van de recreatieve opvangcapaciteit door uitbreiding van bossen (dit verminderd op termijn ook de recreatiedruk op (stikstofgevoelige) natuurgebieden);
- versterking van de recreatieve beleving door een betere afwisseling van beboste delen, struweel en open ruimten;
- CO₂ opslag in bomen en bosbodem.

Het project wordt gefinancierd uit de begrotingspost Provinciale Uitvoeringskosten NPLG in beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit budget is door PS beschikbaar gesteld om de uitvoering van de NPLG doelen te versnellen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit betreft een uitwerking van het Bos en Bomenbeleid Zuid-Holland (bosuitbreiding buiten NNN gebieden) en tevens uitwerking NPLG (CO₂ vastlegging door bomen).

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidies overwogen. Alternatieven bleken minder geschikt. Subsidie is het meest geëigende instrument. Het betreft een bijdrage voor het uitbreiden van bos en bomen. Het dient een algemeen doel.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 800.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Huisman Vastgoed B.V. t.b.v. realisatie 5MW walstroominstallatie voor een bedrag van € 1.900.000 (beleidsdoel 1-1)

Dit project levert een bijdrage aan de doelstelling van het ZH-PLG. De transitie naar een zero-emissie industrie is één van de speerpunten waar de provincie Zuid-Holland aan werkt. De Rotterdamse haven, maar ook de verduurzaming van kleinere havens binnen de provincie, spelen daarbij een belangrijke rol. Voor de binnenvaart sector ligt hier een flinke uitdaging. Met walstroom kunnen de schepen in de haven aan de stekker. Zo wordt CO2 gereduceerd, maar ook stikstof, fijnstof en nestgeluid. De provincie onderkent het belang van walstroom en de ambitie van Rotterdam en het Havenbedrijf om in 2030 zoveel mogelijk schepen in de haven aan de stekker te leggen. In september 2022 is een begrotingssubsidie verleend voor een walstroom project voor een ferryterminal in de haven van Vlaardingen. Met deze begrotingssubsidie wordt een 5MW walstroominstallatie gerealiseerd wat een potentiële stikstofreductie van 35 ton per jaar en een Co2 reductie van 2.250 ton per jaar oplevert.

Momenteel wordt een verkenning gedaan naar een mogelijke subsidieregeling voor walstroom. Het project wordt gefinancierd uit de begrotingspost Prov. Uitvoeringskosten NPLG in beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit budget is door PS beschikbaar gesteld om de uitvoering van de NPLG doelen te versnellen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur. Dit draagt bij aan Emissie en geluidsreductie. Het project levert een potentieel stikstofreductie van 35 ton per jaar en een CO2 reductie op van 2252 ton per jaar. Daarnaast levert dit een geluidsreductie op voor nabijgelegen woningen.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Dit betreft een project van een derde partij, zonder subsidiëring zal niet worden overgegaan tot het realiseren van een walstroomvoorziening Subsidie is het meest geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.900.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
1.1	1.6.91	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2020	150.000		150.000		150.000
1.1	1.6.111	Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland	1.000.000				
1.2	1.6.99	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Zuid-Hollandse Journalistiek	332.000		332.000		332.000
Totaal			1.482.000		482.000		1.482.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Niet van toepassing.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
2.1	Vereniging Fietsersbond	43.000		43.000		43.000
2.1	Prorail Utrecht t.b.v. project viersporig Schiedam	404.700				
2.1	AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg	876.071		929.995		929.995
2.1	Ministerie van I&W t.b.v. innovatieve aanpak A15			1.008.500		1.008.500
2.1	Gemeente Bodegraven Reeuwijk t.b.v. frequentieverhoging spoorverbinding Leiden-Utrecht in de brede spits	553.549				
2.1	Gemeente Leiden t.b.v. Leidse Ring Noord	32.700.000				
2.1	Gemeente Den Haag t.b.v. Verlengde Velostrada	4.000.000				
2.1	Stichting Zuid-Holland Bereikbaar t.b.v. exploitatiekosten	988.167				
2.3	Zero Emission Services BV t.b.v. pilot elektrificatie laadinfrastructuur Goederenvervoer over water	1.100.000				
Totaal		40.665.487		1.981.495		1.981.495

Toelichting begrotingssubsidies 2023

Niet van toepassing.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
2.2	1.6.74	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017	10.187.263				
2.1 en 2.3	1.6.117	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland			8.877.951		8.877.951
Totaal			10.187.263		8.877.951		8.877.951

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Niet van toepassing.

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
3.1	Klein-Piershil BV t.b.v. inrichtingsmaatregelen windpark Spui				100.000	100.000
3.2	N.V. Nederlandse Gasunie t.b.v. warmteleiding Warmteling+	81.000.000				
3.3	NetVerder BV t.b.v. de realisatie van een open netwerk voor stoom	2.000.000		2.000.000		2.000.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
3.3	Havenbedrijf Rotterdam Shore Power BV t.b.v. walstroomprogramma	700.000				
3.3	FME t.b.v. versterken organisatie en uitbreiden Fieldlab Industriële Elektrificatie	300.000				
3.3	Platform Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) t.b.v. programmatische aanpak GCNE	160.000				
3.3	Coöperatie Campus@Sea U.A.			200.000		200.000
3.2, 3.3 en 4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma energie en klimaat			250.000		250.000
Totaal		84.160.000		2.450.000	100.000	2.550.000

Toelichting begrotingssubsidies 2023

De begrotingssubsidie aan Klein-Piershil BV t.b.v. inrichtingsmaatregelen windpark Spui voor een bedrag van € 100.000 (beleidsdoel 3-1)

In het participatieplan voor het windpark Spui is afgesproken om inrichtingsmaatregelen te treffen rondom het windpark met als doel ruimtelijke kwaliteit aan het landschap toe te voegen. Het inrichtingsbudget is bedoeld voor aanvullende ruimtelijke maatregelen op de percelen in de directe omgeving van het windpark. Het gaat om het toevoegen en/of versterken van kenmerkende landschapselementen om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren, de aanleg van extra oppervlaktewater in verband met Waterwet en de verbetering van waterkwaliteit, natuurwaarden en recreatieve aspecten. In het participatieplan en de anterieure overeenkomst is afgesproken dat het inrichtingsbudget voor de in het inrichtingsplan geschetste maatregelen maximaal € 200.000 exclusief BTW bedraagt, waarvan € 100.000 voor rekening van de exploitant komt. Als het inrichtingsplan voldoet aan de provinciale randvoorwaarden, draagt de Provincie Zuid-Holland ook 50% bij in voornoemde kosten, met een maximum van € 100.000. De bijdrage van de provincie wordt vormgegeven als subsidie. Dekking vindt plaats uit de bestaande exploitatiemiddelen van beleidsdoel 3-1 Schone energie voor iedereen.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening. Dit draagt bij aan acceptatie van windenergie op land.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument, omdat de begunstigde zelf niet de uitvoerder is van de werkzaamheden en omdat het hier cofinanciering betreft. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 100.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
3.1		Subsidieregeling lokale initiatieven energietransitie Zuid-Holland 2023				250.000	250.000
3.1	1.6.93	Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland	3.000.000				3.000.000
3.3	1.6.94	Subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen Zuid-Holland	2.000.000				2.000.000
Totaal			5.000.000			250.000	5.250.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Voor Subsidieregeling lokale initiatieven energietransitie Zuid-Holland 2023 een plafond van € 250.000 (beleidsdoel 3-1)

Als provincie willen we lokale initiatieven in de energietransitie stimuleren en is in het omgevingsbeleid van 2022 vastgelegd dat we streven naar 50% lokaal eigendom van nieuwe energieprojecten. Met de subsidieregeling lokale initiatieven 2023 stimuleren we lokale initiatieven en geven we ze een gelijkwaardiger positie in de energietransitie ten opzichte van gevestigde partijen. Daarnaast verhogen we het aantal hernieuwbare energieprojecten in de provincie, wat bijdraagt aan CO2-reductie en de transitie naar duurzame bronnen. Ten slotte zorgen we met de regeling dat er meer samengewerkt wordt tussen het maatschappelijk middenveld, bewoners en overheden én bevorderen we het draagvlak in de energietransitie. Het gaat hierbij om een nieuw plafond voor een nieuwe subsidieregeling. Dekking vindt plaats uit de bestaande exploitatiemiddelen van beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie. Dit draagt bij aan het nastreven van een gelijkwaardiger positie voor lokale energie-initiatieven, aan de reductie van de uitstoot van broeikasgassen en aan meer duurzame energie.

Het is de intentie om lokale initiatieven in de energietransitie te stimuleren, te professionaliseren en het aantal projecten te verhogen. Van 2017 tot en met 31-12-2021 was de subsidieregeling lokale initiatieven in de energietransitie Zuid-Holland 2017 operationeel. Deze subsidieregeling heeft de opstart en realisatie van collectieve energieproject in Zuid-Holland flink bevorderd. Na afloop hiervan is overgeschakeld op een bijdrage van de provincie Zuid-Holland aan het ontwikkelfonds en aan kennisdeling en ondersteuning via Energie Samen Zuid-Holland, er blijkt echter nog steeds behoefte te zijn aan meer ondersteuning in de vorm van een subsidie voor projecten. Voor kleinschalige collectieve zon-op-dak projecten zijn er geen subsidiemogelijkheden voor de voorbereidingsfase. Hetzelfde geldt voor warmte- en besparingsinitiatieven, regionale samenwerkings- en innovatieverkenningen vanuit lokale initiatieven. Een subsidieregeling lijkt hiervoor het geijkte instrument, omdat hierbij openlijk financiële ondersteuning wordt geboden aan lokale initiatieven om projecten op te starten die bijdragen aan lokaal eigendom in de energietransitie en CO2-reductie. Daarbij kan de provincie Zuid-Holland sturen op projecten die de energietransitie versnellen door daarvoor subsidie beschikbaar te stellen. In 2022 en begin 2023 is er gewerkt met incidentele opdrachten om lokale initiatieven te stimuleren. Echter, dit is minder succesvol gebleken dan gedacht. Een subsidieregeling maakt het mogelijk om gericht lokale initiatieven te ondersteunen.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 250.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.1	InnovationQuarter t.b.v. duurzaam versterken van de economische structuur en het ontsluiten van het innovatieve vermogen in Zuid-Holland	5.311.675				
4.1	Planet B.io t.b.v. Biotech Campus Delft	1.000.000				
4.1	InnovationQuarter t.b.v. European Digital Innovation Hub	570.000				
4.1	Stichting Space Expo Noordwijk t.b.v. etalage van Nederlandse (en Europese) ruimtevaartactiviteiten op NL Space Campus	250.000				
4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma Agritech	750.000				
4.1	Coöperatie Broekpolder2040 U.A. t.b.v. Broekpolder2040	50.000				

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.1	gemeente Dordrecht t.b.v. herstructurering Dolderman	1.500.000				
4.1	BlueCity t.b.v. trainingen	50.000		50.000		50.000
4.1	Gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. Platform Groene Hart	25.000				
4.1	InnovationQuarter t.b.v. Maritieme Delta 2022	120.000				
4.1	Stichting Technologisch Centrum Ypenburg t.b.v. het ontwikkelen van haar netwerk			100.000		100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland			150.000		150.000
4.1	Stichting Greenport Aalsmeer			75.000		75.000
4.1	Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek			100.000		100.000
4.1	Stichting Greenport regio Boskoop			100.000		100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland (innovatiepact)	100.000		100.000		100.000
4.1	Stichting Greenports Nederland			125.000		125.000
4.1	Erasmus MC Rotterdam t.b.v. incubatorprogramma			400.000		400.000
4.1	Stichting NL Space Campus t.b.v. het door ontwikkelen van de fysieke omgeving van de campus			327.750		327.750
4.3	Erfgoedhuis Zuid-Holland	1.984.696	1.984.696	183.470		2.168.166
4.3	Stichting molenviergang Aarlanderveen	25.000	28.000			28.000
4.3	Kunstgebouw	1.633.441	1.633.441	119.965		1.745.406
4.3	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP)	38.551	38.551	2.799		41.350
4.3	Zuid-Hollandse Popunie	159.628	159.628	11.663		171.291
4.3	Bevrijdingsfestival	23.648	23.648	3.695	30.000	57.343
4.3	Stichting Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	330.123	316.505	18.661		335.166
4.3	Nederlandse Limessamenwerking	0				
4.3	Stichting Restauratie Opleidingsprojecten Zuid-West	20.000	20.000			20.000
4.3	Probiblio	5.007.640	5.007.640	185.283		5.192.923
4.3	Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het Themafonds digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland	0				
4.3	Het Kunstgebouw t.b.v. themafonds cultuurparticipatie				16.000	16.000
4.3	Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF) t.b.v. het op te richten themafonds cultuurparticipatie Zuid-Holland				124.000	124.000
4.3	Rijnlandse Molenstichting t.b.v. overdracht molendriegang Stompwijk				800.000	800.000
Totaal		18.949.402	9.212.109	2.053.286	970.000	12.227.395

Toelichting begrotingssubsidies 2023

De begrotingssubsidie aan Stichting Provinciaal Bevrijdingsfestival Zuid-Holland van € 27.342 te verhogen met € 30.000 naar € 57.342 (beleidsdoel 4-3)

Provincie Zuid -Holland hecht veel waarde aan het herdenken van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog op 4 mei en aan het vieren van de vrijheid en democratie op 5 mei.

Jaarlijks ontvangt het Bevrijdingsfestival Zuid-Holland € 27.342 subsidie van provincie Zuid-Holland. Dit bedrag staat structureel op de begroting en is bestemd voor educatieve activiteiten voor met name jongeren tijdens het

festival. Het festival verkeert in zwaar weer en heeft een tekort van €60.000 voor de editie van 2023. Gemeente Rotterdam is bereid om hiervan € 30.000 voor haar rekening te nemen. Provincie Zuid-Holland heeft toegezegd de andere € 30.000 eenmalig ter beschikking te stellen. Voor de toekomst gaan gemeente Rotterdam en provincie Zuid-Holland met betrokken partijen in gesprek om te komen tot een toekomstbestendige opzet van het festival. Dekking vindt plaats binnen de beschikbare middelen 2024 van beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme.

De maatschappelijke baten zijn: met de subsidie beogen we bij te dragen aan gezamenlijke bezinning op vrijheid, democratie en mensenrechten middels een festival. Polariserende in de samenleving en de oorlog in Oekraïne maken het gezamenlijk vieren van vrijheid en democratie en het herdenken van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog even noodzakelijk als actueel.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Provincie Zuid-Holland koopt geen product of dienst van het Bevrijdingsfestival Zuid-Holland. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 57.342 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Het Kunstgebouw t.b.v. themafonds cultuurparticipatie voor een bedrag van € 16.000 (beleidsdoel 4-3)

Provincie Zuid -Holland wil dat alle inwoners van Zuid-Holland cultuur en erfgoed kunnen maken en beleven. Daarom investeert de provincie in het versterken van cultuurparticipatie. Door corona, de energiecrisis en inflatie hebben culturele instellingen te maken met een aantal uitdagingen. Het publiek blijft nog weg, de kosten stijgen en er is in sommige gevallen sprake van verouderde apparatuur. Provincie Zuid-Holland en Prins Bernard Cultuurfonds hebben de handen ineen geslagen. Met het themafonds cultuurparticipatie ondersteunen we bovenlokale samenwerking tussen culturele instellingen. Hiermee komen we tegemoet aan de noden van de culturele instellingen in de gemeenten in Zuid-Holland en versterken we cultuurparticipatie. Zie ook format begrotingssubsidie Prins Bernard Cultuurfonds Voorjaarsnota 2023. Het Kunstgebouw levert als kennispartner een bijdrage aan de oprichting en de uitvoering van het themafonds cultuurparticipatie. Bijvoorbeeld door het aandragen en enthousiasmeren van instellingen en het helpen van instellingen die willen aanvragen bij het opstellen van hun aanvraag. De subsidie wordt gedekt door 4-3-3. 'Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken' Deelproduct 004444 'Basisvoorziening cultuurparticipatie'.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken. Deze subsidie maakt de inzet van Kunstgebouw als kennispartner voor het themafonds cultuurparticipatie mogelijk. Het themafonds draagt bij aan versterking van de culturele infrastructuur in Zuid-Holland en bevordert cultuurparticipatie. Samen cultuur en erfgoed maken en beleven verbindt mensen, stimuleert persoonlijke en creatieve ontwikkeling, versterkt de veerkracht en helpt drempels tot deelname aan het maatschappelijk leven te slechten.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Provincie Zuid-Holland koopt geen product of dienst in bij het Kunstgebouw, maar vraagt Kunstgebouw als kennispartner een bijdrage te leveren aan het themafonds cultuurparticipatie (Prins Bernard Cultuurfonds).

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 16.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Prins Bernhard Cultuurfonds (PBCF) t.b.v. het op te richten themafonds cultuurparticipatie Zuid-Holland voor een bedrag van € 124.000 (beleidsdoel 4-3)

Provincie Zuid -Holland wil dat alle inwoners van Zuid-Holland cultuur en erfgoed kunnen maken en beleven. Daarom investeert de provincie in het versterken van cultuurparticipatie. Door corona, de energiecrisis en inflatie hebben culturele instellingen te maken met een aantal uitdagingen. Het publiek blijft nog weg, de kosten stijgen en er is in sommige gevallen sprake van verouderde apparatuur. Provincie Zuid-Holland en Prins Bernard Cultuurfonds hebben de handen ineen geslagen. Met het themafonds cultuurparticipatie ondersteunen we

bovenlokale samenwerking tussen culturele instellingen. Hiermee komen we tegemoet aan de noden van de culturele instellingen in de gemeenten in Zuid-Holland en versterken we cultuurparticipatie.

De subsidie wordt gedekt door 4-3-3. 'Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken. Deze subsidie maakt een themafonds cultuurparticipatie mogelijk. Het themafonds draagt bij aan versterking van de culturele infrastructuur in Zuid-Holland en bevordert cultuurparticipatie. Samen cultuur en erfgoed maken en beleven verbindt mensen, stimuleert persoonlijke en creatieve ontwikkeling, versterkt de veerkracht en helpt drempels tot deelname aan het maatschappelijk leven te slechten.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Provincie Zuid-Holland koopt geen product of dienst in van Prins Bernard Cultuurfonds (PBCF), maar brengt de middelen, samen met eigen middelen van het PBCF (multiplier), onder in een themafonds cultuurparticipatie bij het PBCF. Culturele instellingen kunnen een aanvraag indienen voor deze middelen bij het PBCF. Het PBCF beoordeelt deze aanvragen en kent toe.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 124.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Rijnlandse Molenstichting t.b.v. overdracht molendriegang Stompwijk voor een bedrag van € 800.000 (beleidsdoel 4-3)

De provincie Zuid-Holland is sinds 1958 is eigenaar van de drie molens aan de Stompwijkseweg 24 t/m 28 te Leidschendam. Conform de beleidsvisie Erfenis, Erfgoed en Erfgoud 2013-2016 en de Beleidsvisie Cultureel Erfgoed en Basisvoorzieningen Cultuur 2017-2020 is in de afgelopen jaren gesproken met partijen aan wie de drie molens in Leidschendam in goede staat overgedragen kunnen worden. Het zelf in eigendom hebben van erfgoed sluit niet meer aan bij taken van de provincie. De Rijnlandse molenstichting is de enige partij die aan de criteria voor overdracht van de molens voldoet. Daarnaast sluiten de doelstellingen van de stichting goed aan bij het beleid van de provincie. De Rijnlandse Molenstichting is bereid te om het eigendom van de molendriegang over te nemen van de provincie onder de voorwaarde dat de stichting in de komende jaren geen kosten kwijt is aan de instandhouding van het molencomplex. Op basis van een onafhankelijk advies en in overleg met de Rijnlandse Molenstichting wordt voorgesteld een eenmalige onderhoudsbijdrage van € 800.000 als begrotingssubsidie op de begroting te plaatsen voor Rijnlandse Molenstichting. Na instemming van Provinciale Staten zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om de genoemde begrotingssubsidie te verlenen nadat de overdracht heeft plaatsgevonden. Zie Statenvoorstel: PZH-2023-826633597. Dekking wordt gevonden in het positieve rekeningresultaat 2022 voor beleidsdoel 4-3. Dit wordt beklemd bij jaarrekening en toegevoegd aan het budget voor onderhoud molens in 2023 (deelproduct 002205).

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 4-3-1. De doelstellingen van de Rijnlandse molenstichting sluiten goed aan bij het beleid van de provincie ten aanzien van de molens, wat in de toekomst een garantie biedt voor de waarborg van de cultuurhistorische waarden van het complex.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Echter de provincie is nu juist geen eigenaar meer van de molendriegang. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 800.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
4.1	1.6.65	Subsidiereregeling MKB innovatiestimulering topsectoren Zuid-Holland	14.080.000		14.080.000		14.080.000
4.1	1.6.86	Subsidiereregeling Campussen Zuid-Holland	1.705.000		1.500.000		1.500.000
4.1	1.6.64	Subsidiereregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (interreg)	750.000			800.000	1.550.000
4.1	1.6.85	Subsidiereregeling regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland	1.500.000		1.500.000		1.500.000
4.1	1.6.103	Subsidiereregeling MKB-Deals Zuid-Holland	1.800.000				1.800.000
4.1	1.6.112	Subsidiereregeling circulair Zuid-Holland	500.000		1.000.000		1.000.000
4.1	1.6.113	Subsidiereregeling cofinanciering EFRO 2022-2027 Zuid-Holland	2.300.000		2.000.000		2.000.000
4.2	1.6.89	Subsidiereregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland	5.000.000		3.800.000		8.800.000
4.2	1.6.100	Subsidiereregeling Verduurzaming bedrijventerreinen Zuid-Holland	2.500.000		3.000.000		3.000.000
4.2	1.6.82	Subsidiereregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland	500.000		500.000		500.000
4.2	1.6.47	Subsidiereregeling planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017	500.000		500.000		500.000
4.3	1.6.36	Subsidiereregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013	3.550.000	3.600.000			3.600.000
4.3	1.6.90	Subsidiereregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland 2020	3.350.000	2.450.000			2.450.000
4.3	1.6.46	Subsidiereregeling molens Zuid-Holland 2013	590.000	590.000			590.000
4.3	1.6.102	Subsidiereregeling toerisme provincie Zuid-Holland 2020	500.000	500.000			500.000
Totaal			39.125.000	7.140.000	27.880.000	800.000	43.370.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Voor 1.6.64 Subsidiereregeling cofinanciering EFRO Zuid- Holland (Interreg) het plafond van € 750.000 te verhogen met € 800.000 naar € 1.550.000 tot en met het jaar 2024 (beleidsdoel 4-1)

Met de subsidiereregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (Interreg) probeert de provincie om bedrijven, overheden en kennisinstellingen in Zuid-Holland te stimuleren om gebruik te maken van de Europese Interreg programma's. De Interreg programma's subsidiëren interregionale en innovatieve samenwerkingsprojecten. Het budget voor Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (Interreg) wordt ingezet om 15% van de subsidiabele kosten van Zuid-Hollandse partners binnen een Interreg-project te subsidiëren. Hiermee verlagen we de drempel voor Zuid-Hollandse partners om gebruik te maken van Europese subsidieprogramma's zoals Interreg. Onze cofinanciering wordt alleen ingezet als het desbetreffende consortium uit één of meerdere Zuid-Hollandse partners bestaat én het project een bijdrage levert aan de beleidsdoelstellingen van de Provincie Zuid-Holland. Vanwege de faciliterende en adviserende rol die de provincie Zuid-Holland heeft binnen de verschillende Interreg programma's, hebben wij een goed beeld kunnen schetsen van de verwachte aanvragen voor de cofinancieringsregeling. Daarnaast is er sinds de openstelling van de regeling reeds veel interesse getoond voor huidige en toekomstige calls. Met de Interreg-projecten die bij ons bekend zijn, is de verwachting dat de regeling

fors wordt overvraagd. Naar verwachting zal dit circa € 800.000 zijn. Hiermee komen we uit op een totaal van € 1,55 mln aan provinciale cofinanciering voor 25 partners die deelnemen in 16 projecten. Binnen de Interreg-programma's is het gebruikelijk dat in de eerste twee jaar het grootste gedeelte van het budget wordt opengesteld. Mochten wij meer Zuid-Hollandse projecten willen stimuleren, zal dat dit jaar het meeste resultaat opleveren. Als gevolg van deze projecten komt in totaal meer dan € 11,5 mln aan investeringen in Zuid-Holland terecht, waarvan € 6,3 mln aan Europese middelen. Wij vragen daarom om een wijziging door middel van ophoging van de subsidieregeling met € 800.000, hiermee komt het totale plafond uit op € 1,55 mln. Dekking van deze uitgaven wordt gevonden in de programmareserves voor het jaar 2023 en 2024 in beleidsdoel 4-1. De maatschappelijke baten komen tot uiting bij: beleidsprestatie 4-1-1 Innovatieve economie stimuleren. De subsidie draagt bij aan interregionale samenwerking in Europa. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Het beoogd doel is maatschappelijk, de provincie-organisatie is niet de uiteindelijke profiterende partij. Dan is subsidie van toepassing. Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 1.550.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
5.1	Faunabeheer eenheid Zuid-Holland	680.000	800.000			800.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon	3.000.000				
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Meijegraslanden	305.000				
5.1	Stichting Natuurbeheer Collectief Krimpenerwaard t.b.v. het natuurbeheer op de provinciale gronden	2.115.000				
5.1	Nationaal Park Hollandse Duinen t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst			121.000		121.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon t.b.v. nieuw bestemmingsplan en initiatieven recreatieve ontwikkelingen	500.000				
5.1	BoerenNatuur t.b.v. implementatie verbreed agrarisch natuurbeheer	175.000				
5.1	Federatie Particulier Grondbezit t.b.v. bodemcursussen voor pachters en verpachters	1.460				
5.1	Stichting Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard t.b.v. coördinatie beheer NNN Krimpenerwaard 2022-2031	680.000				
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooon t.b.v. realisatie en beheer		3.500.000			3.500.000
5.1 en 7.1	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland t.b.v. ontwikkelen verdienmodel	200.000				
5.2	Coöperatie Hoeve Biesland BA t.b.v. Boeren voor Natuur	120.000	120.000			120.000
5.2	Agrarische Natuurvereniging Vockestaert t.b.v. het realiseren van een 2e Weidevogelkerngebied	488.203				
5.2	Landschap Noord-Holland t.b.v. project Natte Teelten in waterrijk veen	1.076.783				
5.2	Landschap Noord-Holland t.b.v. project Veenmosteelt	390.633				

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
5.2	Stichting Voedselfamilies Zuid-Holland t.b.v. transitie naar een vitale landbouw	300.000				
5.2	Stichting Wij.land t.b.v. Bodem als basis	200.000				
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project Klei in veen	1.326.424				
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project VIP-NL Boeren op Hoog Water fase 2	962.272				
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project Boeren bij Hoogwater				629.919	629.919
5.2	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden t.b.v. Project IBP Boer aan het Roer				40.000	40.000
5.2	LTO Noord t.b.v. Boeren met Toekomst in polder Aarlanderveen				137.725	137.725
5.2	Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Fundering				96.400	96.400
5.3 en 7.2	Hoogheemraadschap Schieland Krimpenerwaard t.b.v. Ringvaart Zuidplas- automatiseren Zevenhuizer Verlaat incl. vispassage	300.000				
5.3	Gemeente Westland t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	100.000		100.000		100.000
5.3	stichting Nieuw-Holland t.b.v. Zuid-Hollands kust initiatief verkenningsfase			100.000		100.000
5.3	Coöperatie Nature Water U.A. t.b.v. Project Coastar Waterbank Westland locatie Hooghe Beer				300.000	300.000
Totaal		12.920.775	4.420.000	321.000	1.204.044	5.945.044

Toelichting begrotingssubsidies 2023

De begrotingssubsidie aan Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project Boeren bij Hoogwater voor een bedrag van € 629.919 (beleidsdoel 5-2)

Nationaal Veenweide Innovatieprogramma (VIP-NL)

- Het VIP-NL is in 2020 geïnitieerd door veenweide innovatiepartijen uit Zuid-Holland/Utrecht, met het Veenweide Innovatie Centrum als spil, Noord-Holland, met Landschap Noord-Holland als spil, en Friesland, met als doel een aanbod c.q. aanvraag te gaan doen aan LNV voor een gestructureerd en gecoördineerd onderzoek en inzet van middelen voor werkbare maatregelen en vormen van landgebruik.
- Op nationaal niveau zijn in het voortraject afspraken gemaakt met het ministerie van LNV over de verdeling van de rijksbijdragen en de cofinanciering door de veenweidenregio's. LNV heeft toegezegd voor het gehele VIP-NL programma, 62,5% en maximaal € 16 miljoen bij te dragen. Vanuit de regio's, alle zes veenweidenprovincies en de inliggende waterschappen wordt een bijdrage van 37,5 % verwacht.
- De drie Groene Hart provincies (Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland) hebben in 2022 voor hun aandeel in de regionale cofinanciering een subsidie verleend ten hoogte van € 962.272.
- Het Regio Deal bodemdaling Groene Hart heeft daarbij tevens een bedrag vrijgemaakt van ten hoogte € 120.000. Hierbij treedt PZH op als kassier namens de provincies Noord-Holland en Utrecht.
- Gebleken is dat voor het VIP-NL project Boeren op Hoog Water onvoldoende cofinanciering uit de andere regio's komt en er een tekort dreigt. De drie Groene Hart provincies willen dit tekort graag weer samen dekken. Om de pilot Boeren op Hoog Water volledig te kunnen afmaken vullen de drie Groene Hart provincies ieder een derde van het tekort aan, dat ontstaat door uitblijven van voldoende cofinanciering van derden.

De pilot "Boeren op Hoog Water" wordt getrokken door het Veenweide Innovatie Centrum (VIC). In de pilot wordt onderzocht of en hoe bij een hoge grondwaterstand - van 20 cm onder maaiveld, waarbij de broeikasgassen uit veen volgens diverse onderzoeken minimaal lijken te zijn - een melkveebedrijf integraal duurzaam (met minimaal gebruik van kunstmest en krachtvoer) én economisch rendabel kan worden gerund en aan welke knoppen, en door wie, gedraaid kan of moet worden om dat voor elkaar te krijgen. Dit gebeurt door het daadwerkelijk inrichten en draaien van een "hoogwaterboerderij" als "living lab" en als "showcase". Om het project voort te zetten zijn extra middelen nodig, zoals dat bij de start, enige jaren terug, al was voorzien. Verder zal de looptijd van de huidige subsidie worden verlengd tot eind 2025 (was eind 2024).

VIP-NL wordt gedekt uit bestaande budgetten in beleidsdoel 5-2. Daarnaast wordt een bijdrage ontvangen van provincies Utrecht en Noord-Holland. Overige financiering komt van LNV.

De drie provincies betalen ieder een extra jaarlijkse bijdrage van € 69.991 incl. niet verrekenbare BTW, voor de jaren 2023 t/m 2025. In totaal gaat het om een extra bijdrage van € 209.973 per provincie.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied) . Dit draagt bij aan Klimaatakkoord en NPLG-opgave om emissie broeikasgassen uit veen te reduceren. In de pilot wordt onderzocht of en hoe bij een hoge grondwaterstand - van 20 cm onder maaiveld, waarbij de broeikasgassen uit veen volgens diverse onderzoeken minimaal lijken te zijn - een melkveebedrijf integraal duurzaam én economisch rendabel gerund kan worden en aan welke knoppen, en door wie, gedraaid kan of moet worden om dat voor elkaar te krijgen.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument omdat reeds een subsidie is verstrekt en dit gaat om een verhogen van het subsidiebedrag en de subsidieverlening conform afspraak met de overige partners is en passend bij de omschrijving van de rol van kasbeheerder van dit project.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 629.919 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden t.b.v. Project IBP Boer aan het Roer voor een bedrag van € 40.000 (beleidsdoel 5-2)

Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Hollands-Utrechtse Veenweiden (IBP-VP HUV)

Het Interbestuurlijk Programma (IBP) is een akkoord tussen het Rijk, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen waarin afspraken zijn gemaakt om een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Een van deze opgaven is "Naar een vitaal platteland" en binnen deze opgave is het Hollands-Utrechts veenweidegebied een van de aandachtsgebieden. Deze opgave wordt opgepakt binnen het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Hollands-Utrechtse Veenweiden (IBP-VP HUV). Boer aan het Roer is een van de pilots onder het IBP-VP HUV. Onder Boer aan het Roer lopen 4 gebiedsprocessen die als doel hebben om te komen tot een gedragen toekomstperspectief voor de lange termijn en analyseren wat hiervoor nodig is. Dit vanuit de bottom-up energie uit de polders waarbij duurzaam boeren, meer biodiversiteit, betere waterkwaliteit en het vertragen van de veenbodemdaling, maar ook de grote maatschappelijke vraagstukken als de gebruiksdruk (woningbehoefte en energievoorziening) en de watervoorziening door klimatologische veranderingen aan bod komen. In 2021 hebben wij een onder toepassing van artikel 4 van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 een subsidie verstrekt op grond van de door LNV aan ons beschikbaar gestelde middelen in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK/Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland). Gebleken is dat er sprake is van een kleine overschrijding van de projectkosten. Om dit project voort te zetten zijn extra middelen nodig. Gezien de doelen waaraan dit project bijdraagt is de provincie Zuid-Holland gebaat bij het doorgaan van dit project en is daarom bereid het financieringstekort te dekken. De aanvullende financiering á € 40.000 voor het project IBP Boer aan het Roer wordt gedekt uit bestaande budgetten in beleidsdoel 5-2.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestaties 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied) en 5-2-1 Vitale landbouw. Dit project draagt bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit en de biodiversiteit en het verminderen van broeikasgas- en stikstofemissies.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument omdat het een lopend project betreft waarvoor reeds eerder een subsidie is verleend.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 40.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan LTO Noord t.b.v. Boeren met Toekomst in polder Aarlanderveen voor een bedrag van € 137.725 (beleidsdoel 5-2)

Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Hollands-Utrechtse Veenweiden (IBP-VP HUV)

Het Interbestuurlijk Programma (IBP) is een akkoord tussen het Rijk, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen waarin afspraken zijn gemaakt om een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Een van deze opgaven is "Naar een vitaal platteland" en binnen deze opgave is het Hollands-Utrechts veenweidegebied een van de aandachtsgebieden. Deze opgave wordt opgepakt binnen het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Hollands-Utrechtse Veenweiden (IBP-VP HUV). Boeren met Toekomst in polder Aarlanderveen is een van de pilots onder het IBP-VP HUV. Deze pilot is een gebiedsproces dat zich focust op een viertal inhoudelijke uitdagingen (stikstof, bodemdaling, waterkwaliteit en biodiversiteit) met daarbij extra aandacht voor het evalueren en delen van de opgedane kennis (lerend evalueren). In 2021 hebben wij een onder toepassing van artikel 4 van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 een subsidie verstrekt op grond van de door LNV aan ons beschikbaar gestelde middelen in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK/Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland). Wegens vertraging van de beloofde financiering uit de DAW-Impuls (vanuit het Ministerie van I&W) is een groot deel van de financiering weggevalen voor het project IBP Boeren met Toekomst in Polder Aarlanderveen. Gezien de doelen waaraan dit project bijdraagt is de provincie Zuid-Holland gebaat bij het doorgaan van dit project en is daarom bereid het financieringstekort te dekken. De aanvullende financiering á € 137.725 voor het project IBP Boeren met Toekomst in Polder Aarlanderveen wordt gedekt uit bestaande budgetten in beleidsdoel 5-2.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied) en 5-2-1. Vitale landbouw. Dit project draagt bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit en de biodiversiteit en het verminderen van broeikasgas- en stikstofemissies.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument omdat het een lopend project betreft waarvoor reeds een subsidie is verleend. Het betreft een bijdrage aan een algemeen doel.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 137.725 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Fundering voor een bedrag van € 96.400 (beleidsdoel 5-2)

Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF)

Het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen heeft vorm gekregen bij de invulling van de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart. Met geld uit de Regiodeal Bodemdaling en van de gemeente Gouda is in 2020 een project gestart om een Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF) in Gouda te realiseren. Het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen streeft naar een doelmatige omgang met bodemdaling, broeikasgasemissies en funderingsproblemen. In het kennis- en belevingscentrum wordt objectieve, betrouwbare en actuele informatie voor particulieren, overheden en bedrijven over bodemdaling in stad en land toegankelijk. Gezien de doelen waaraan het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen bijdraagt, is de provincie Zuid-Holland gebaat bij het goed functioneren van het kenniscentrum. Het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen ontvangt middelen van diverse ministeries, Rijkswaterstaat, provincies, een Life subsidie en mede gebruikers van gebouw waarin KBF huisvest. De financiële bijdrage van PZH is voor het laten functioneren van het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen en het realiseren van het werkplan.

De financiële bijdrage aan het Nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen wordt gedekt uit bestaande budgetten in beleidsdoel 5-2.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied). Het KBF streeft naar een doelmatige omgang met bodemdaling, broeikasgasemissies en funderingsproblemen. Het KBF draagt

bij aan een klimaatbestendige, biodiverse, economisch draagkrachtige en (water)robuuste inrichting van Nederland.

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Het betreft een financiële bijdrage ten behoeve van een algemeen doel, waarbij er geen tegenprestatie aan PZH tegenover staat in de vorm van een levering van een product of het verlenen van een dienst.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 96.400 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Coöperatie Nature Water U.A. t.b.v. Project Coastar Waterbank Westland locatie Hooghe Beer voor een bedrag van € 300.000 (beleidsdoel 5-3)

GS hebben op 21 februari ingestemd met het aangaan van de intentieovereenkomst pilot Coastar Waterbank Westland. In de intentieovereenkomst is opgenomen dat de provincie de intentie uitspreekt om voor € 300.000 bij te dragen in de kosten van de pilot. De provincie stimuleert de ontwikkeling van een duurzame gietwatervoorziening in de Glastuinbouw. Ontwikkeling en benutting van alternatieven voor de huidige praktijk van grondwateronttrekking en de lozing van brijn hebben hierbij de voorkeur van de provincie. Financiële dekking wordt gevonden in de bestaande budgetten voor zoet water, beleidsdoel 5-3 Leven met water

(deelproductnummer 004216). Vanuit het Deltafonds wordt aan de provincie als penvoerder een subsidie beschikbaar gesteld van € 600.000 hierop wordt middels deze subsidie een cofinanciering gedaan.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit . Dit draagt bij aan verduurzaming van de gietwatervoorziening in de glastuinbouw (zoet water en tegengaan wateroverlast).

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument aangezien het een bijdrage betreft aan de kosten van de pilot. De provincie geen eigenaar wil worden van de investeringen die in het kader van het project worden gedaan.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 300.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
5.1	1.6.21	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	55.000.000		30.575.000	16.021.000	46.596.000
5.1	1.6.68	Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016	2.860.000		107.792.000		107.792.000
5.1	1.6.119	Subsidieregeling natuurmaatregelen Zuid-Holland 2023-2025			6.470.000	1.200.000	7.670.000
5.1, 5.2, 7.1 en 7.2	1.6.76	Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	10.595.000		3.915.000	9.830.000	13.745.000
5.2	1.6.115	POP3 regeling	100.000				
5.2		Regeling Europese landbouw subsidies Zuid-Holland				21.000.000	21.000.000
Totaal			68.555.000		148.752.000	48.051.000	196.803.000

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Voor 1.6.21 Subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap Zuid-Holland 2013 het plafond van € 30.575.000 te verhogen met € 16.021.000 naar € 46.596.000 (beleidsdoel 5.-)

Er wordt een verhoging van het subsidieplafond voorgesteld vanwege een groot realisatieproject van nieuwe natuur in de Bonnenpolder en een verlate afspraak over zelfrealisatie van natuur in de Krimpenerwaard, welke

nog niet in het oorspronkelijke plafond waren voorzien. Daarnaast is voor projecten in het kader van het Uitvoeringsprogramma Natuur en Natura2000 en kwaliteitsimpulsen bestaande natuur rekening gehouden met hoger uitvallende projectkosten als gevolg van de uitzonderlijke inflatie en hogere kosten van ontpachting binnen N2000 gebieden, die in de raming van het oorspronkelijke waren meegenomen. De dekking wordt gevonden in beleidsdoel 5-1 Gezonde Natuur. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert voor de provincie de subsidieregeling uit. De subsidieplafond(verhoging) is gedekt uit de bestaande budgetten in beleidsprestatie 5-1-1 Natuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Natuur . Dit draagt bij aan het behoud en ontwikkeling van natuurgebieden en landschappen waardoor de biodiversiteit niet meer achteruit gaat.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument.

De subsidieregeling is gebaseerd op een landelijke modelregeling die alle provincies gebruiken.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 46.596.000 en deze op te nemen in de begroting.

Voor 1.6.119 Subsidieregeling natuurmaatregelen Zuid-Holland 2023-2025 het hoofdplafond van € 6.470.000 te verhogen met € 1.200.000 naar € 7.670.000 (beleidsdoel 5-1)

Deze verhoging van het subsidieplafond wordt voorgesteld om rekening te kunnen houden met: a) hoger uitvallende projectkosten als gevolg van de uitzonderlijke inflatie en b) het risico dat voor N2000 natuurwaarden noodzakelijke maatregelen niet uitgevoerd kunnen worden omdat het subsidieplafond wordt bereikt. Gegeven onze wettelijke verplichtingen is het van belang dit risico te minimaliseren. De dekking wordt gevonden uit bestaande exploitatiemiddelen in beleidsdoel 5-1 Gezonde Natuur (Natura 2000 en Programma Natuur).

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Natuur in het bijzonder Natura 2000. Dit draagt bij aan invulling geven aan de wettelijke verplichting om de Natura 2000 waarden te behouden en te verbeteren.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Voor de uitvoering van natura 2000 maatregelen werkte de provincie tot en met 2021 via meerjarige overeenkomsten met terrein behorende organisaties. Met ingang van 2023 werkt de provincie met subsidies en is deze subsidieregeling opgesteld.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 7.670.000 en deze op te nemen in de begroting.

Voor 1.6.76 Subsidieregeling groen Zuid-Holland 2016 het hoofdsubsidieplafond van € 3.915.000 te verhogen met € 9.830.000 naar € 13.745.000 (beleidsdoel 5-1, 5-2, 7-1 en 7-2); Deze verhoging is als volgt verdeeld:

Voor § 2.2 Agrarische structuurversterking voor de grondgebonden landbouw (beleidsdoel 5.2) een verhoging van het deelplafond van € 170.000 met € 30.000 naar € 200.000

De urgentie van een toekomstbestendige landbouw is de laatste jaren toegenomen. Om een vitale en toekomstbestendige sector te behouden lijkt een ingrijpende verduurzaming van de landbouw en het landgebruik noodzakelijk. In lijn met de Hoofdlijnennotitie Vitale Landbouw is de subsidieregeling voor kavelruil (Subsidieparagraaf agrarische structuurversterking) in 2021 aangepast waardoor het beter is aangesloten op de ambities voor vitale landbouw en het versnellen van en opschalen naar kringlooplandbouw. Kavelruil is in deze regeling geen doel op zich maar een middel in de verduurzaming van de landbouw. Kavelruil is een middel in het gebiedstraject, waarbij ook andere doelen behaald moeten worden zoals verbetering biodiversiteit, waterkwaliteit, ontwikkeling weidevogelgebied en extensivering van de landbouw.

De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen welke in de begroting zijn opgenomen in beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige Landbouw.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. De afweging is gemaakt bij het opstellen en vaststellen van de paragraaf in de subsidieregeling Groen 2016.

Voor § 2.6 Verwerving en inrichting ecologische verbindingen (beleidsdoel 5-1) een verhoging van het deelplafond van € 1.100.000 met € 400.000 naar € 1.500.000

Subsidie kan worden verleend voor het verwerven van grond en het inrichten van grond ten behoeve van de realisatie van ecologische verbindingen. Door het aanleggen van ecologische verbindingen worden verschillende gebieden van het Natuurnetwerk in Zuid-Holland met elkaar verbonden. Hierdoor kunnen dieren en planten nieuwe leefgebieden bereiken of bestaande populaties versterken. De dekkingsbron van deze subsidie is het Natuurnetwerk Nederland.

De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande budgetten welke in de begroting zijn opgenomen in beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Natuur . Dit draagt bij aan het behoud en ontwikkeling van natuur en biodiversiteit. Daarnaast kunnen meerdere belangen tegelijk in het geding zijn en een motivatie zijn om verbindingen aan te leggen, zoals:

- vergroten waterbergend vermogen,
- vergroten mogelijkheden voor recreatie, en
- verhogen woonkwaliteit, wervend woonmilieu.

De provincie wil de realisatie van ecologische verbindingen, die deel uitmaken van het NNN, zoveel mogelijk overlaten aan andere partijen. Hierbij wil de provincie maximaal 85 % (prioriteit 1) respectievelijk 70 % (prioriteit 2) van de kosten voor haar rekening nemen; de onderhavige subsidieparagraaf is daarvoor het belangrijkste instrument. Het betreft alleen de verbindingen die in de subsidieregeling zijn aangeduid met prioriteit 1 en 2, verbindingen met prioriteit 3 worden voorlopig 'in reserve gehouden'. Uitgangspunt is de gedachte dat ook andere partijen belang hebben bij de realisatie van ecologische verbindingen.

Het alternatief is zelf als provincie de uitvoering ter hand nemen (of afzien van realisatie). Er is voor deze subsidie gekozen omdat het realiseren van ecologische verbindingen juist vaak in combinatie met andere ruimtelijke opgaven opgepakt kan worden. Het verlenen van een subsidie is daarom in veel gevallen effectiever dan dit als provincie zelf ter hand te nemen.

Voor § 2.10 Initiatieven voor Vitale Landbouw (beleidsdoel 5-2) een verhoging van het deelplafond van € 200.000 met € 200.000 naar € 400.000.

Uit een verkenning van zowel het ministerie van Landbouw Natuur en Voedsel als provincie Zuid-Holland op de vraag welke subsidies of financiële mogelijkheden er zijn om Research and Development van boeren te ondersteunen, bleek dat er op dit moment nagenoeg geen mogelijkheden zijn. Aangezien uit het netwerk van agrariërs wel een aantal ondernemers zijn met een belangrijke innovatie positie, ook voor de ontwikkeling van de landbouw in het kader van de opgaven van het Nationaal Plan Landelijk Gebied, komt voor 2023 een substantiële subsidiemogelijkheid voor Research and Development beschikbaar, naast de reeds bestaande mogelijkheid om een kleinere subsidie aan te vragen voor landbouwinitiatieven van onderop.

De verhoging van de subsidie wordt gedekt uit de bestaande budgetten in beleidsprestatie 5-2-1 Vitale Landbouw.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw . Dit draagt bij aan innovatievermogen en ontwikkelen handelingskader voor boeren die willen verduurzamen.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Subsidie is gebleken de enige optie te zijn. Bij een opdracht moet een dienst aan PZH geleverd worden. Hier wil de provincie agrarische ondernemers innovatiewerk laten doen waar geen directe relatie is met een levering of dienst aan de provincie.

Voor § 2.13 Verbeteren waterkwaliteit (beleidsdoel 5-3) een verhoging van het deelplafond van € 100.000 met € 200.000 naar € 300.000

De subsidiabele activiteit betreft een onderzoek of maatregel. Om voor subsidie in aanmerking te komen dient dat onderzoek of die maatregel bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van een waterlichaam of zwemwaterlocatie en daarnaast ook aan een andere provinciale ambitie van Zuid-Holland. Een onderzoek of maatregel draagt bij aan de verbetering van de waterkwaliteit, wanneer hierdoor de toestand op het gebied van ecologie, chemie of algengroei gunstig wordt beïnvloed ten opzichte van de daarvoor gestelde doelen of grenzen.

De provinciale ambities voor de waterkwaliteit van oppervlaktewater, grondwater, overige wateren en zwemwater zijn neergelegd in het regionale waterprogramma Zuid-Holland 2022-2027 en de bijbehorende bijlage B ("KRW-nota. Bijdrage provincie Zuid-Holland aan het stroomgebied beheerplan 2022-2027 ter uitvoering van de Kaderrichtlijn Water"). De daarin vastgelegde doelen voor oppervlaktewaterlichamen en grondwater moeten op grond van de Kaderrichtlijn Water in 2027 bereikt zijn. Om deze doelen te behalen worden er maatregelen uitgevoerd door gemeenten, waterschappen en de provincie. De provincie Zuid-Holland wijst jaarlijks de zwemwaterlocaties in natuurwater aan op grond van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden. Deze locaties liggen zowel langs de kust als in binnenwateren. Tijdens het zwemseizoen worden de locaties gecontroleerd op veiligheid en waterkwaliteit. Helaas wordt het zwemwater gedurende het badseizoen jaarlijks geplaagd door blauwalgen en fecale bacteriën door uitwerpselen van ganzen. De subsidie (ophoging) wordt gedekt uit de bestaande budgetten in beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit . Dit draagt bij aan het stimuleren van de uitvoering van maatregelen en onderzoeken die de (zwem) waterkwaliteit verbeteren en die tevens synergie hebben met andere activiteiten die waterkwaliteit beïnvloeden.

Met subsidie nodigen we initiatieven uit een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Hiermee kunnen ook tot nu toe onbekende initiatieven in beeld komen. Daarom is subsidie een beter instrument dan opdrachtverstrekking en is deze paragraaf opgenomen in de subsidieregeling Groen 2016.

Voor § 2.16 Verbeteren leefgebied boerenlandvogels (beleidsdoel 5-1) een verhoging van het deelplafond van € 500.000 met € 500.000 naar € 1.000.000

Voorjaar 2019 is het Actieplan Boerenlandvogels aan PS aangeboden en vervolgens vastgesteld. Dit plan heeft een looptijd tot 2027 en bevat de acties en maatregelen die nodig zijn om de achteruitgang van de boerenlandvogels in Zuid-Holland te stoppen en om te buigen in een toename. In 2019 en 2020 is een start gemaakt met de uitvoering van het Actieplan, op basis van de € 3,1 mln die bij het vaststellen van het actieplan was vrijgemaakt. In 2020, 2021 en 2022 is via de Srg op basis van drie openstellingen al ruim € 4,3 mln beschikbaar gesteld voor investeringen in verbetering van het biotoop van weide- en akkervogels. Het gaat hierbij onder andere om het verbeteren van het waterpeil en om het aanleggen van kruidenrijk grasland.

Inmiddels is er in de begroting structurele financiering beschikbaar voor boerenlandvogels (7 ton). Dit maakt het mogelijk om tot een meer structurele regeling te komen voor het verbeteren van het biotoop van de boerenlandvogels. We weten van onze partners (i.c. TBO's en BoerenNatuur Zuid-Holland/agrarische collectieven) dat hieraan behoefte is. Jaarlijks worden nog nieuwe initiatieven uitgewerkt voor een betere inrichting van de diverse agrarische gebieden en natuurgebieden. Bij de behandeling van de begroting 2023 is motie 1141 Budget voor uitvoering actieplan en onderzoek Boerenlandvogels aangenomen. Hierin worden GS gevraagd om € 500.000 extra beschikbaar te stellen voor investeringen in het leefgebied van boerenlandvogels. Tijdens de PS-vergadering van 1 februari 2023 is ingestemd met het behandelvoorstel van de motie, waarin inderdaad € 500.000 extra beschikbaar wordt gesteld voor verbeteringen van het leefgebied van de boerenlandvogels. Bij het herzien van de subsidieregeling Groen in 2022 hebben we een vaste sub paragraaf 2.16 'verbeteren biotoop boerenlandvogels' toegevoegd. Jaarlijks wordt voor deze sub paragraaf het plafond vastgesteld. Voor 2023 gaat het om een bedrag van in totaal € 500.000. Middels voorliggend uitvraagformaat wordt een verhoging van dit bedrag tot € 1.000.000 aangevraagd. De verhoging van het plafond wordt gedekt vanuit de bestaande bestemmingsreserve Groene Ambities.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit . De te financieren maatregelen hebben niet alleen positieve effecten op de aantallen boerenlandvogels; ook andere dieren en planten profiteren hiervan. Zo hebben boerenlandvogels behoefte aan voldoende oppervlakte van kruidenrijk grasland, waarin veel soorten bloeiende planten, grassen en insecten voorkomen.

Als alternatief voor het instrument subsidie is opdrachtverstrekking overwogen. Met subsidie nodigen we initiatieven uit een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het leefgebied van de boerenlandvogels. Hiermee kunnen ook tot nu toe onbekende initiatieven in beeld komen. Daarom is subsidie een beter instrument dan opdrachtverstrekking en is deze paragraaf opgenomen in de subsidieregeling Groen 2016.

Voor § 2.18 waterinfiltratiesystemen en verduurzamingsmaatregelen in veenweidegebieden (beleidsdoel 5-2) een deelplafond van 8.000.000

Een van de doelen uit het Klimaatakkoord is het terugdringen van CO₂-uitstoot in veenweidegebieden. De aanleg van waterinfiltratiesystemen wordt gezien als een kansrijke maatregel om CO₂- uitstoot te reduceren in de veenweidegebieden. Het is ook een maatregel die op korte termijn (tot 2025) is te realiseren. Voor de uitvoering van deze maatregel heeft het Ministerie van LNV aan de provincie budget beschikbaar gesteld (impulsgelden veenweiden: begrotingsnummer 005650). Om aan het bredere doelbereik van het Klimaatakkoord invulling te geven is extra provinciaal budget beschikbaar gesteld om gekoppeld aan de aanleg van de waterinfiltratiesystemen ook verduurzamingsmaatregelen te kunnen uitvoeren in de veenweidegebieden: biodiversiteit, waterkwaliteit, waterberging, bodemkwaliteit en klimaatadaptatie (waterbeheer en bodemdaling, verduurzamingsmaatregelen: begrotingsnummer 003303). Er is in de regeling een koppeling gemaakt tussen de beide activiteiten: de subsidie voor de aanleg van het waterinfiltratiesysteem dient te worden aangevraagd in combinatie met de uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen. Voor welke verduurzamingsmaatregelen subsidie wordt aangevraagd wordt in gezamenlijkheid, in een samenwerkingsverband van landbouwbedrijven en agrarische collectieven, bepaald. Het subsidieplafond wordt gedekt uit de reeds begrote budgetten in beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige Landbouw.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige landbouw.

Er zijn alternatieven voor subsidie overwogen. De provincie nodigt collectieven uit om te komen met initiatieven. De provincie is geen eigenaar van de gronden en wil dit ook niet worden. Wel wil de provincie CO₂-uitstoot helpen reduceren. Gelet hierop is subsidie het meest geschikte instrument. Derhalve is deze paragraaf toegevoegd aan de subsidieregeling Groen 2016.

Voor een nog te schrijven paragraaf of openstelling in de Subsidieregeling groen Zuid-Holland 2016 voor onderdeel bos en bomen (beleidsdoel 5-1) een deelplafond te zijner tijd voor een bedrag van € 500.000

Deze subsidie is bedoeld om bos aan te leggen. Ambitie voor bosuitbreiding in Zuid-Holland is benoemd in het in 2020 door Gedeputeerde Staten vastgestelde groeimodel Bos en bomen en sluit aan op de ambities uit de landelijke bossenstrategie. Bos draagt bij aan verschillende provinciale opgaven zoals biodiversiteit, recreatie, gezondheid CO₂ opslag en klimaatadaptatie (vasthouden regenwater en tegengaan hittestress). In de ruimtelijke strategie bos en bomen is beschreven hoe bosuitbreiding past in het Zuid-Hollandse landschap. Via de bosmakelaar worden gesprekken gevoerd over concrete initiatieven. Naar aanleiding van de Motie Spade de grond is uitvoeringsbudget gereserveerd om aan concrete projecten bij te kunnen dragen via een subsidieregeling. Met deze subsidieregeling kan (co) financiering aangevraagd worden voor afwaardering van de grond (van functie landbouw naar bos) en inrichtingskosten. De dekkingsbron van deze subsidie is het Bos en bomenbeleid. De dekking voor de ophoging van het hoofdplafond wordt gevonden in de bestaande (meerjarige) budgetten op beleidsprestatie 5-1-1 Natuur

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-1-1 Natuur. Dit draagt bij aan de aanleg van bos.

De vrijgekomen middelen zijn bedoeld voor het stimuleren van bosaanleg. Voor het stimuleren van initiatieven is subsidie het best passende financieringsinstrument. Er zijn geen beoogde resultaten die in eigendom komen van de provincie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het hoofdplafond vast te stellen op een bedrag van € 13.745.000 en deze op te nemen in de begroting.

Voor Regeling Europese landbouw subsidies Zuid-Holland een hoofdsubsidieplafond van € 21.000.000 (beleidsdoel 5-2)

Met de Regeling Europese Landbouw subsidies Zuid-Holland wordt bijgedragen aan de verduurzaming van de landbouw en verbetering van klimaat, biodiversiteit, bodem, water lucht op landbouwbedrijven en het landelijk gebied in de provincie Zuid-Holland. Met de regeling wordt gebruik gemaakt van Europese Cofinanciering uit het

Nationaal Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). De bijdrage van de PZH wordt gedekt uit (meerjarige) budgetten welke reeds beschikbaar zijn gesteld in beleidsprestatie 5-2-1 Vitale Landbouw. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw . Dit draagt bij aan de subsidies die verstrekt gaan worden via de Regeling Europese Landbouwsubsidies Zuid-Holland dragen bij aan de volgende hoofd- en subdoelen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB):

1. Slimme veerkrachtige landbouw

- Een leefbaar landbouwkomen en voedselzekerheid
- Concurrentie vermogen
- Positie in de waardeketen

2. Milieu, biodiversiteit en klimaat

- Klimaatverandering en duurzame energie
- Efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht
- Bescherming van de biodiversiteit

3. Brede plattelandontwikkeling

- Jonge landbouwers
- Ontwikkeling in plattlandsgebieden
- Maatschappelijke verwachtingen inzake voedsel en gezondheid, onder meer wat betreft veilig, voedzaam en duurzaam voedsel, voedselverspilling en dierenwelzijn

Kennis, innovatie en netwerkvorming zijn een algeheel doel bij deze hoofd- en subdoelen.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrumenten. Het subsidie instrument is door de EU dwingend voorgeschreven in de Europese regelgeving over het GLB. Middels deze regeling worden de Europese middelen die bedoeld zijn voor de uitvoering van het Nationaal Strategisch Plan van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, aangevuld met provinciale cofinanciering, ingezet voor projectsubsidies. De verordening (EU) 2021/1060 behoort tot het juridisch kader van de Regeling Europese Landbouwsubsidies Zuid-Holland, hierin zijn de financiële regels ten aanzien van het Europese fonds voor de lidstaten voorgeschreven.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het hoofdplafond vast te stellen op een bedrag van € 21.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
6.3	gemeente Delft t.b.v. Gelatinebrug				500.000	500.000
Totaal					500.000	500.000

Toelichting begrotingssubsidies 2023

De begrotingssubsidie aan Gemeente Delft t.b.v. Gelatinebrug voor een bedrag van € 500.000 (beleidsdoel 6-3)

De provincie werkt de komende jaren volgens de visie Landschapspark Zuidvleugel langs zes waterwegen aan een aantrekkelijk stedelijk landschap. Deze regioprojecten zijn de Rotte, Schie, Vliet, Oude Rijn, Zweth en het getijdenrivierengebied XL vanaf de Drechtsteden tot de kust. Samen met gemeenten, inwoners, belanghebbende organisaties en bedrijven zijn we hier bezig voor een gezonde, aantrekkelijke en mooie leefomgeving.

De provincie wil de kwaliteit van de leefomgeving verhogen voor inwoners, werknemers en bezoekers. Daarom voegen we graag in Zuid-Holland in steeds drukker steden bijvoorbeeld groen met uitnodigende routes toe. En

gaan we rond steden en in het rustige, open landschap de 'verrommeling' tegen. Vraagstukken en verbeteringen kunnen klein en groot zijn. De provincie en samenwerkingspartners trekken in 6 regioprojecten op voor een aantrekkelijk stedelijk landschap.

Samen met regiopartijen is een 'Toekomstbeeld Schiezone' opgesteld voor het regioproject Schie. Uit de gesprekken met de regio bleken er drie concrete projecten te zijn die veel zullen bijdragen aan de kwaliteit van het gebied en die tevens binnen de periode van (2023-2026) kunnen starten. Voor alle drie concrete projecten is in de Begroting 2023 al een totaalbedrag van € 3 mln onder de noemer van Landschapspark Zuidvleugel opgenomen.

Het betreft hier een bijdrage voor het project Gelatinebrug, totale kosten € 28 mln, over de Schie in Delft. Onze bijdrage is specifiek bestemd voor een landschappelijk en natuur inclusieve inpassing van deze brug.

De dekking voor de begrotingssubsidie staat onder ambitie 6 "Sterke Steden en dorpen in Zuid-Holland", beleidsdoel 6-3 'Afspraken met regio's' ter grootte van € 0,5 mln.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's.

Als alternatief voor het instrument subsidie is een overeenkomst overwogen. Omdat de provincie geen eigenaar wenst te worden, is subsidie de enige optie.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 500.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
6.1	1.6.88	Subsidieregeling Spreiding Sociale Woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland	1.417.500		0	1.162.500	1.162.500
6.1	1.6.104	Subsidieregeling sociale woningbouw Holland Rijnland Zuid-Holland	1.805.000		0		0
6.1	1.6.105	Subsidieregeling sociale woningbouw Haaglanden Zuid-Holland	1.472.500		0		0
6.1	1.6.106	Subsidieregeling knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland	3.500.000		2.500.000	500.000	3.000.000
6.1	1.6.107	Subsidieregeling Vliegende Brigade Zuid-Holland	2.853.960		3.500.000		3.500.000
6.1	1.6.108	Subsidieregeling Woonvormen senioren Zuid-Holland	2.250.000		800.000	850.000	1.650.000
6.2	1.6.110	Subsidieregeling plankosten collectieve wooninitiatieven Zuid-Holland	225.000		0	75.000	75.000
6.2	1.6.114	Subsidieregeling Challenge Toekomstbestendige Woningbouw Zuid-Holland	375.000				
6.2	1.6.116	Subsidieregeling flexwonen voor starters Zuid-Holland	500.000				
Totaal			14.398.960		6.800.000	2.587.500	9.387.500

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Voor 1.6.88 Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland een subsidieplafond van € 1.162.500 (beleidsdoel 6.1)

De gemeenten van het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam hebben, samen met de woningcorporaties en de provincie in het 'Regioakkoord Nieuwe Woningmarktafspraken regio Rotterdam (herzien eind 2023) o.a. afgesproken zich in te zetten voor een meer evenwichtige spreiding van de sociale voorraad over de regio. Aan de provincie is destijds bij de eerste vaststelling daarvan door de regio een bijdrage gevraagd voor het inzetten van een instrument om een evenwichtiger verdeling van de sociale woningen over de regio te

stimuleren. In februari 2020 is de Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland vastgesteld door GS. Bij vaststelling in 2020 was de provinciale bijdrage aan het budget € 4.000.000,00 voor 4 jaar (tot en met 2023), daaraan is door Provinciale Staten in 2022 nog € 1.000.000 toegevoegd. Vanuit de gemeente Rotterdam is in totaal aan de provincie een bijdrage van € 1.000.000,00 toegekend uit de NPRZ-middelen voor de uitvoering van deze regeling. Aan de gemeente Rotterdam dient in 2024 een eindverantwoording te worden afgelegd. Bij overschrijding van de bijdrage zal korting naar rato plaatsvinden. De Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw vervalt per 1 januari 2024. Uit de subsidieregeling kunnen op dit moment geen aanvragen gehonoreerd worden. Provinciale Staten stelde het subsidieplafond 2023 van de Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland in de Begroting 2023 vast op € 0. Daarbij werd ervan uitgegaan dat het in 2022 beschikbare subsidieplafond bij voorkeur volledig benut zou worden. Dit is helaas niet zo geweest. Als achtergrond daarvan zijn onder andere het gebrek aan ambtelijk capaciteit bij gemeenten voor het rondkrijgen en indienen van een aanvraag. Planontwikkeling vraagt meer tijd in aanbestedingsprocedures (o.a. door Didam-arrest), stijgende bouwkosten en rente maken onderhandelingen tussen partijen scherper. Voorstel is het subsidieplafond 2023 gewijzigd vast te stellen op € 1.162.500 bestemmen voor de openstelling van deze regeling in 2023 en vanuit de provincie ook in dit laatste loopjaar van de regeling gericht bij te dragen aan het Regioakkoord. De dekking voor de subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende woningen op de juiste plek. Dekking komt voort uit bestaande exploitatiemiddelen en middelen vanuit gemeente Rotterdam. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6.1.2 Betaalbare woningvoorraad op peil. Subsidieverstreking draagt bij aan een meer evenwichtige spreiding van de sociale woningvoorraad over de gemeenten in de Rotterdamse regio. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 1.162.500 en deze op te nemen in de begroting.

Voor 1.6.106 Subsidieregeling knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland het subsidieplafond van € 2.500.000 te verhogen met € 500.000 naar € 3.000.000 (beleidsdoel 6-1)

Doel van de subsidieregeling is het versnellen van de realisatie van zelfstandige en onzelfstandige woningen sociale huur en middenhuur. Hiervoor is door GS op 23 maart 2021 de Subsidieregeling Knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland vastgesteld. Gemeenten kunnen een bijdrage aanvragen zodat het financieel tekort op het woningbouwproject kleiner wordt zodat het project gerealiseerd kan worden. In 2021 is een eerste tranche opengesteld met een plafond van € 10 mln. De subsidieregeling was binnen een paar dagen uitgeput. Ook in 2022 is het subsidieplafond van € 3,5 mln in korte termijn uitgeput. In de begroting 2023 is een subsidieplafond vastgesteld van € 2,5 mln. De subsidieregeling is 16 januari 2023 opengesteld voor aanvragen. De einddatum voor het inleveren van aanvragen was 16 april 2023. Gemeenten konden één aanvraag indienen voor deze subsidieregeling en voor de regeling was opnieuw veel belangstelling. Op de sluitingsdatum was met de ingediende aanvragen sprake van een overschrijding van het subsidieplafond. Voorgesteld wordt het plafond te verhogen met € 500.000, gezien de overschrijding en de belangstelling. Daarvoor zal de regeling dit jaar voor een nog nader te bepalen periode weer worden opengesteld. Provinciale Staten wordt voorgesteld het subsidieplafond 2023 voor de Subsidieregeling Knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland te verhogen met € 500.000 tot een subsidieplafond van € 3.000.000. Dekking voor de subsidieregeling Knelpuntenpot sociale huur en middenhuur Zuid-Holland wordt gevonden binnen Ambitie 6 Sterke Steden en Dorpen in Zuid-Holland / Beleidsdoel 6-1 Voldoende woningen op de juiste plek. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Dit draagt bij aan de versnelde realisatie van woningen sociale huur en middenhuur. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Betreft de verhoging van het subsidieplafond voor een bestaande subsidieregeling. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 3.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

Voor 1.6.108 Subsidieregeling woonvormen senioren Zuid-Holland het subsidieplafond van € 800.000 te verhogen met € 850.000 naar € 1.650.000 (beleidsdoel 6-1)

De provincie wil de doorstroming bevorderen en nieuwe woonvormen voor senioren stimuleren. Daarvoor is een Subsidieregeling woonvormen senioren Zuid-Holland vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 13 juli 2021. Gemeenten kunnen een aanvraag doen voor een bijdrage om de bouw te versnellen van woningen voor senioren in de segmenten sociale huur, midden huur of betaalbare koop. Belangrijke voorwaarde is de aanwezigheid van een centrale ontmoetingsruimte. In 2021 is een eerste tranche opengesteld met een plafond van € 2,26 mln. De subsidieregeling was binnen een paar dagen uitgeput. In 2022 is een 2e tranche opengesteld met een plafond van € 2,25 mln welke ook is uitgeput. In de begroting 2023 is een subsidieplafond ingesteld voor € 800.000. De aanvraagperiode loopt tot en met 1 december 2023. Dit plafond is bijna uitgeput. Gezien het succes van de subsidieregeling en de maatschappelijke urgentie om doorstroming te bevorderen wordt voorgesteld het plafond te verhogen met € 850.000. Provinciale Staten wordt voorgesteld het subsidieplafond 2023 voor de Subsidieregeling woonvormen senioren Zuid-Holland te verhogen met € 850.000 en daarmee het plafond vast te stellen op € 1.650.000. Dekking voor de subsidieregeling Woonvormen senioren Zuid-Holland wordt gevonden binnen Ambitie 6 Sterke steden en dorpen Zuid-Holland/ beleidsdoel 6-1 Voldoende woningen op de juiste plek. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Programma Versnelling Woningbouw. Het versnellen van de bouw van zelfstandige seniorenwoningen met een centrale ontmoetingsruimte draagt bij aan de doorstroming binnen de bestaande woningvoorraad en aan het stimuleren van nieuwe woonvormen voor senioren. Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Betreft de verhoging van het subsidieplafond voor een bestaande subsidieregeling.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om het plafond vast te stellen op een bedrag van € 1.650.000 en deze op te nemen in de begroting

Voor 1.6.110 Subsidieregeling plankosten collectieve wooninitiatieven Zuid-Holland een subsidieplafond van € 75.000 (beleidsdoel 6-1)

De provincie wil de bouw van collectieve woonvormen stimuleren. De regeling is begin 2022 opengesteld. Bewonersgroepen kunnen een aanvraag doen voor een bijdrage voor het inhuren van professionele begeleiding bij het opstellen van een projectplan waarin de haalbaarheid van de collectieve woonvorm wordt onderzocht. Verdeling van de subsidie vindt plaats op volgorde van binnenkomst. De subsidieregeling kent een aanlooptijd om bekendheid te genereren. In 2022 zijn 10 subsidies van € 15.000 aangevraagd. Provinciale Staten wordt voorgesteld het subsidieplafond 2023 voor de Subsidieregeling plankosten collectieve wooninitiatieven Zuid-Holland vast te stellen op € 75.000 waarmee nog eens 5 initiatieven kunnen worden gesteund. De dekking voor de subsidieregeling staat onder beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 6-1-1 Versnelling woningbouw. Stimuleren van particulier opdrachtgeverschap van collectieve woonvormen door bewonersgroepen, waardoor wordt aangesloten op de woonvraag van deze groepen en innovatie in woonvormen wordt gestimuleerd. Dit draagt bij aan meer differentiatie op de woningmarkt.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is het meest geëigende instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om het subsidieplafond vast te stellen op een bedrag van € 75.000 en deze op te nemen in de begroting.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
7.1	Stepforward projecten BV t.b.v. Oude Tongen	500.000				
7.1	Gemeente Ridderkerk t.b.v. sanering Amaliastraat	200.000				
7.1	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) t.b.v. Jong Leren Eten	100.000				
7.1	Gemeente Vlaardingen t.b.v. herinrichting en sanering Broekpolder			4.600.000		4.600.000
7.2	Stichting Wandelnet	40.000		40.000		40.000
7.2	Stichting Landelijk Fietsplatform	40.000		40.000		40.000
7.2	Gemeente Dordrecht t.b.v. recreatiebeheer Nieuwe Dordtse Biesbosch	66.959	66.959			66.959
7.2	Gemeente Dordrecht als rechtsopvolger van Parkschap Nationaal Park De Biesbosch	340.570	340.570		41.641	382.211
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbeplass en Groene Keijzer	250.200	250.200		45.668	295.868
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied	335.394	334.394		40.886	375.280
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied	111.525	111.525		13.636	125.161
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.682.347	1.682.347		205.697	1.888.044
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied	900.038	900.038		110.046	1.010.084
7.2	Voet en fietsveren gemeente Kaag en Braassem, gemeente Krimpenerwaard en gemeente Ridderkerk	69.000	69.000			69.000
7.2	gemeente Dordrecht t.b.v. kwaliteitsimpuls Nieuwe Dordtse Biesbosch	300.000				
7.2	Jeugdfonds Sport en Cultuur t.b.v. uitvoering samenwerkingsovereenkomst tussen PZH en Jeugdfonds in het kader van sport en Bewegen	50.000				
7.2	Staatsbosbeheer t.b.v. beheer recreatiegebieden in eigendom van Staatbosbeheer	1.400.000				
7.2	Staatsbosbeheer namens de Recreatieschappen t.b.v. flexibele deel recreatieschappen	0				
7.2	Gemeente Rotterdam t.b.v. fiets- en voetveer Hoek van Holland- 2e Maasvlakte	20.000				
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het flexibele deel	78.360				
7.2	Gemeente Dordrecht rechtsopvolger Parkschap De Biesbosch t.b.v. het flexibele deel	120.200				

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheerrecreatiegebied de Dobbeplass flexibele deel	55.600				
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het flexibele deel	473.090				
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het flexibele deel	193.988				
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg t.b.v. het flexibele deel	258.762				
7.2	Vereniging IVN Zuid-Holland t.b.v. Programma Mens en Natuur		660.000		67.559	727.559
7.2	Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Programma De Groene Motor		790.000		80.866	870.866
Totaal		7.586.033	5.205.033	4.680.000	605.999	10.491.032

Toelichting begrotingssubsidies 2023

De begrotingssubsidie aan gemeente Dordrecht t.b.v. beheer recreatiegebied Parkschap De Biesbosch van € 340.570 te verhogen met € 41.641 naar € 382.211 (beleidsdoel 7-2)

De subsidie is ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het recreatiegebied Parkschap De Biesbosch. De subsidie wordt verstrekt aan de gemeente Dordrecht als rechtsopvolger van het recreatieschap Parkschap De Biesbosch, conform de afspraken uit de financieringsovereenkomst Parkschap De Biesbosch. Verhoging is nodig in verband met indexatie op de beheerbudgetten. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor recreatiebeheer in Beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan behoud en verbetering van openbaar toegankelijk groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting op stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen).

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een recreatiebeheerder.

Subsidie is hiervoor een meer passend instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 382.211 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbeplass van € 250.200 te verhogen met € 45.668 naar € 295.868 (beleidsdoel 7-2)

De subsidie is ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het recreatiegebied De Dobbeplass en de Groene Keijzer. De subsidie wordt verstrekt aan de gemeente Pijnacker Nootdorp als rechtsopvolger van het recreatieschap De Dobbeplass. Het bedrag is overeengekomen en vastgelegd in de financieringsovereenkomst recreatieschap De Dobbeplass. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor recreatiebeheer in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan behoud en verbetering van openbaar toegankelijk groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting op stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen).

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een recreatiebeheerder.

Subsidie is hiervoor een meer passend instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 266.865 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied van € 334.394 te verhogen met € 40.886 naar € 375.280 (beleidsdoel 7.2)

De subsidie is ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het recreatiegebied van het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. De subsidie wordt verstrekt aan het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. Het bedrag is overeengekomen en vastgelegd in de financieringsovereenkomst IJsselmonde 2016. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor recreatiebeheer in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan behoud en verbetering van openbaar toegankelijk groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting op stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen).

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een recreatiebeheerder. Subsidie is hiervoor een meer passend instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 375.280 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied van € 111.525 te verhogen met € 13.636 naar € 125.161 (beleidsdoel 7-2)

De subsidie is ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het recreatiegebied Midden Delfland.

De subsidie wordt verstrekt aan CBG als rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland, conform de afspraken uit de financieringsovereenkomst Recreatieschap Midden-Delfland. De verhoging is nodig in verband met indexatie op beheerbudgetten.

De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor recreatiebeheer in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan behoud en verbetering van openbaar toegankelijk groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting op stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen).

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een recreatiebeheerder. Subsidie is hiervoor een meer passend instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 125.161 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied van € 1.682.347 te verhogen met € 205.697 naar € 1.888.044 (beleidsdoel 7-2)

De subsidie is ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het recreatiegebied van het Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland.

De subsidie wordt verstrekt aan het Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland, conform de afspraken uit de financieringsovereenkomst Groenalliantie Midden-Holland 2016. Verhoging is nodig in verband met indexatie op beheerbudgetten. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor recreatiebeheer in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan behoud en verbetering van openbaar toegankelijk groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting op stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen).

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een recreatiebeheerder. Subsidie is hiervoor een meer passend instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.888.044 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten- Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied van € 900.038 te verhogen met € 110.046 naar € 1.010.084 (beleidsdoel 7-2)

De subsidie is ten behoeve van de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het recreatiegebied van het Natuur- en recreatieschap Voorne Putten. De subsidie wordt verstrekt aan het Natuur- en recreatieschap Voorne Putten, conform de afspraken uit de financieringsovereenkomst Voorne Putten 2016. De verhoging is nodig in verband met indexatie op beheerbudgetten. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor recreatiebeheer in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving. De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan behoud en verbetering van openbaar toegankelijk groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting op stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen).

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een recreatiebeheerder. Subsidie is hiervoor een meer passend instrument. Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 1.010.084 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Programma De Groene Motor van € 790.000 te verhogen met € 80.866 naar € 870.866 (beleidsdoel 7.2)

Het programma De Groene Motor zorgt voor een ondersteunende infrastructuur voor alle groene vrijwilligers in Zuid-Holland. Hierbij is veilig en professioneel werken van belang. De uitvoering van het programma is belegd bij het Zuid-Hollands Landschap, waarbij De Groene Motor een zelfstandige positie binnen deze organisatie heeft. De huidige meerjarige subsidie loopt eind 2022 af. Om de ondersteuning van de activiteiten niet te onderbreken is het wenselijk om aansluitend op 1 januari 2023 een nieuwe subsidie verleend te hebben. Dit plafond past binnen bestaande exploitatiemiddelen in doel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7.2.1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan het vergroten van de groenbeleving en betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger door het stimuleren en ondersteunen van inzet van burgers voor en in het groen. (Groenparticipatie)

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Het gaat hier om ondersteunende activiteiten die ZHL uitvoert en waarmee in ZH groenbeleving en vrijwilligers op velerlei worden ondersteund. Subsidie is het meest geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 870.866 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Vereniging IVN Zuid-Holland t.b.v. Programma Mens en Natuur van € 660.000 te verhogen met € 67.559 naar € 727.559 (beleidsdoel 7.2)

Het programma Mens en Natuur zorgt voor het verbinden van natuurbeleving met maatschappelijke relevante onderwerpen zoals natuur, gezondheid, sociale cohesie, duurzame natuurgerichte recreatie en biodiversiteit. De uitvoering van het programma is belegd bij IVN. Zij voert de activiteiten van dit programma uit samen met de vrijwilligers van de IVN-afdelingen en diverse partners. De huidige meerjarige subsidie loopt eind 2022 af. Om de ondersteuning van de activiteiten niet te onderbreken is het wenselijk om aansluitend op 1 januari 2023 een nieuwe subsidie verleend te hebben. Dit plafond past binnen bestaande exploitatiemiddelen in doel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: beleidsprestatie 7.2.1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie. Dit draagt bij aan vergroten van natuurkennis, natuurbeleving en stimuleren en ondersteunen van inzet van burgers voor en in het groen. (Groenparticipatie)

Er zijn alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Het gaat hier om ondersteunende activiteiten die IVN uitvoert en waarmee in ZH groenbeleving en vrijwilligers op velerlei worden ondersteund. Subsidie is het meest geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan provinciale staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 727.559 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2023 in vergelijking met 2022 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Maximaal te subsidiëren 2022	Kadernota 2023	Begroting 2023	Voorjaarsnota 2023	Maximaal te subsidiëren 2023
7.1	1.6.96	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2021	104.899		104.899		104.899
7.1 en 7.2	1.6.118	Subsidieregeling recreatie, sport en gezondheid Zuid-Holland			5.140.000		5.140.000
7.2	1.6.109	Subsidieregeling beheer recreatiegebieden Zuid-Holland	2.364.000		4.800.000		4.800.000
Totaal			2.468.899		10.044.899		10.044.899

Toelichting boekjaar- en projectsubsidies 2023

Niet van toepassing.